

PSYKISK HÄLSA I SYDÖSTRA SJUKVÅRDSREGIONEN

En kartläggning av självskattad psykisk hälsa i Jönköping, Kalmar och
Östergötlands län hösten 2015/16

Region Östergötland
Marika Wenemark
Madeleine Borgstedt-Risberg
Peter Garvin
Sofia Dahlin
Jasmin Jusufbegovic

Landstinget i Kalmar län
Cecilia Gamme

Region Jönköpings län
Veronica Johansson
Elise Björn

Innehållsförteckning

Sammanfattning	5
1. Inledning.....	8
1.1 Bakgrund	8
1.2 Hälso- och sjukvård vid psykisk ohälsa.....	8
1.3 Östgötens psykiska hälsa och 2015/16 års studie.....	9
2. Metod.....	10
2.1 Frågeformulär och frågor	11
2.2 Datainsamling.....	11
2.3 Svarsfrekvens	12
2.4 Att tolka resultaten.....	16
2.5 Demografisk beskrivning.....	17
3. Psykiskt välbefinnande.....	20
3.1 Psykiskt välbefinnande och födelseland	22
3.2 Funktionspåverkan av psykiska besvär	23
4. Specifika psykiska besvär	26
4.1 Depression.....	26
4.2 Ångest	28
4.3 Fobier.....	30
4.4 Tvångsbesvär	31
4.5 Spelproblem	33
4.6 Ätstörningar	34
4.7 Psykiska besvär bland utrikes födda	36
5. Sömn och stress.....	38
5.1 Sömn.....	38
5.2 Stress.....	40
6. Bruk och missbruk av beroendeframkallande medel	43
6.1 Alkoholkonsumtion	43
6.2 Intensivdrickande.....	45
6.3 Narkotika.....	46
6.4 Självupplevt beroende	47

7. Vård och behandling	51
7.1 Vårdbehov	51
7.2 Vårdbehov för specifika psykiska besvär	55
7.3 Hinder för att söka vård	56
7.4 Den första vårdkontakten.....	60
7.5 Nöjdhet med första vårdkontakten.....	62
7.6 Behandling.....	65
7.7 Nöjd med behandling	68
8. Tillgodosett vårdbehov	71
9. Förtroende för vården	76
9.1 Förtroende utifrån erfarenhet	77
9.2 Framtida vårdsökande.....	80
9.3 Önskemål framtida om behandling.....	81
Referenser	84

Bilagor

Bilaga 1 Frågeformulär (exempel Östergötland)

Bilaga 2 Psykisk hälsa i sydöstra sjukvårdsregionen - Tabellbilaga

Sammanfattning

Studien är en tvärsnittsstudie baserad på ett anonymt frågeformulär om självskattad psykisk hälsa och vårdbehov till ett slumpmässigt urval om totalt 18 912 personer under 2015 och 2016. Studiens syfte är dels att beskriva den psykiska hälsan i sydöstra sjukvårdsregionen i åldersgruppen 18–44 år, dels tidsjämförelser mellan 2002 och 2015/2016 för personer i åldrarna 18–84 år i Östergötland.

Generellt visar studien att de allra flesta har en god psykisk hälsa. Sett över tid är det också relativt få skillnader i självskattad psykisk hälsa och upplevelse av vård i Östergötland mellan åren 2002 och 2015/16.

Kvinnor har mer besvär än män - men det är bland de unga den psykiska ohälsan ökat mest

Kvinnor i sydöstra sjukvårdsregionen (18–44 år) upplever en sämre psykisk hälsa än vad män gör. 41 procent av kvinnorna har psykiska besvär i lindrig eller betydande utsträckning jämfört med 28 procent av männen. För både kvinnor och män är den psykiska ohälsan större bland utrikes födda jämfört med personer födda i Sverige. De som mår allra sämst är de yngsta kvinnorna i åldern 18–24 år där mer än varannan ung kvinna (53 procent) har psykiska besvär i någon utsträckning. I Östergötlands län har andelen som har psykiska besvär i betydande utsträckning i snitt ökat med två procentenheter för både kvinnor och män. Störst har ökningen varit i åldersgruppen 18–29 år.

Stress och sömn – ökande problem

Totalt upplever nästan var femte person i sydöstra sjukvårdsregionen att de är stressade. Andelen stressade har ökat bland både män och kvinnor i alla åldersgrupper. Bland de yngsta kvinnorna i Östergötland (18–29 år) har andelen ökat från 59 till 74 procent. Bortsett från de äldsta kvinnorna (65–84 år) har även andelen med sömnbesvär ökat i alla åldersgrupper. Störst är ökningen hos de yngsta männen där andelen med sömnbesvär ökat med 12 procentenheter.

Män har en mer riskfylld alkoholkonsumtion – kvinnor är mer beroende av lugnande mediciner

Fyra procent av befolkningen i sydöstra sjukvårdsregionen har en skadlig alkoholkonsumtion. Män har en högre andel med riskkonsumtion jämfört med kvinnor. Riskkonsumtionen har ökat från 4 till 9 procent i den äldsta åldersgruppen i Östergötland, medan den har minskat eller är oförändrad för övriga ålderskategorier. Kvinnor i sydöstra sjukvårdsregionen upplever oftare än män ett beroende av lugnande mediciner. Totalt är det 8 procent av kvinnorna i åldern 18–44 år som är beroende i någon utsträckning. Andelen kvinnor som är beroende av lugnande mediciner har ökat i Östergötland i alla åldersgrupper utom den äldsta (65–84 år) där andelen minskat.

Många som upplever ett vårdbehov söker inte vård

15 procent i sydöstra sjukvårdsregionen (18–44 år) har det senaste året sökt vård för psykiska besvär. Nästan lika många har upplevt ett vårdbehov men avstått från att söka hjälp. Kvinnor avstår i större utsträckning än män och det är vanligare att personer födda i annat land än Sverige avstår från att söka vård. Även bland de som inte söker vård finns en hög andel med betydande besvär. Det verkar alltså inte vara besvärsgraden som avgör om människor söker vård eller inte och det dolda vårdbehovet behöver därför tas på allvar. Bland kvinnor i Östergötland har andelen som upplevt ett vårdbehov men inte sökt vård ökat i alla åldersgrupper utom den äldsta.

Fortfarande genant att söka vård för psykiska besvär

Den vanligaste orsaken till att personer i sydöstra sjukvårdsregionen avstår från att söka vård för psykiska besvär är att man inte vill framstå som psykiskt sjuk. Andra vanliga orsaker till att inte söka vård är att man inte vet vart man ska vända sig eller att man inte har förtroende för vården. Bland utlandsfödda är det fler som anger att man inte har råd jämfört med personer födda i Sverige.

Vårdcentralen första instans för de flesta – och många är nöjda med kontakten

Mer än hälften av alla som söker vård för psykiska besvär vänder sig i första hand till vårdcentralen. Bland män är det något vanligare att först vända sig till psykiatri. Andelen som först vänder sig till vårdcentral har ökat med 7 procentenheter i Östergötland. Bland utlandsfödda vänder sig 73 procent till vårdcentralen jämfört med 52 procent av de födda i Sverige, en differens som dessutom har ökat. Andelen unga som först vänt sig till ungdomshälsan i Östergötland har ökat från 2 procent till 9 procent. De allra flesta är nöjda med kontakten med vårdcentralen. Bland de som är missnöjda återfinns framför allt de yngsta där 39 procent uppger att de inte är nöjda.

Små skillnader avseende behandling och behandlingsformer

Av de som söker vård för psykiska besvär i sydöstra sjukvårdsregionen är det 84 procent som får någon form av behandling. Andelen som får behandling är ungefär lika stor i alla län och i samtliga köns- och åldersgrupper. De flesta i sydöstra sjukvårdsregionen får samtalsbehandling (40 procent) eller samtalsbehandling i kombination med medicin (40 procent) medan 19 procent får enbart medicin. Det är fortfarande väldigt få som får behandling via internet. I Östergötland är det numera betydligt fler i den äldsta åldersgruppen som får samtalsbehandling.

De med egen erfarenhet har störst förtroende för vården

I sydöstra sjukvårdsregionen är det personer som har egen erfarenhet av vård för psykiska besvär som har störst förtroende för att vården ska kunna hjälpa dem om de behöver söka vård igen i framtiden. Lägst förtroende för vården finns bland de yngsta. De allra flesta i sydöstra sjukvårdsregionen vill ha samtalsbehandling om de skulle drabbas av psykiska besvär i framtiden.

De flesta får sitt vårdbehov tillgodosett

Tillgodosett vårdbehov definieras som att man har fått en behandling som man är nöjd med när man sökt vård. 62 procent av 18–44-åringar i sydöstra sjukvårdsregionen har ett tillgodosett vårdbehov. Det är nästan samma andel (62 procent) med tillgodosett vårdbehov oberoende av vilket psykiskt besvär man har sökt för, förutom personer med spelberoende, som har en lägre andel med tillgodosett vårdbehov. Bland utlandsfödda är det en lägre andel som har ett tillgodosett vårdbehov (50 procent) vilket framför allt beror på att det i den gruppen är en högre andel som inte är nöjda med den behandling de får. I Östergötland har andelen med tillgodosett vårdbehov ökat i alla åldersgrupper utom för 45–64-åringar.

Länsskillnader

Det är generellt få skillnader i självskattad psykisk hälsa mellan länen i sydöstra sjukvårdsregionen, men några undantag finns. I Kalmar län är det en högre andel som uppger problem med nedstämdhet eller depression i stor utsträckning bland 25–29 åriga män (9 procent) jämfört med Jönköping (3 procent) och Östergötland (4 procent). Det är vanligare att vända sig till vårdcentralen i Jönköping jämfört med i Kalmar och Östergötland. I Jönköping och Östergötland är det vanligare att få både medicin och samtal som behandling vid psykiska besvär (43-45 procent) jämfört med Kalmar (32 procent). Det är också en lägre andel i Kalmar län som är nöjda med den behandling man fått.

1. Inledning

1.1 Bakgrund

De allra flesta i Sverige (73 procent) upplever idag att de har ett gott psykiskt välbefinnande. Samtidigt har den psykiska ohälsan (här definierat som andel som uppger nedsatt psykiskt välbefinnande) ökat sedan 2006 bland både kvinnor och män i nästan alla åldersgrupper (Folkhälsomyndigheten, 2016). Psykisk ohälsa, sett som ett övergripande begrepp för både psykiska besvär och psykisk sjukdom, är idag ett omfattande folkhälsoproblem. Personer med psykisk ohälsa riskerar också en sämre fysisk hälsa, förkortad livslängd, sämre levnadsförhållanden och en ojämlig vård jämfört med befolkningen i övrigt (Socialstyrelsen, 2013).

Mest uttalad har ökningen varit bland barn och unga där exempelvis andelen 16–24-åringar med sömnproblem, oro och ångest har tredubblats sedan 1980-talet (BRIS, 2017). En internationell studie om skolbarns hälsovanor visar att den psykiska ohälsan, mätt utifrån självrapporterade psykosomatiska besvär, ökade mer i Sverige än i andra länder mellan åren 2010 och 2014. 15-åringar i Sverige mår dessutom sämre psykiskt än jämnåriga i de övriga nordiska länderna (WHO, 2015), trots relativt många kulturella och sociala likheter.

Sedan 2011 har antalet sjukskrivningar till följd av psykisk ohälsa ökat med 129 procent och utgör numera närmare hälften av alla pågående sjukskrivningar i Sverige (Försäkringskassan, 2017). Störst har ökningen varit bland kvinnor samt i åldersgruppen 30–49 år (Försäkringskassan, 2016). I sydöstra sjukvårdsregionen (Jönköpings, Kalmar och Östergötlands län) har andelen sjukfall till följd av psykiatriska diagnoser ökat kraftigt i samtliga tre län mellan 2010 och 2015. Allra störst har ökningen varit i Jönköpings län där sjukfallen ökat med drygt 83 procent (Försäkringskassan, 2016).

1.2 Hälso- och sjukvård vid psykisk ohälsa

Psykisk hälsa och psykiatri har under 2000-talet varit en av statens mest prioriterade frågor inom hälso- och sjukvårdsområdet (Socialdepartementet, 2017). Målet för detta arbete är att främja psykisk hälsa, motverka psykisk ohälsa, förstärka tidiga insatser för personer som drabbas av psykisk ohälsa och förbättra vården och omsorgen för personer med omfattande behov av insatser (Dir 2015:138). Detta har exempelvis tagit sig uttryck i överenskommelser mellan staten och SKL inom området psykisk hälsa. Det har också tagits fram nationella riktlinjer för vård vid depression och ångestsyndrom, respektive för psykosociala åtgärder vid schizofreni och schizofreniliknande tillstånd.

Genom dessa satsningar har primärvårdens möjlighet att tidigt och effektivt möta psykisk ohälsa och främja psykisk hälsa lyfts (Socialdepartementet, 2017). En tredjedel av primärvårdens patienter söker vård för psykisk ohälsa (Kallioinen et al., 2010) och mer än 70 procent av alla patienter med depression eller ångestsyndrom får vård inom primärvården (Socialstyrelsen, 2013). Andelen som behandlas med antidepressiva eller ångestdämpande läkemedel har ökat sedan 2006 och det är inom primärvården som 65 procent av alla antidepressiva läkemedel skrivs ut (Socialstyrelsen, 2017). Samtidigt har större fokus, exempelvis i nationella riktlinjer för depression och ångest, riktats mot psykologisk behandling i primärvården.

För att svara upp mot det ökade antalet besök i primärvården som rör psykisk ohälsa har antalet psykologer i primärvården ökat kraftigt i samtliga tre län i sydöstra sjukvårdsregionen sedan 2005. På tio år har exempelvis antalet primärvårdspsykologer i Kalmar län gått från 5 till 22 stycken år 2015 och räknar man in PTP¹ rör det sig om totalt 29 tjänster (Bergsell & Lagerqvist, 2016). Sedan 2010 och vårdreformen Vårdval tillhör dessa psykologer organisatoriskt primärvårdsförvaltningen, en förändring sedan 2002.

1.3 Östgötens psykiska hälsa och 2015/16 års studie

År 2002 genomfördes enkätstudien *Östgötens psykiska hälsa* (Wenemark et al., 2003) vilken fick ett stort genomslag då det var en av de första studierna i Sverige som visade att framför allt unga kvinnor 18–29 år hade sämre psykisk hälsa. Den visade också på ett stort dolt vårdbehov hos utlandsfödda och unga och gav tack vare sina öppna frågor också inblick i vad detta kan bero på. Respondenterna fick bland annat beskriva varför de inte sökt vård, hur de psykiska besvären påverkar vardagen, hur man upplevt sin vårdkontakt och behandling, och ge förslag till hur vården av psykisk ohälsa kan förbättras.

Mot bakgrund av studien i Östergötland, och den alltmer ökande psykiska ohälsan i samhället, beslutade regionsjukvårdsnämnden att en uppföljande befolkningsstudie skulle genomföras under 2015 i hela sydöstra sjukvårdsregionen (Jönköpings, Kalmar och Östergötlands län).

---

¹ Psykolog med praktisk tjänstgöring i psykologarbete

2. Metod

Studien är en tvärsnittsstudie baserad på ett frågeformulär till ett slumpmässigt, stratifierat urval hösten 2015 och hösten 2016 om totalt 18 912 personer i åldrarna 18–84 år (Östergötlands län) och 18–44 år (Jönköpings och Kalmar län). Datainsamlingen hösten 2016 är en tilläggsstudie som läggs ihop med resultaten från huvudstudien 2015.

Syftet med studien är att kartlägga självrapporterad psykisk hälsa, analysera skillnader mellan olika grupper i befolkningen, beskriva om och hur personer söker vård för psykiska besvär samt vilken hjälp dessa personer får. Då studien innehåller samma frågor som 2002 möjliggör den även uppföljning av hur den psykiska hälsan utvecklats sedan *Östgötens psykiska hälsa 2002*.

Del 1: Länsjämförelse sydöstra sjukvårdsregionen 2015/16 18-44 år

Denna del av undersökningen genomfördes som en kombinerad post- och webbenkät riktad till personer 18–44 år i Jönköping, Kalmar och Östergötlands län.

Del 2: Tidsjämförelse Östergötland 2002 – 2015/16 18-84 år

En del av undersökningen genomfördes med enbart postenkät för att möjliggöra jämförelser med studien 2002. Denna del gäller personer 18–84 år i Östergötland.

Ny datainsamling 2015/16 Sydöstra sjukvårdsregionen			Tidigare datainsamling 2002 Endast Östergötland
Jönköpings län	Kalmar län	Östergötlands län	Östergötlands län
18-29 år	18-29 år	18-29 år	18-29 år
30-44 år	30-44 år	30-44 år	30-44 år
		45-64 år	45-64 år
		65-84 år	65-84 år

 Del 1. Länsjämförelse i sydöstra sjukvårdsregionen, 18-44 år. Datainsamling 2015/16

 Del 2. Tidsjämförelse i Östergötland, 18-84 år. Datainsamling 2015/16 och 2002

Figur 2.1. Datainsamlingen 2002 och 2015/16

För att hjälpa läsaren att hålla isär rapportens två delar är figurer och tabeller gröna med liggande stapeldiagram för del 1 (länsjämförelser) och blå med stående stapeldiagram för del 2 (tidsjämförelse Östergötland, 2002–2015/16).

År 2009 övergick alla vårdcentraler i Kalmar län till att istället heta hälsocentraler. Då Jönköping och Östergötland har vårdcentraler i sina län kommer därför begreppet "vårdcentral" vara det som används konsekvent i denna rapport när man avser primärvårdsmottagning, även för Kalmar län.

2.1 Frågeformulär och frågor

Frågeformuläret består av 51 frågor och omfattar bakgrundsfrågor, olika mått på psykisk hälsa och ohälsa, frågor om vårdbehov, sjukvård och behandling, och avslutningsvis en öppen fråga om positiva saker i livet. (Bilaga 1 – Frågeformulär exempel för Östergötland).

Viktiga mål för frågeformuläret var att det inte skulle bli alltför omfattande och att frågorna om psykisk ohälsa inte skulle kräva att människor känner till psykiatriska termer och diagnoser. Formuläret skulle inte heller fokusera enbart på psykisk ohälsa, utan så långt som möjligt även ta upp faktorer som bidrar till psykiskt välbefinnande. Målet var att alla svarande skulle känna att de kunde bidra med någonting, oavsett om de hade psykiska besvär eller inte.

En strävan var också att alla skulle kunna svara med egna ord om inget av de fasta svarsalternativen passade. Möjligheterna att jämföra med andra studier och att jämföra över tid vägdes också in. För att kunna jämföra resultatet med 2002 års undersökning är majoriteten av frågorna identiska med den studien. I vissa fall har frågorna reviderats för att bättre stämma överens med vad som nu är aktuellt eller för att uppfattas som tydligare och mer lättförståeliga.

2.2 Datainsamling

Totalt ingick 18 912 personer i urvalet. Av dessa var det 3 992 personer år 2015 i Jönköpings län, 3 208 personer år 2015 i Kalmar län och 6 024 personer år 2015, samt 5 688 personer år 2016 i Östergötlands län. Även om studien i Östergötland genomfördes under både 2015 och 2016 anges enbart 2015 i figurer eftersom den huvudsakliga studien genomfördes då.

För att kunna studera såväl olika kommungrupper som län gjordes ett stratifierat urval (utifrån kommun, fyra åldersklasser och kön). Vid ett stratifierat urval dras ett slumpmässigt urval av individer inom varje stratum. På så sätt blir den statistiska precisionen ungefär lika för de grupper som ska särredovisas. När resultat presenteras på länsnivå eller för hela sydöstra sjukvårdsregionen, är resultaten från varje stratum sammanvägda med vikter så att varje kommun, köns- och åldersgrupp har sin rätta proportion av befolkningen i länet.

Datainsamlingen gjordes med två olika metoder:

- Metod 1: Jönköpings län, Kalmar län och Östergötlands län. Postenkät med erbjudande om att svara på en webbenkät.
- Metod 2: Östergötlands län. Enbart postenkät (exakt samma förfarande som 2002) för att säkerställa att jämförelserna över tid inte påverkas av en metodskillnad.

En vecka innan frågeformuläret skickades ut fick alla deltagare ett brev som informerade om studien. Frågeformuläret skickades ut den 7 oktober 2015. Den 22 oktober skickades en påminnelse med ny enkät till de som inte besvarat frågeformuläret. Ytterligare en påminnelse skickades ut den 3 november med en förkortad enkät till de som inte svarat. Insamlingen avslutades vecka 49, 2015. 2016 genomfördes en tilläggsstudie på exakt samma sätt som 2015 men endast för Östergötland.

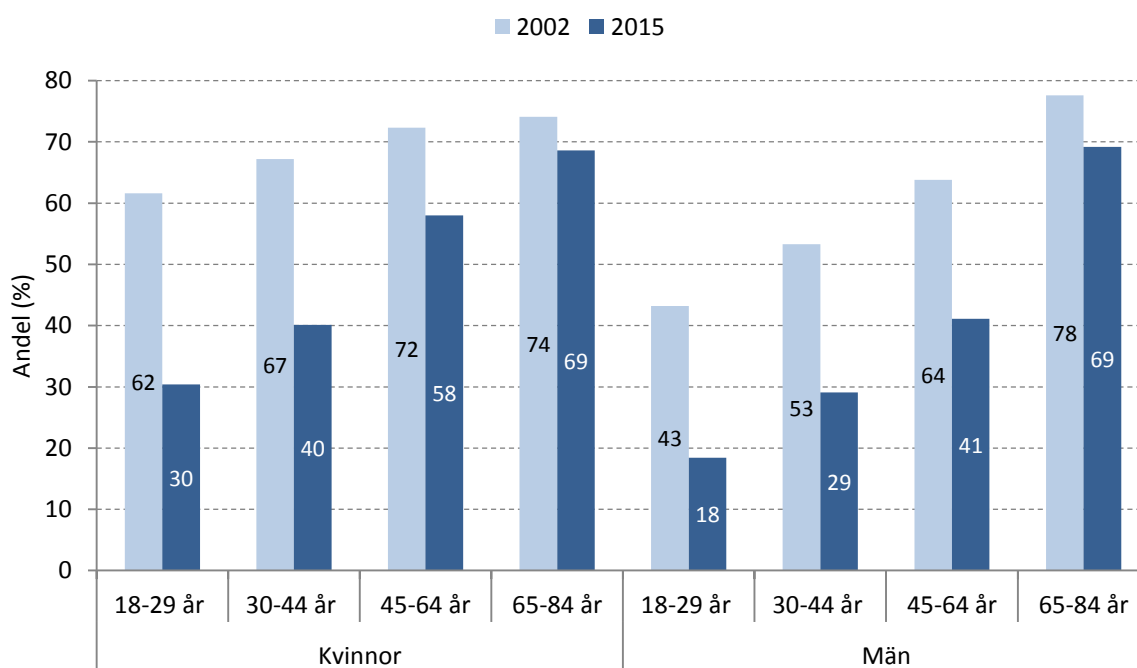
Eftersom ämnet kan uppfattas som känsligt genomfördes undersökningen med partiell anonymitet. Då besvarar respondenten ett omärkt frågeformulär men skickar in ett separat svarskort som är märkt med ett ID-nummer. Utifrån detta vet man att en person deltagit i studien men inte vilket formulär hen har besvarat. Fördelen är att respondenter inte behöver känna sig oroliga för att kunna identifieras i enkäten eller i datafilerna.

Mediantiden för att besvara webbenkäten var knappt 13 minuter. Kvinnor ägnade två minuter mer än män och utrikes födda drygt fem minuter mer än personer födda i Sverige.

2.3 Svarsfrekvens

För del 1 – länsjämförelser – svarade 4 766 personer. Svarsfrekvensen uppgår till 31 procent (tabell 2.1). Svarsfrekvensen är lägst bland män 18–29 år i Östergötland (18 procent) och högst bland kvinnor 30–44 år i Jönköping (45 procent).

För del 2 – tidsjämförelse 2002–2015/16 – svarade 4 491 personer. Svarsfrekvensen har sjunkit kraftigt, speciellt bland unga (tabell 2.2). En ålders- och könsstandardiserad svarsfrekvens visar att den totala svarsfrekvensen sjunkit från 66 procent till 49 procent. Störst är skillnaden i svarsfrekvens för de yngsta kvinnorna där svarsfrekvensen minskat med 31 procentenheter (figur 2.2). I den äldsta åldersgruppen har svarsfrekvensen sjunkit med 5 procentenheter bland kvinnorna och 8 procentenheter bland männen.

Figur 2.2. Svarsfrekvens 2002 och 2015/2016 i Östergötland

Tabell 2.1. Antal svarande, urvalsstorlek och svarsfrekvens (procent) per län, kön och ålder

Del 1: Länsjämförelser

	Jönköping			Kalmar			Östergötland			Sydöstra sjukvårdsregionen		
	<i>Antal svar</i>	<i>Urval</i>	<i>Svars-frekvens (%)</i>	<i>Antal svar</i>	<i>Urval</i>	<i>Svars-frekvens (%)</i>	<i>Antal svar</i>	<i>Urval</i>	<i>Svars-frekvens (%)</i>	<i>Antal svar</i>	<i>Urval</i>	<i>Svars-frekvens (%)</i>
Kvinnor & Män	1 350	3 992	33,8	958	3 208	29,9	2 458	8 296	29,6	4 766	15 496	30,8
18–29 år	570	1 996	28,6	424	1 604	26,4	1 015	4 148	24,5	2 009	7 748	25,9
30–44 år	772	1 996	38,7	530	1 604	33,0	1 443	4 148	34,8	2 745	7 748	35,4
Kvinnor	824	1 996	41,3	577	1 604	36,0	1 462	4 148	35,2	2 863	7 748	37,0
18–29 år	372	998	37,3	250	802	31,2	630	2 074	30,4	1 252	3 874	32,3
30–44 år	446	998	44,7	326	802	40,6	832	2 074	40,1	1 604	3 874	41,4
Män	515	1 996	25,8	370	1 604	23,1	986	4 148	23,8	1 871	7 748	24,1
18–29 år	193	998	19,3	168	802	20,9	382	2 074	18,4	743	3 874	19,2
30–44 år	322	998	32,3	200	802	24,9	604	2 074	29,1	1 126	3 874	29,1

Tabell 2.2. Antal svarande, urval och svarsfrekvens (procent) per år, kön och ålder
Del 2: Tidsjämförelser 2002-2015/16, Östergötland

	2002			2015/16			
	<i>Antal svar</i>	<i>Urval</i>	<i>Svarsfrekvens (%)</i>	<i>Antal svar</i>	<i>Urval</i>	<i>Svarsfrekvens (%)</i>	<i>Svarsfrekvens * (%)</i>
Kvinnor & Män	8 240	12 508	65,9	4 491	11 712	38,3	48,6
18–29 år	1 129	2 166	52,1	1 015	4 148	24,5	
30–44 år	1 940	3 222	60,2	1 443	4 148	34,8	
45–64 år	3 055	4 489	68,1	846	1 708	49,5	
65–84 år	2 002	2 631	76,1	1 181	1 708	69,1	
Kvinnor	4 395	6 228	70,6	2 548	5 856	43,5	54,5
18–29 år	644	1 045	61,6	630	2 074	30,4	
30–44 år	1 062	1 581	67,2	832	2 074	40,1	
45–64 år	1 567	2 168	72,3	495	854	58,0	
65–84 år	1 063	1 434	74,1	586	854	68,6	
Män	3 820	6 280	60,8	1 928	5 856	32,9	42,1
18–29 år	482	1 121	43,2	382	2 074	18,4	
30–44 år	875	1 641	53,3	604	2 074	29,1	
45–64 år	1 480	2 321	63,8	351	854	41,1	
65–84 år	929	1 197	77,6	591	854	69,2	

* Ålders- och könsstandardiserad svarsfrekvens som är jämförbar med svarsfrekvensen för 2002

2.4 Att tolka resultaten

Konfidensintervall

För att bedöma hur säkra resultaten är går det att räkna fram statistiska konfidensintervall för resultaten i rapporten. Ett 95-procentigt konfidensintervall ger ett intervall som med 95 procents säkerhet täcker det sanna värdet i populationen. Konfidensintervallet är en precisionsberäkning för det mätfel som kan uppkomma när man drar ett urval av befolkningen. Det är framförallt en hjälp för att inte dra för stora slutsatser av resultat som baseras på få personers svar. Konfidensintervallet tar inte hänsyn till bortfall eller andra felkällor.

Konfidensintervallets storlek beror på antalet svarande. Andelar som gäller hela sydöstra sjukvårdsregionen har en osäkerhet på mindre än en procentenhet eftersom antalet svarande är stort (4 766 personer). Det betyder att om andelen i befolkningen som sökt vård i hela sydöstra sjukvårdsregionen är 15 procent har denna skattning ett konfidensintervall på 14–16 procent. För ett litet antal svarande blir konfidensintervallet däremot stort. Ett konfidensintervall för män 18–24 år i Kalmar baseras på 85 svarande och ger en felmarginal på 7 procentenheter. Andelen som sökt vård i denna grupp är 14 procent (konfidensintervall 7–21).

Som ett grovt riktmärke kan man säga att för jämförelser mellan länen krävs det ungefär 5 procentenheters skillnad för att vara statistiskt signifikant. För jämförelser mellan kvinnor/män eller olika åldersgrupper mellan länen som baseras på ungefär 500 svarande krävs det ungefär 7 procentenheters skillnad. För uppdelning på både län, ålder och kön med ungefär 200 svarande per grupp krävs det skillnader på ungefär 13 procentenheter för att anses statistiskt signifikanta. Om texten i rapporten uttrycker att det finns en skillnad är den i de flesta fall signifikant.

Viktning av resultaten

När urvalet är stratifierat måste resultaten viktas för att ge rättvisande resultat för ett helt län eller för hela sydöstra sjukvårdsregionen. Exempelvis är urvalen i åldersgrupperna 18–29 och 30–44 lika stora i denna studie. I den verkliga populationen finns det fler personer i åldern 30–44. När materialet analyserats har de svarande i åldersgruppen 30–44 därför fått en något högre vikt och de svarande i åldersgruppen 18–29 en något lägre, så att deras proportioner blir "rätt" och speglar den verkliga populationen. På samma sätt har vikter använts för att justera köns- och kommunproportionerna.

Datakvalitet

Med frågeformulär som mätmetod finns det alltid en risk att personer av misstag kryssar i fel ruta eller svarar fel på grund av att de inte förstår en fråga. Det kan också finnas personer

som medvetet skriver fel. Alla sådana fel ger upphov till olika typer av mätfel. I denna studie är det få personer som hoppat över frågor eller gett inkonsekventa svar. Vår bedömning är att de svarande har engagerat sig och gett rättvisande svar. Ett exempel på detta är den sista frågan i enkäten som var en öppen fråga där respondenten fick beskriva positiva faktorer i livet. Denna besvarades av över 90 procent av de svarande.

Bortfall är ett växande problem som kan inverka på studiens kvalitet. Majoriteten av bortfallet är personer som inte hörts av. Endast 119 personer har avböjt medverkan i studien. I denna studie finns det en risk att personer som inte känt sig berörda av ämnet valt att inte delta. Det finns också en risk att personer med svårare psykiska diagnoser av olika skäl också har avstått från att besvara enkäten.

Eftersom urvalet är stratifierat och Jönköping och Kalmar har valt att studera åldersgruppen 18-44 år är det en stor andel unga i urvalet. Unga människor, speciellt unga män, är ofta överrepresenterade i bortfall i undersökningar. För Östergötland, som undersökt alla åldersgrupper (18-84 år), är svarsfrekvensen 49 procent vilket är normalt för enkätundersökningar i dagsläget. Även om bortfallet är stort kan svaren ändå innehålla värdefull information. Enligt svaren i undersökningen är det 10 procent som sökt vård för psykiska besvär under det senaste året i Östergötland. Som jämförelse sökte 9 procent av alla medborgare i Östergötland vård för psykiska besvär inom Region Östergötland 2014, baserat på sjukvårdsstatistik. Inräknat de som söker hjälp från andra instanser, som söker för psykiska besvär men inte får en sådan diagnoskod samt att andelen som söker vård för psykiska besvär är ökande kan siffran uppfattas som rimlig.

2.5 Demografisk beskrivning

Den demografiska beskrivningen visar hur de svarande i undersökningen är fördelade på exempelvis ålder, utbildningsnivå och födelseland. I enkäten ställdes en fråga om högsta avslutade utbildningsnivå. En större andel kvinnor än män har utbildning på högskola/universitetsnivå (tabell 2.3). Östergötland har den högsta andelen högskoleutbildade. Det är troligt att de två yngre ålderskategorierna inkluderar personer med pågående studier på gymnasial eller högskole-/universitetsnivå. Det är därför naturligt att de har en lägre andel med högskoleutbildning.

Sett över tid så har andelen med enbart grundskoleutbildning minskat i åldersgrupperna 45–64 år och 65–84 år (tabell 2.4). Andelen med högskoleutbildning är högre i alla åldersgrupper. Bland de svarande i undersökningen är mellan 13–16 procent födda i ett annat land i de tre länen (tabell 2.3). Andelen utrikes födda i undersökningen ökat från 8 procent 2002 till 11 procent 2015/16 (tabell 2.4).

Tabell 2.3. Antal svarande, andel (procent) med grundskola, högskoleutbildning och andel utrikes födda, per län, kön och ålder

Del 1: Länsjämförelser

	Jönköping				Kalmar				Östergötland			
	Antal svar	Utbildningsnivå		Utrikes födda	Antal svar	Utbildningsnivå		Utrikes födda	Antal svar	Utbildningsnivå		Utrikes födda
		Grundskola	Högskola			Grundskola	Högskola			Grundskola	Högskola	
Kvinnor & Män	1 350	7	34	16	958	9	34	14	2 458	9	41	13
18–24 år	321	14	10	15	231	18	12	12	569	17	12	11
25–29 år	249	4	40	11	193	5	35	13	446	8	45	8
30–44 år	772	5	43	18	530	7	44	15	1 443	9	54	15
Kvinnor	824	8	39	12	577	6	42	14	1 462	7	46	12
18–24 år	203	14	14	6	141	10	16	13	354	12	12	10
25–29 år	169	7	47	10	109	4	46	16	276	6	25	12
30–44 år	446	6	47	16	326	5	52	13	832	5	36	14
Män	515	6	64	19	370	12	27	14	986	11	37	13
18–24 år	115	14	7	23	85	25	9	10	214	20	11	12
25–29 år	78	2	33	12	83	5	25	12	168	10	42	5
30–44 år	322	4	39	20	200	9	36	16	604	7	48	17

Tabell 2.4. Antal svarande, andel med gymnasial utbildning, högskoleutbildning och andel utrikes födda, per län, kön och ålder. Del 2: Tidsjämförelser Östergötland, 2002–2015/16.

	2002				2015/16			
	Antal svar	Utbildningsnivå		Utrikes födda	Antal svar	Utbildningsnivå		Utrikes födda
		Grundskola	Högskola			Grundskola	Högskola	
Kvinnor & Män	8 240	29	22	8	4 491	18	35	11
18–29 år	1 129	8	20	7	1 015	13	27	10
30–44 år	1 940	13	29	12	1 443	6	54	15
45–64 år	3 055	34	25	7	846	14	36	11
65–84 år	2 002	63	10	6	1 181	40	22	8
Kvinnor	4 395	30	24	8	2 548	16	40	11
18–29 år	644	7	23	6	630	10	29	11
30–44 år	1 062	11	34	10	832	5	60	14
45–64 år	1 567	34	28	7	495	10	45	10
65–84 år	1 063	68	8	6	586	40	25	8
Män	3 820	28	20	8	1 928	19	30	11
18–29 år	482	10	18	8	382	16	25	8
30–44 år	875	14	24	13	604	7	48	17
45–64 år	1 480	34	22	6	351	18	28	12
65–84 år	929	57	13	6	591	40	20	8

3. Psykiskt välbefinnande

*Musik får mig på bättre humör. Jag kan släppa tankarna och bara fokusera på musiken.
Träning har också samma effekt och ger i sin tur mer energi.*

Ett välkänt enkätinstrument för att studera självskattad hälsa är SF-36 (Ware 1992). Instrumentet mäter hälsa och hälsorelaterad livskvalitet i åtta dimensioner: fyra delskalor om fysiska aspekter på hälsa och fyra om psykiska. I denna studie används delskalan Psykiskt välbefinnande, *Mental Health - MH*.

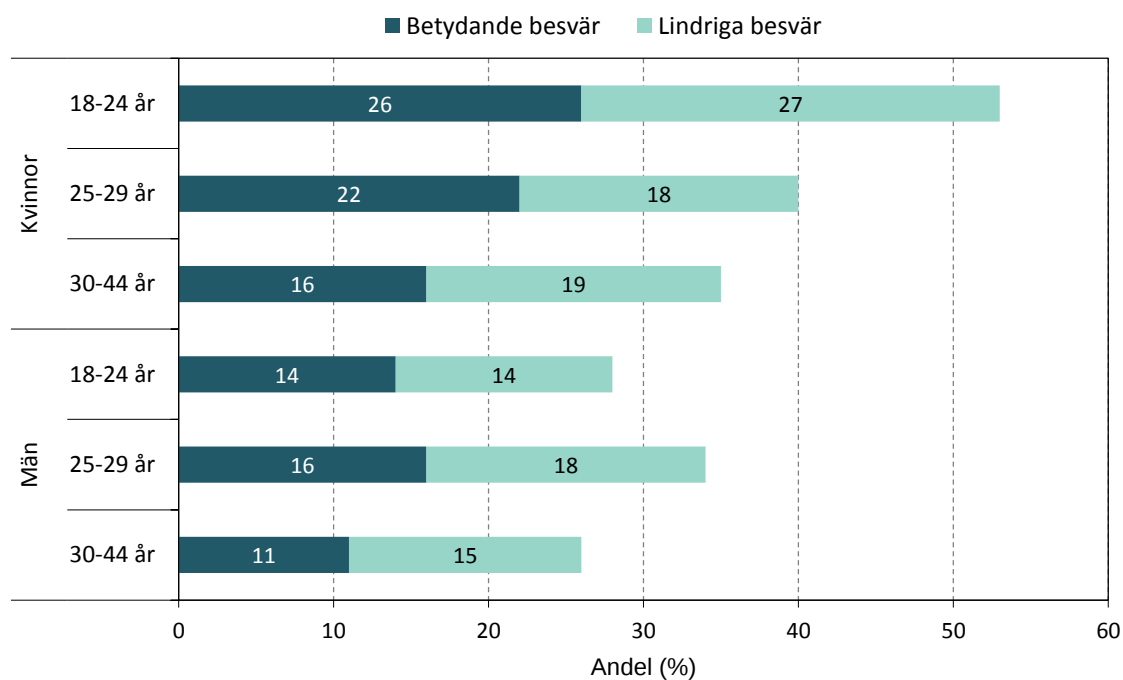
Psykiskt välbefinnande består av fem frågor om hur stor del av tiden under de senaste fyra veckorna man känt sig mycket nervös, så nedstämd att ingenting har kunnat muntra upp en, lugn och harmonisk, dystert och ledsen, samt glad och lycklig. Frågorna har sex svarsalternativ: *hela tiden/största delen av tiden/en hel del av tiden/en del av tiden/lite av tiden/inget av tiden*. De fem frågorna summeras till en poäng från 0 till 100, där 100 poäng utgör bästa möjliga psykiska välbefinnande. I studien 2002 konstruerades två gränser för delskalan, dels utifrån tidigare studier, dels på ett svenskt referensmaterial för SF-36 (Wenemark et al. 2003).

De två gränserna resulterar i tre olika grupper:

- Betydande besvär   MH 0–50
- Lindriga besvär   MH 51–65
- Inga besvär   MH 66–100

Länsjämförelse

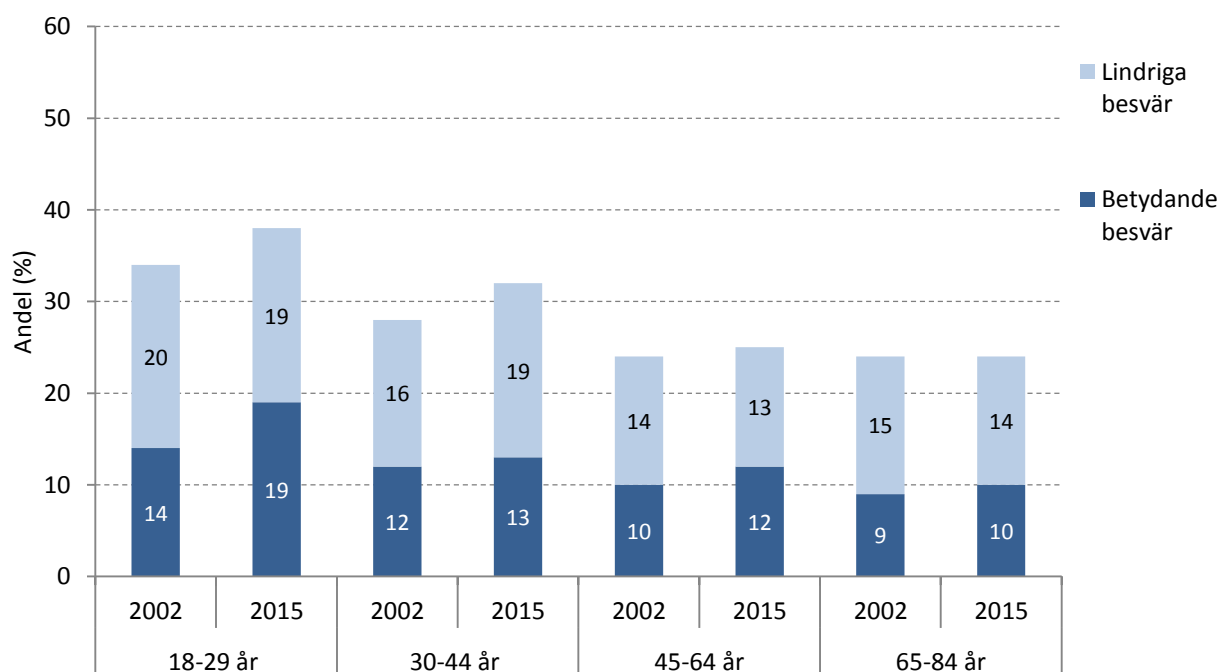
I sydöstra sjukvårdsregionen har de flesta en god psykisk hälsa, 66 procent av de svarande har inte några psykiska besvär medan 18 procent har lindriga besvär och 16 procent har betydande besvär. Kvinnor upplever en sämre psykisk hälsa än vad män gör. 41 procent av kvinnorna har besvär i lindrig eller betydande utsträckning, jämfört med 28 procent av männen. Bland kvinnorna är det också högst andel med besvär i den yngsta åldersgruppen där över hälften har någon grad av besvär (figur 3.1). Bland männen är det 25–29-åringar som i störst utsträckning har besvär. Mönstret är detsamma i de tre länen.

Figur 3.1. Psykiska besvär i sydöstra sjukvårdsregionen, uppdelat på kön och ålder

Tidsjämförelse

Andelen med lindriga eller betydande psykiska besvär har ökat med två procentenheter. I den yngsta åldersgruppen är ökningen av betydande besvär fem procentenheter (figur 3.2). Ökningen är ungefär lika stor för kvinnor som för män.

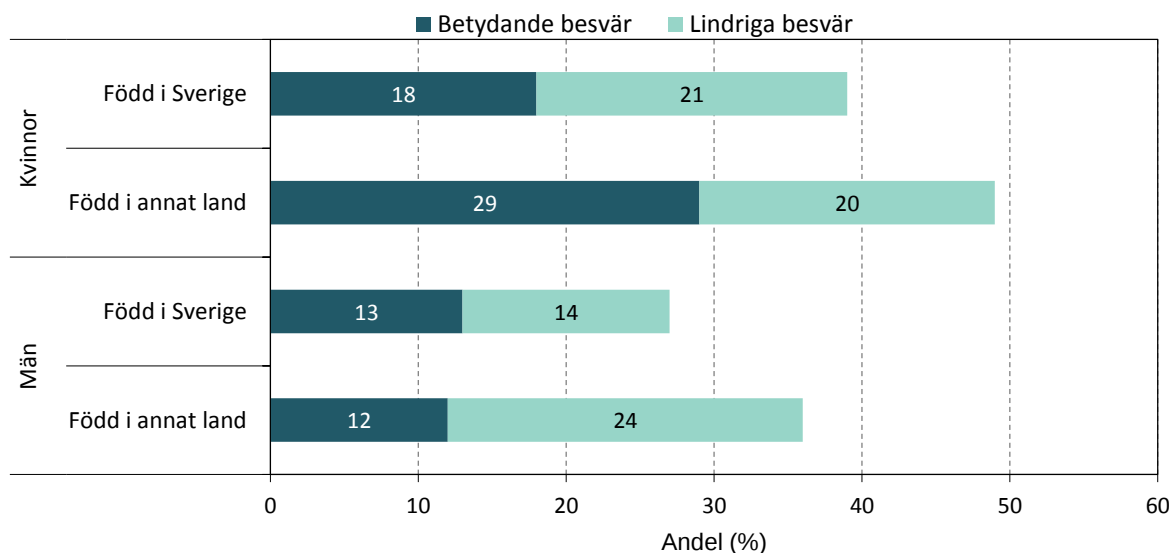

Figur 3.2. Psykiska besvär i Östergötland, uppdelat på år och ålder

3.1 Psykiskt välbefinnande och födelseland

Länsjämförelse

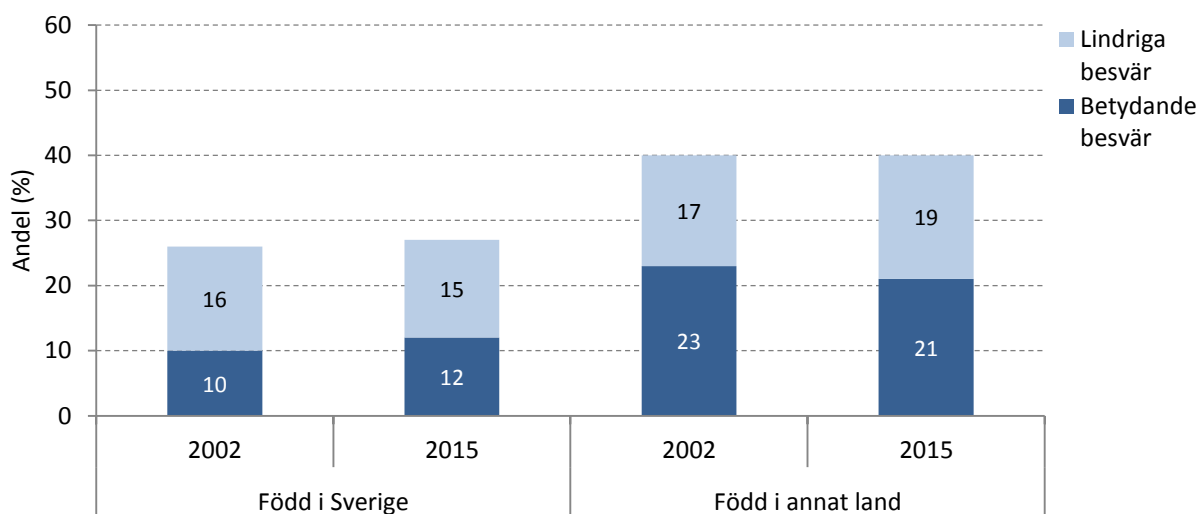
Andelen med psykiska besvär är större bland de som är födda i ett annat land jämfört med de som är födda i Sverige (figur 3.3). Speciellt bland kvinnor är det stor skillnad i andel med betydande psykiska besvär.

Figur 3.3. Psykiskt välbefinnande i sydöstra sjukvårdsregionen 18–44 år, uppdelat på kön och födelseland

Tidsjämförelse

Andel som har lindriga eller betydande psykiska besvär i Östergötland 18–84 år bland de som är födda i Sverige respektive de som är födda i ett annat land är ungefär lika stor 2002 som 2015/16 (figur 3.4). Däremot har skillnaden mellan de två grupperna minskat något när det gäller betydande besvär. Skillnaden i betydande besvär mellan personer födda i Sverige eller i annat land var 13 procentenheter 2002 och 9 procentenheter 2015/16.

Figur 3.4. Psykiskt välbefinnande i Östergötland uppdelat på år och födelseland

3.2 Funktionspåverkan av psykiska besvär

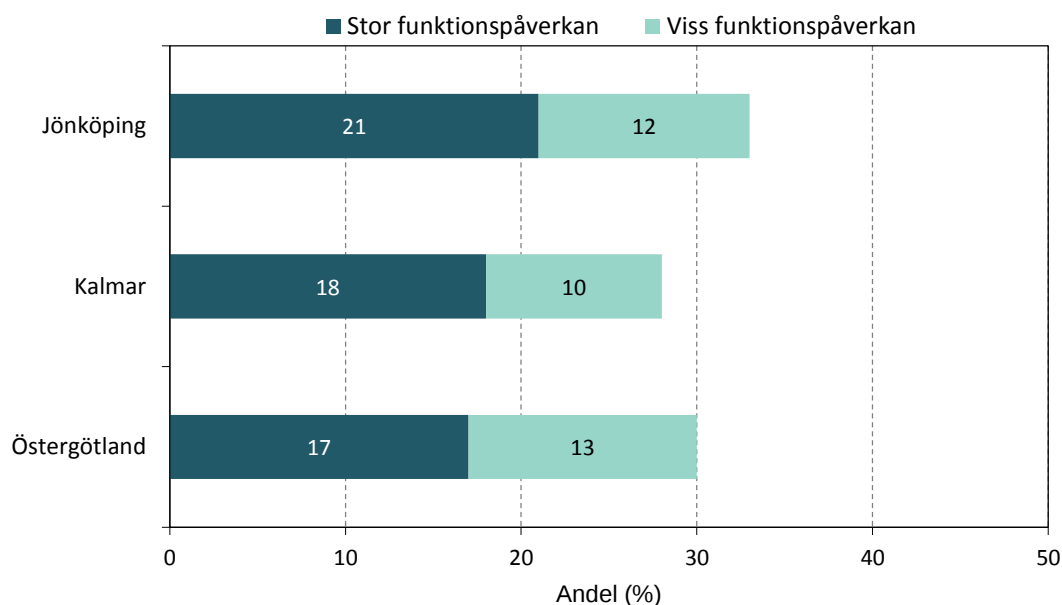
Funktionspåverkan bedöms genom frågorna: *Har egna psykiska besvär lett till att du har minskat eller slutat göra sådant som du brukar göra (på arbetet eller fritiden)?* och *Har egna psykiska besvär lett till att dina relationer till vänner, arbetskamrater eller andra personer har försämrats?*

De två frågorna resulterar i tre olika grupper:

- Ingen funktionspåverkan – Svarat *Nej* på båda frågorna
- Viss funktionspåverkan – Svarat *Ja, i viss utsträckning* på en av frågorna
- Stor funktionspåverkan – Svarat *Ja, i viss utsträckning* på båda frågorna eller *Ja, i stor utsträckning* på minst en av frågorna

Länsjämförelse

Det är ungefär lika vanligt att påverkas i vardagen/arbetet som i det sociala. Totalt har 69 procent av de svarande inte någon funktionspåverkan av psykiska besvär medan 12 procent har viss och 19 procent stor påverkan. Kvinnor har i större utsträckning än män en funktionspåverkan. Det finns inga skillnader mellan länen (figur 3.5).

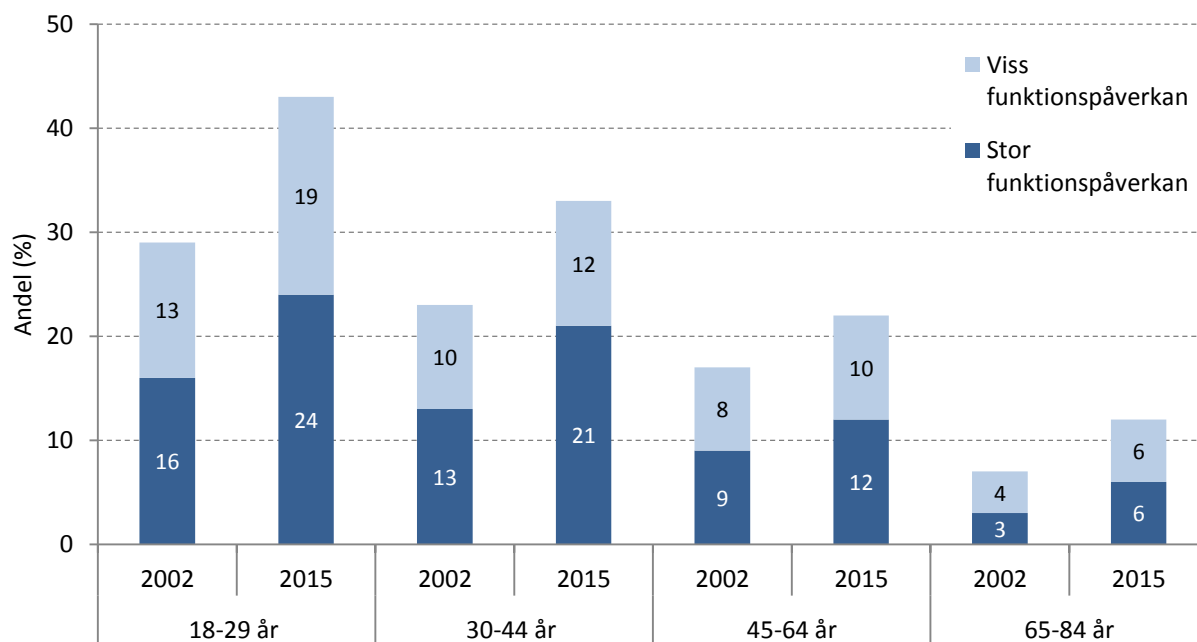

Figur 3.5. Andel personer i sydöstra sjukvårdsregionen 18–44 år med funktionspåverkan, uppdelat på län

Tidsjämförelse

Åren 2015/16 är det 9 procent som uppger att de har en viss funktionspåverkan och 12 procent som har en stor funktionspåverkan. År 2002 var motsvarande andelar 8 procent för både viss och stor funktionspåverkan. Det är alltså en större andel som anger att de i någon utsträckning har en funktionspåverkan av psykiska besvär 2015/16 jämfört med 2002. I de yngre åldersgrupperna har andelen med funktionspåverkan ökat mer än i de äldre

åldersgrupperna. Skillnaden har ökat allra mest bland unga kvinnor med 14 procentenheter i åldersgruppen 18–29 år och 10 procentenheter i åldersgruppen 30–44 år (figur 3.6). I den äldsta åldersgruppen är det en mindre andel som uppger att de har en funktionspåverkan.

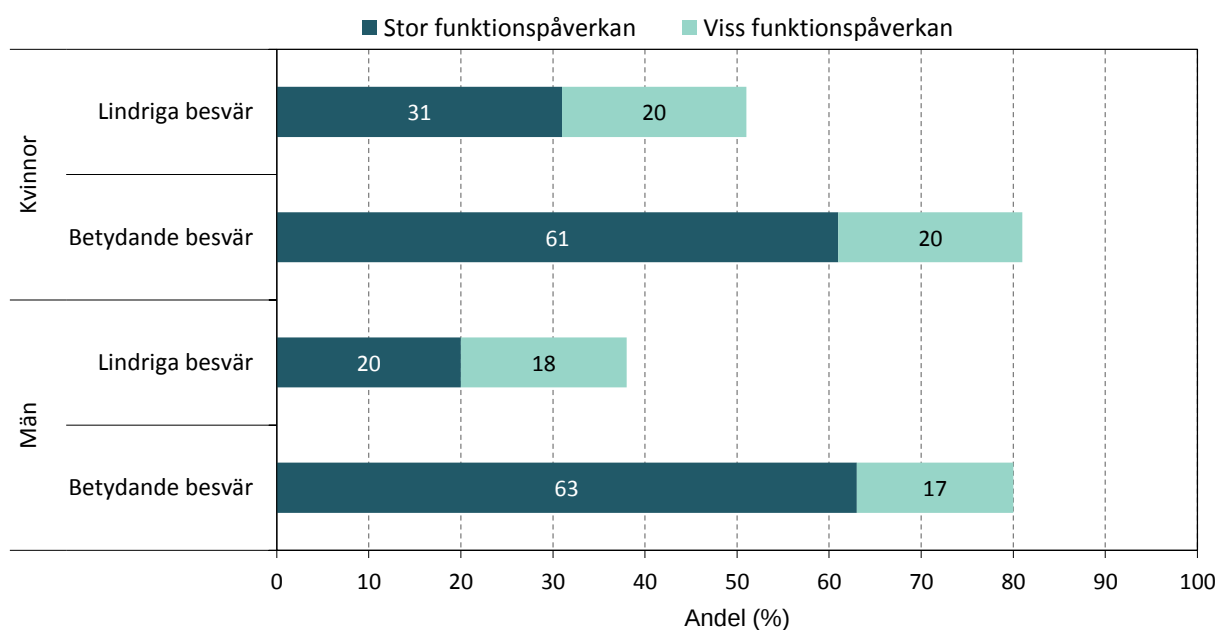

Figur 3.6. Andel kvinnor i Östergötland med funktionspåverkan, uppdelat på år och ålder

Länsjämförelse

Bland de som har betydande psykiska besvär upplever majoriteten (81 procent) att besvären påverkar deras vardag; 62 procent upplever en stor funktionspåverkan medan 19 procent upplever en viss funktionspåverkan. Av de som har lindriga psykiska besvär upplever 26 procent en stor funktionspåverkan och 19 procent en viss påverkan.

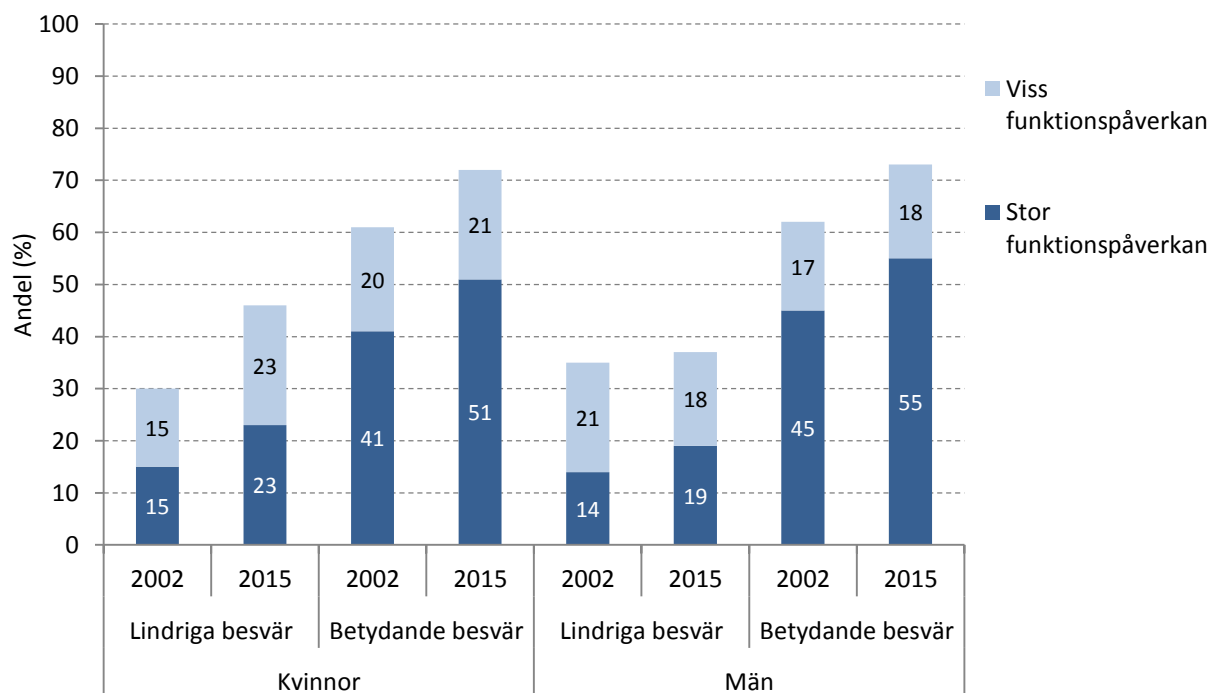
Det finns ingen skillnad mellan män och kvinnor avseende funktionspåverkan om man haft betydande psykiska besvär, men av de som haft lindriga psykiska besvär har kvinnor i större utsträckning än män upplevt stor funktionspåverkan (figur 3.7). Det finns inga skillnader mellan ålderskategorierna, men i Östergötlands län är det färre som anger stor funktionspåverkan (58 procent) vid betydande psykiska besvär, jämfört med Kalmar (63 procent) och Jönköping (67 procent).

Figur 3.7. Andel personer i sydöstra sjukvårdsregionen 18–44 år med funktionspåverkan, uppdelat på kön och psykiska besvär

Tidsjämförelse

Andelen som upplever att de har en funktionspåverkan av sina psykiska besvär har ökat mellan 2002 och 2015/16 för såväl kvinnor som män (figur 3.8). Bland de med betydande besvär har andelen med stor funktionspåverkan ökat med 10 procentenheter.

Figur 3.8. Funktionspåverkan i Östergötland 18–84 år uppdelat på år, besvärsgrad och kön

4. Specifika psykiska besvär

I enkäten ställs frågor om specifika psykiska besvär, med den övergripande frågeställningen: *Har du haft problem med något av följande under de senaste 12 månaderna?* samt tre svarsalternativ: *Nej/Ja, i viss utsträckning/Ja, i stor utsträckning.*

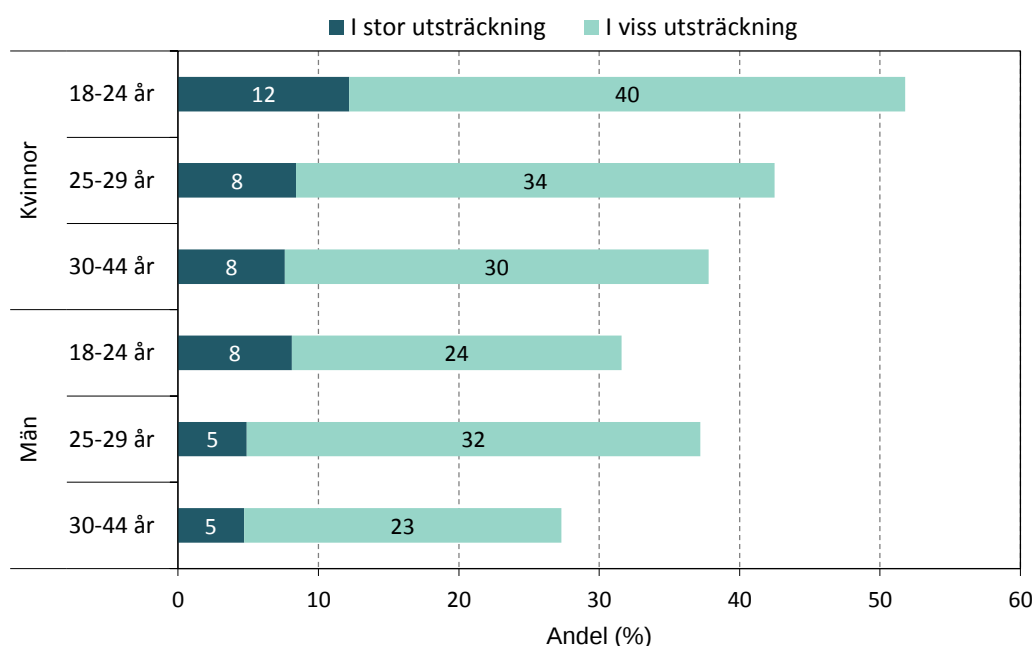
4.1 Depression

Allt är svart, svårt att hitta någon ljuspunkt.

Detta avsnitt baseras på frågan: *Har du återkommande perioder av nedstämdhet eller depression?*

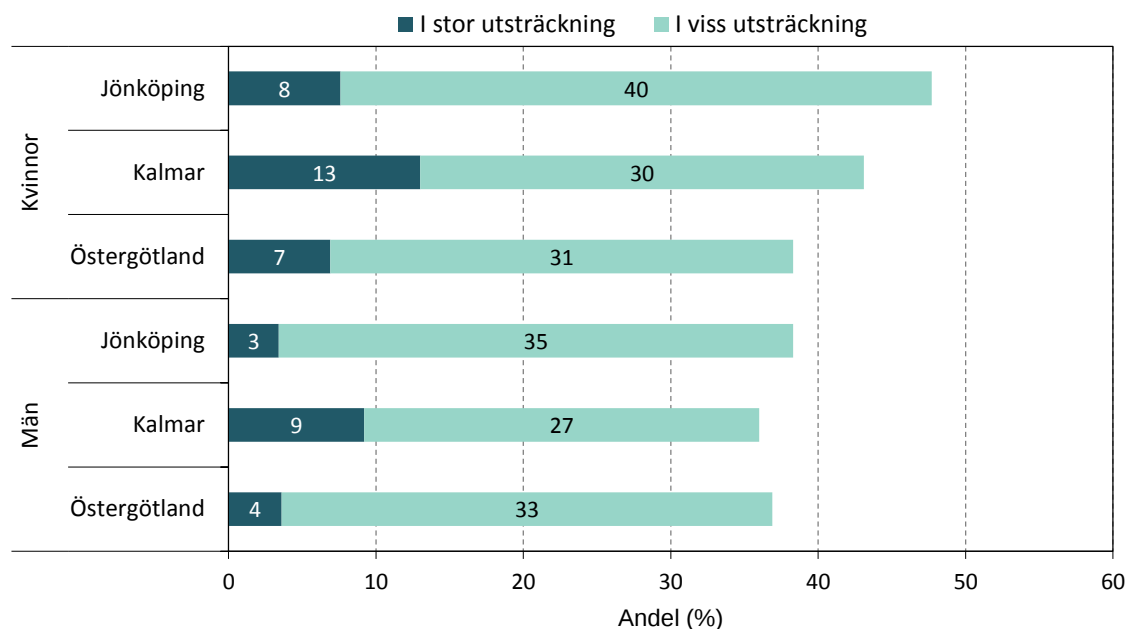
Länsjämförelse

Totalt har 29 procent besvär med återkommande perioder av nedstämdhet eller depression i viss utsträckning och 7 procent i stor utsträckning. Fler kvinnor än män uppger depressionsrelaterade problem (figur 4.1). Detta gäller speciellt den yngsta ålderskategorin där 52 procent av kvinnorna och 32 procent av männen har problem i viss eller stor utsträckning. Bland män är det störst andel med besvär i åldersgruppen 25–29.

Figur 4.1. Andel personer i sydöstra sjukvårdsregionen 18–44 år med återkommande perioder av nedstämdhet eller depression, uppdelat på kön och ålder

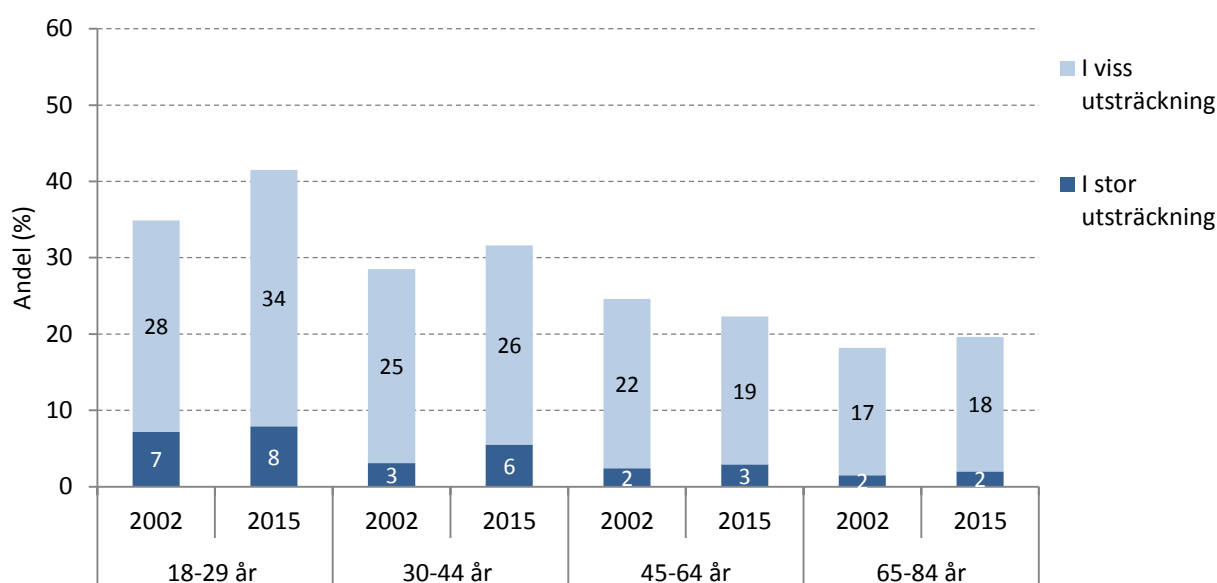
Kalmar län har en högre andel som anger besvär med depression i stor utsträckning i åldersgruppen 25–29 år (11 procent) jämfört med Jönköping (6 procent) och Östergötland (5 procent). Det är både högre andel kvinnor och män som upplever besvär i stor utsträckning i Kalmar (figur 4.2).

Figur 4.2. Andel personer i sydöstra sjukvårdsregionen 25–29 år med återkommande perioder av nedstämdhet eller depression, uppdelat på kön och län

Tidsjämförelse

Totalt sett är andelen med depressionsrelaterade besvär bara marginellt större (1,5 procentenheter) 2015/16 jämfört med 2002. Däremot har andelen ökat i de två yngsta åldersgrupperna (figur 4.3).

Figur 4.3. Andel personer i Östergötland med återkommande perioder av nedstämdhet eller depression, uppdelat på år och ålder

Störst är ökningen bland de yngsta männen där andelen med besvär i någon utsträckning har ökat från 26 till 35 procent. Även andelen unga män med besvär i stor utsträckning har ökat mellan 2002 och 2015/16. Likaså har besvär bland de äldsta männen ökat. I denna grupp har andelen med besvär i viss utsträckning ökat från 9 procent till 15 procent medan andelen med besvär i stor utsträckning är oförändrad på strax under 2 procent. I åldersgruppen 45–65 år har andelen med besvär i viss eller stor utsträckning minskat något bland såväl kvinnor som män.

Andelen med depressionsrelaterade besvär som dessutom upplever funktionspåverkan var 12 procent år 2002 och 16 procent 2015/16.

4.2 Ångest

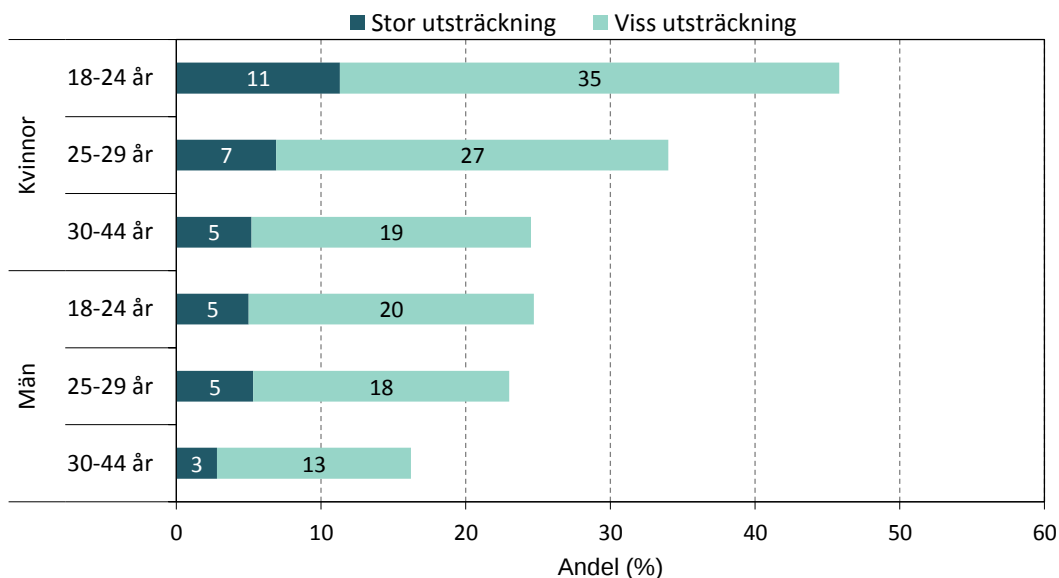
Helt paralyserande. Kan inte göra någonting alls när det händer.

Detta avsnitt baseras på frågan: *Har du återkommande perioder av ångest och panik?*

Länsjämförelser

Totalt är det 20 procent som har besvär i viss utsträckning med återkommande perioder av ångest och panik och 6 procent som har besvär i stor utsträckning. Av de som har besvär i stor utsträckning upplever 78 procent en stor och 16 procent viss funktionspåverkan. Det innebär att 94 procent upplever att besvären på något sätt påverkar deras aktiviteter eller sociala relationer. Även bland de som uppger besvär i viss utsträckning är det 67 procent som anger funktionspåverkan. Ångest är alltså ett besvär som ger stor påverkan på hur man fungerar i sitt dagliga liv.

Fler kvinnor än män rapporterar problem med ångest (32 jämfört med 20 procent). Precis som för depression är det störst andel som har problem i de yngsta åldersgrupperna, både bland kvinnor och män, även om ålderskillnaden är störst bland kvinnorna (figur 4.4). Det är speciellt andelen kvinnor med besvär i viss utsträckning som är större jämfört med männen.

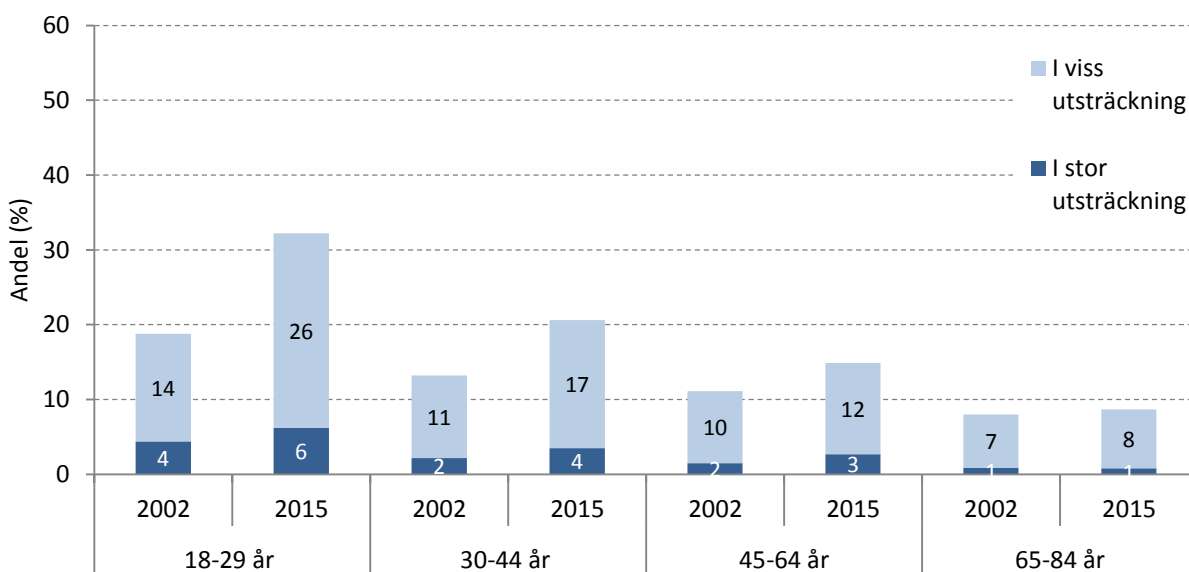

Figur 4.4. Andel personer i sydöstra sjukvårdsregionen 18–44 år med återkommande perioder av ångest och panik, uppdelat på kön och ålder

Mellan länen föreligger inga skillnader totalt sett. Däremot är det en lägre andel män i Kalmar med besvär (16 procent) jämfört med Östergötland (20 procent) och Jönköping (22 procent).

Tidsjämförelse

Ångestproblematik har också ökat mellan 2002 och 2015/16 och även här är ökningen störst i de yngre åldersgrupperna (figur 4.5). I åldern 18–29 år har andelen med besvär i viss eller stor utsträckning ökat från 19 procent till 32 procent, en ökning med 13 procentenheter för både kvinnor och män.

Figur 4.5. Andel personer i Östergötland med återkommande perioder av ångest och panik, uppdelat på år och ålder

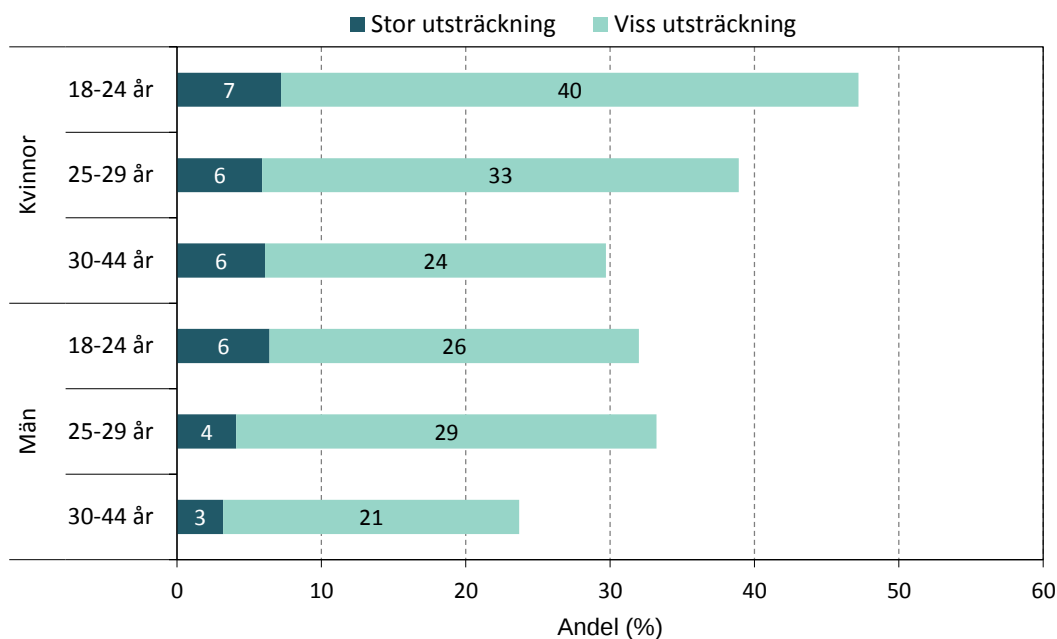
4.3 Fobier

Om jag vet att jag har en social situation framför mig som kommer att tvinga ut mig ur min trygghetszon blir jag stressad. Jag tänker på det mycket innan, blir nervös, får hjärklappning och ont i magen.

Detta avsnitt baseras på frågan: Undviker du vissa platser, situationer, föremål, djur etc. på grund av oro eller ångest?

Länsjämförelse

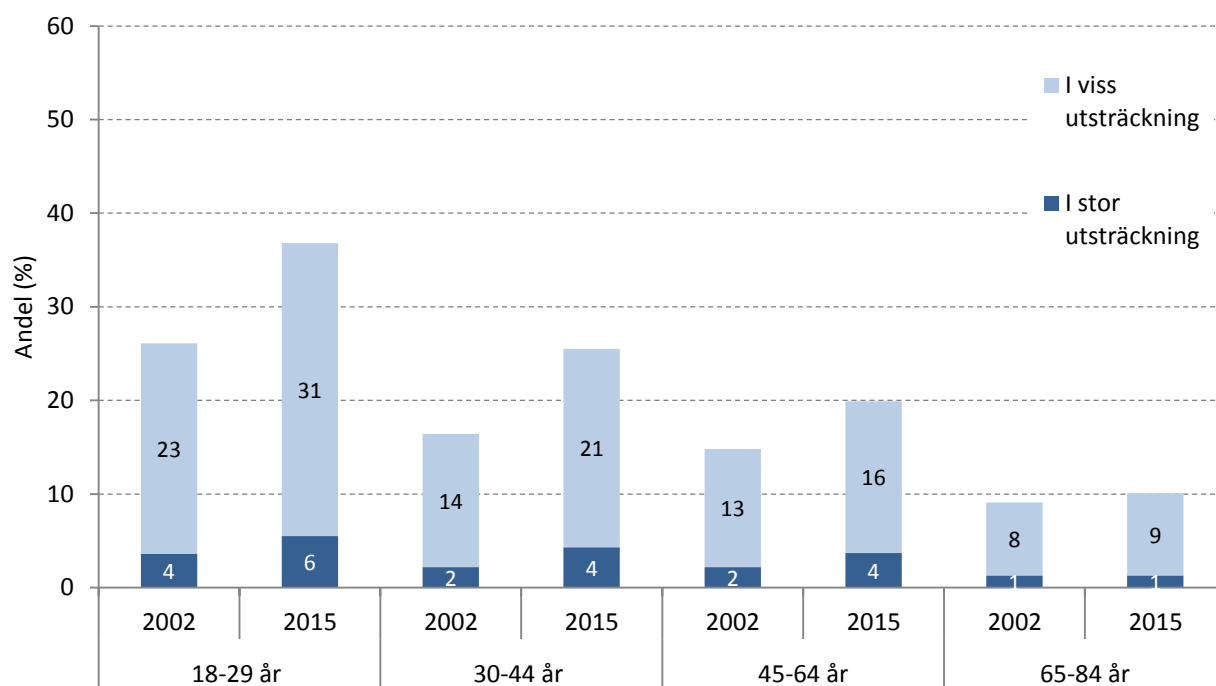
Totalt är det 27 procent som har vissa och 5 procent som upplever besvär med fobier i stor utsträckning. Det är alltså ett vanligt problem men de flesta upplever ändå inte problemen som stora. Om man t.ex. har ormfobi är det möjligt att bara undvika skogs promenader. Andelen med fobi är ungefär lika stor i alla köns- och åldersgrupper utom bland de yngsta kvinnorna där en högre andel uppger att de har besvär i viss utsträckning (figur 4.6).

Figur 4.6. Andel personer i sydöstra sjukvårdsregionen 18–44 år med fobier, uppdelat på kön och ålder

Tidsjämförelse

Andelen med besvär i stor utsträckning har ökat något sedan 2002, däremot har andelen med besvär i viss utsträckning ökat mer (figur 4.7). Mönstret är samma bland kvinnor och män.

Figur 4.7. Andel personer i Östergötland med fobier, uppdelat på år och ålder

4.4 Tvångsbesvär

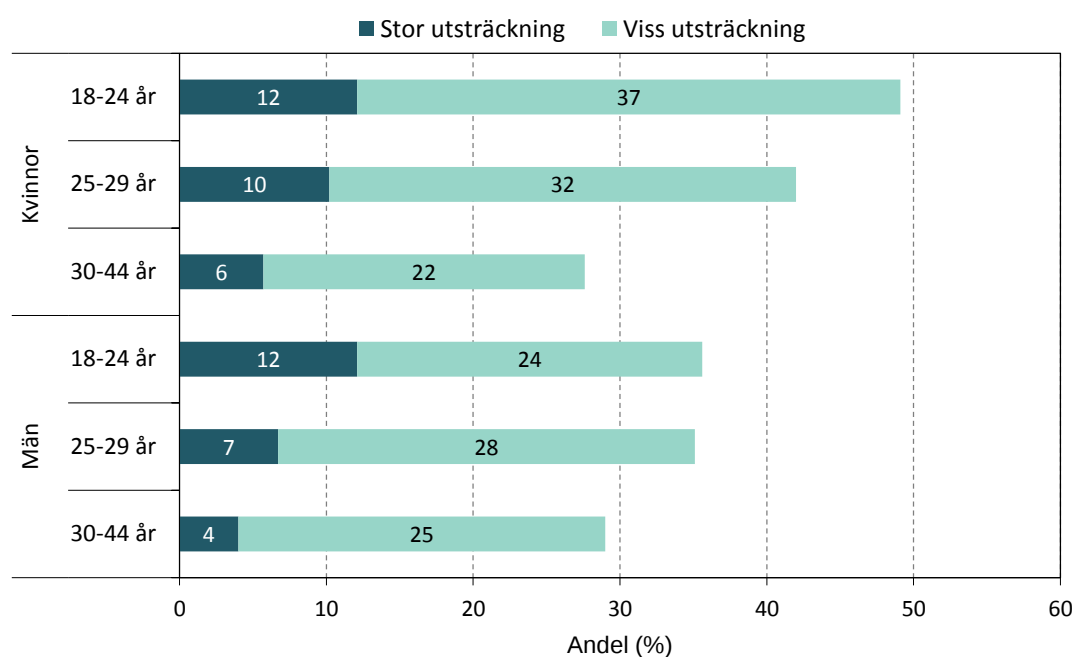
Detta tar upp en stor del av min vardag.

Detta avsnitt baseras på frågorna: *Tycker du själv att du tvättar dig onödigt mycket?*, *Tycker du själv att du måste kontrollera t.ex. kranar, spis eller lås onödigt mycket?* och *Har du påträngande tankar med obehagligt innehåll som du har svårt att slå bort?*

De tre frågorna redovisas sammanslaget som *tvångsbesvär* i detta kapitel.

Länsjämförelse

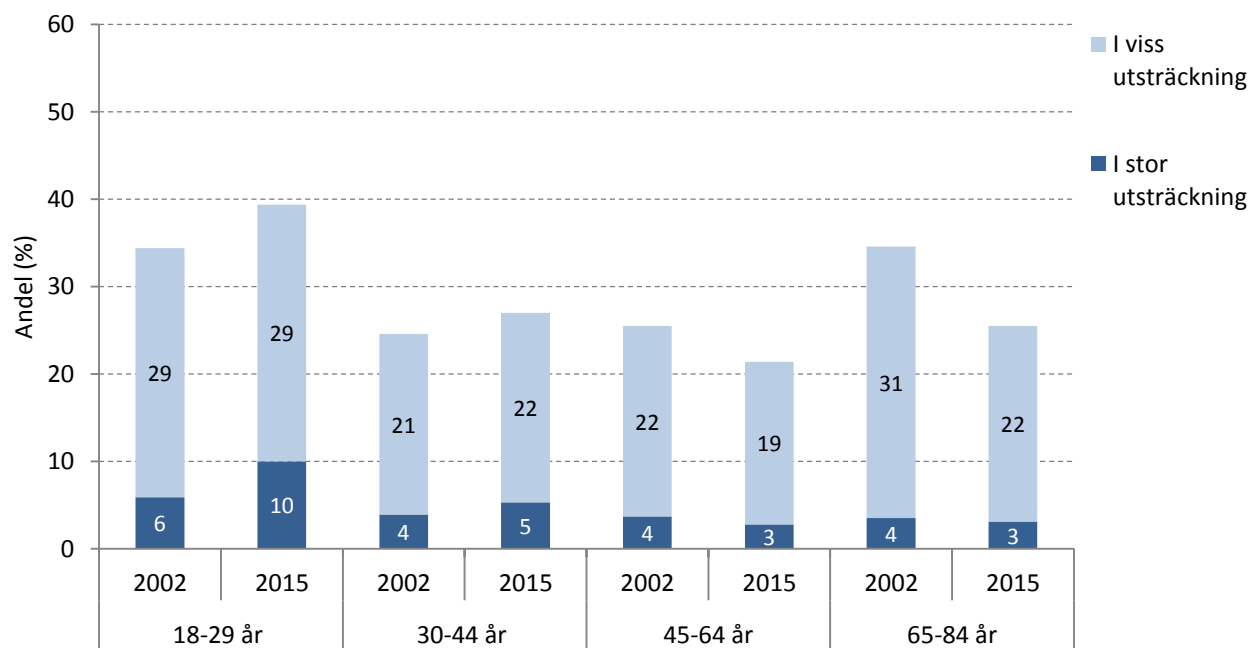
Totalt är det 5 procent som anser att de har problem med att tvätta sig onödigt mycket, 14 procent har problem med kontrollbehov och 18 procent har påträngande tankar med obehagligt innehåll. Sammantaget på de tre frågorna är det 7 procent som har tvångsbesvär i stor utsträckning och 26 procent som har besvär i viss utsträckning. Det är något fler kvinnor i de yngre åldersgrupperna som i någon utsträckning har denna typ av besvär (figur 4.8).

Figur 4.8. Andel personer i sydöstra sjukvårdsregionen 18–44 år med tvångsbesvär, uppdelat på kön och ålder

Tidsjämförelse

Andelen med tvångsbesvär har ökat något i de två yngsta åldersgrupperna men minskat i de två äldsta (figur 4.9). I den äldsta åldersgruppen har andelen med besvär minskat med 14 procentenheter bland kvinnorna och med 4 procentenheter bland männen.

Figur 4.9. Andel personer i Östergötland med tvångsbesvär, uppdelat på år och ålder

4.5 Spelproblem

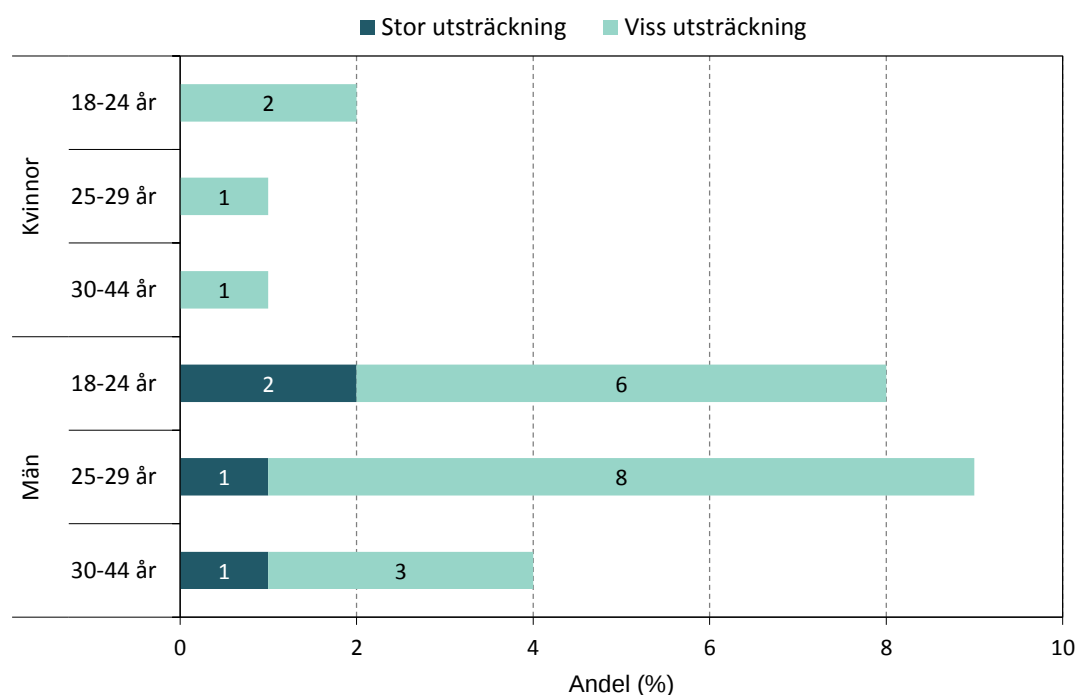
Hade en make som var spelberoende. Tog lån i mitt namn, tog mina och barnens besparingar och ljög för oss.

Detta avsnitt baseras på frågorna: *Har du tänkt så mycket på spel (t.ex. trav eller oddset) att du haft svårt att koncentrera dig på annat?* och *Har det hänt att du har spelat bort mycket pengar och sedan försökt vinna tillbaka dem?*

De två frågorna redovisas sammanslaget som *spelproblem* i detta kapitel.

Länsjämförelse

Totalt är det 6 procent av männen och knappt 2 procent av kvinnorna som har problem med spel i viss eller stor utsträckning. Spelproblem är vanligast i de yngsta åldersgrupperna (figur 4.10). Det är ungefär lika stor andel som tänkt mycket på spel och som försökt vinna tillbaka en spelförlust.

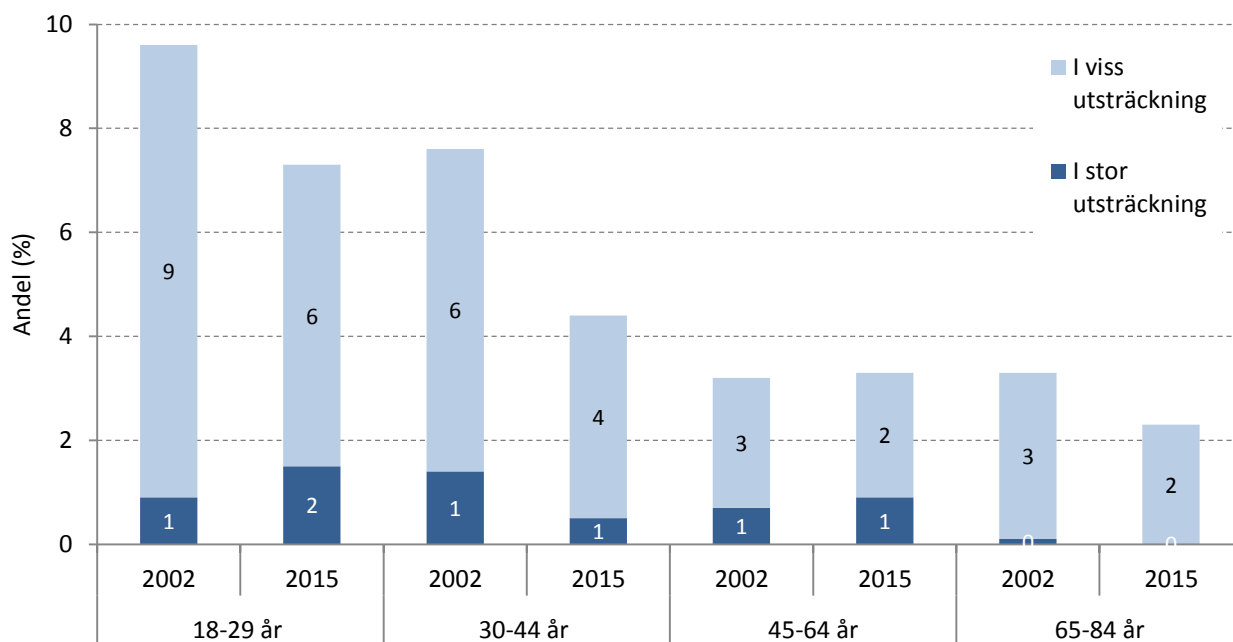

Figur 4.10. Andel personer i sydöstra sjukvårdsregionen 18–44 år med spelproblem, uppdelat på kön och ålder

Tidsjämförelse

Andelen med spelproblem bland männen har minskat i de två yngsta åldersgrupperna och varit oförändrat låg i de två äldsta (figur 4.11). Resultaten bör dock tolkas med viss

försiktighet eftersom bortfallet är större 2015/16 jämfört med 2002 i just gruppen unga män. Spelproblem bland kvinnor är även 2015/16 på en låg nivå.

Figur 4.11. Andel män i Östergötland med spelproblem, uppdelat på år och ålder

4.6 Ätstörningar

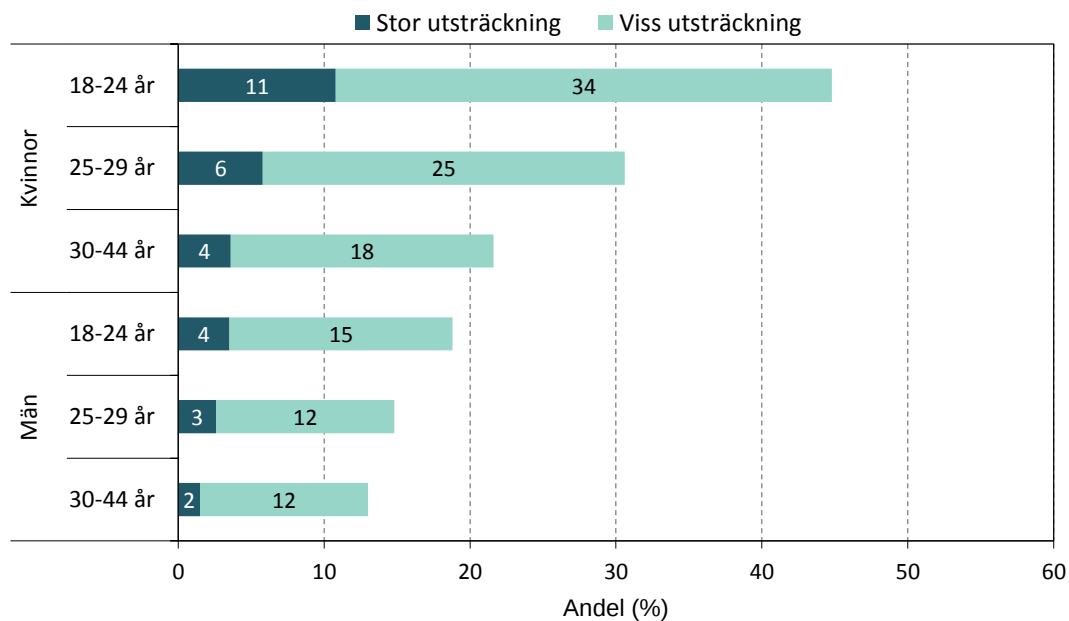
*Varje dag kollar jag mig i spegeln och blir äcklad av min egen kropp.
Matbesvären påverkar allt jag gör. Tar upp all min tankekraft.*

Detta avsnitt baseras på frågorna: *Har du tänkt så mycket på mat eller kalorier att du haft svårt att koncentrera dig på annat?*, *Har du känt svår ångest eller panik efter att du ätit, på grund av din vikt eller kroppsform?* och *Har du kräpts för att kontrollera din vikt eller kroppsform eller för att motverka matens inverkan?*

De tre frågorna redovisas sammanslaget som *ätstörningar* i detta kapitel.

Länsjämförelse

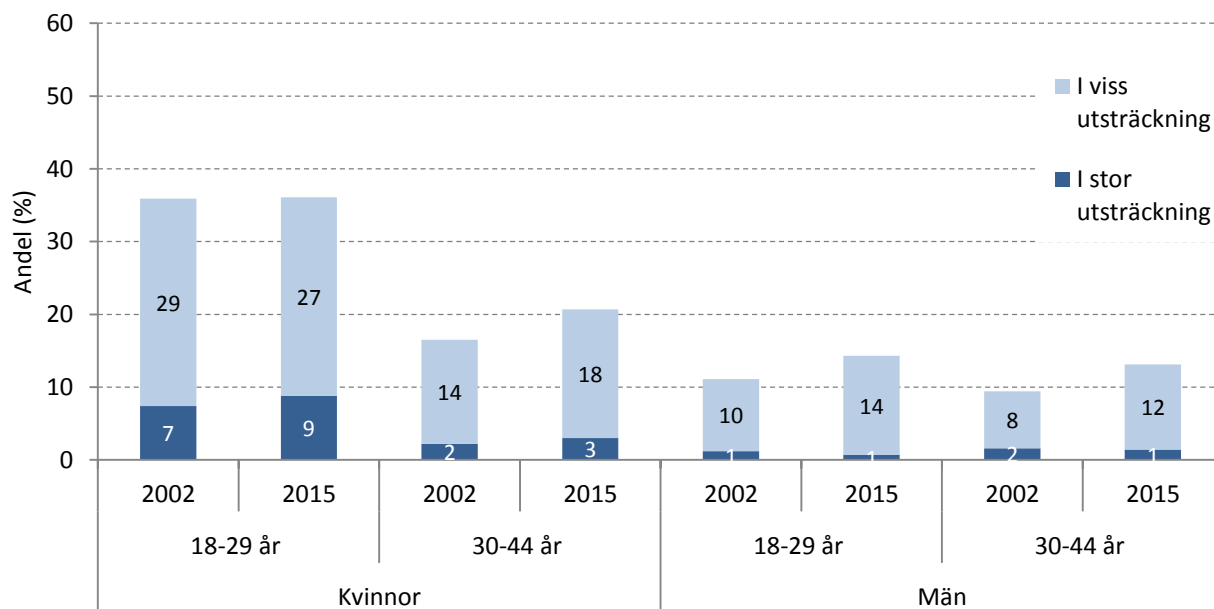
Ätstörningar är vanligast bland kvinnor och speciellt vanligt i den yngsta åldersgruppen (figur 4.12). Bland kvinnorna är det 5 procent som i stor utsträckning haft ångest på grund av sin vikt, 4 procent som anger att de i stor utsträckning tänkt mycket på mat och kalorier och 5 procent som anger att de i stor eller viss utsträckning kräpts för att kontrollera sin vikt eller kroppsform.

Figur 4.12. Andel personer i sydöstra sjukvårdsregionen 18–44 år med ätstörningar, uppdelat på kön och ålder

Tidsjämförelse

Andelen med ätstörningar har ökat med 2 procentenheter. Ökningen är störst (ungefär 4 procentenheter) i åldersgruppen 30–44 år bland både kvinnor och män (figur 4.13). Även om ätstörningar är vanligast i de yngre åldersgrupperna verkar andelen öka något även bland äldre personer.

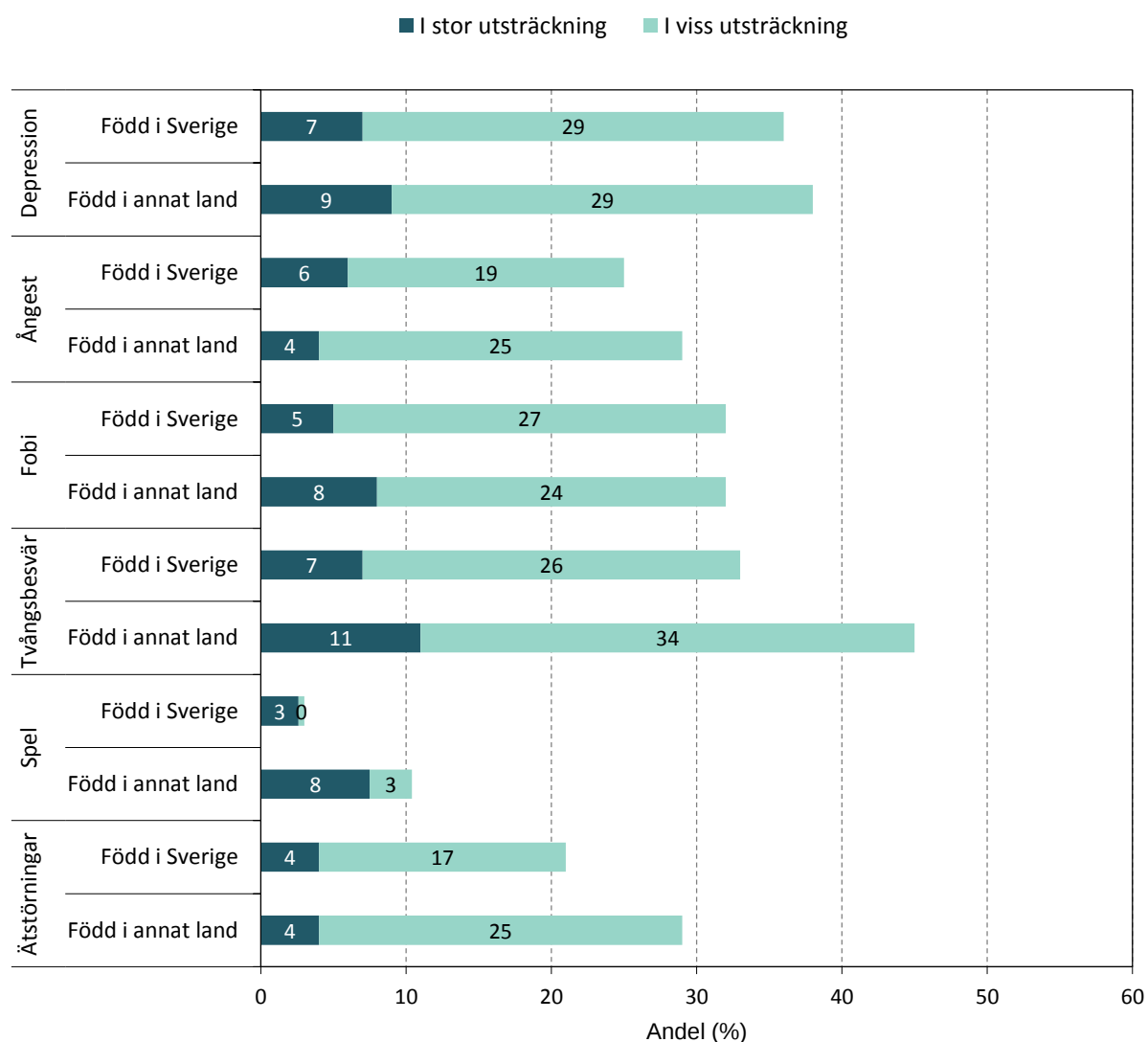
Figur 4.13. Andel kvinnor och män 18–44 år i Östergötland med ätstörningar, uppdelat på år, ålder och kön

4.7 Psykiska besvär bland utrikes födda

Jag är oroligt om mina föräldrar som dom bor kvar i kriget i Syrien.

Länsjämförelse

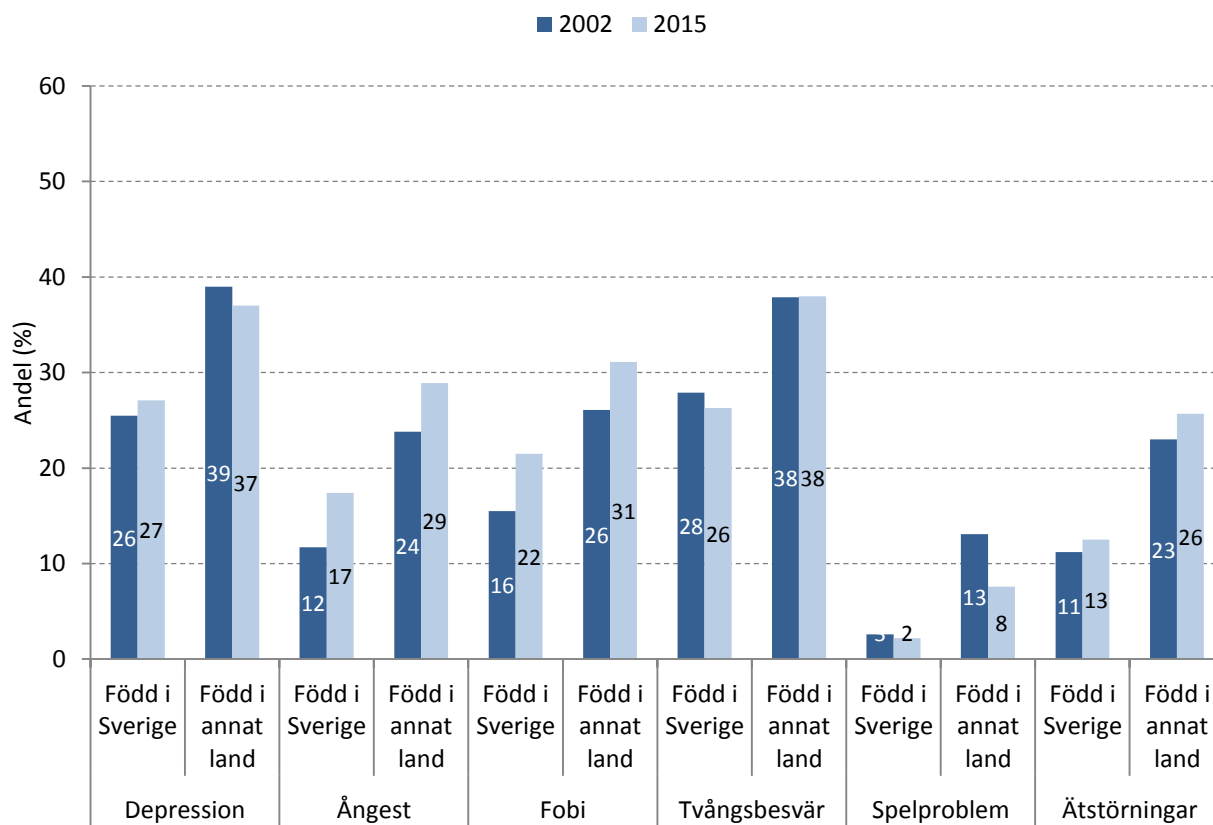
Utlandsfödda personer anger i större utsträckning att de har problem med ångest, tvångsbesvär, spelproblem och ätstörningar (figur 4.14). Det är också generellt en större andel födda i ett annat land som anger besvär i stor utsträckning avseende de flesta specifika psykiska besvären. Skillnaderna är ungefär lika stora för kvinnor och män, förutom för ångest där män födda i ett annat land står för den största skillnaden i jämförelse med personer födda i Sverige.

Figur 4.14. Andel personer i sydöstra sjukvårdsregionen 18–44 år med specifika psykiska besvär, uppdelat på födelseland

Tidsjämförelse

Sett över tid är det en ungefär lika stor ökning mellan 2002 och 2015/16 av ångest, fobier och ätstörningar i grupperna som är födda i eller utanför Sverige (figur 4.15). Andelen med tvångsbesvär är relativt oförändrat mellan 2002 och 2015/16 och skillnaden mellan att vara född i Sverige eller utomlands är fortfarande stor.

Figur 4.15. Andel personer i Östergötland 18–84 år med specifika psykiska besvär, uppdelat på år och födelseland

5. Sömn och stress

5.1 Sömn

Svårt att koncentrera sig. Orken tar slut och det frestar relationerna. Blir tyngre att leva.

Sömnbesvär studeras med hjälp av två frågor: *Hur stor del av tiden under de senaste fyra veckorna har du haft svårt att somna?* och *Hur stor del av tiden under de senaste fyra veckorna har du sovit dåligt?*

Svaren klassificeras i tre grupper:

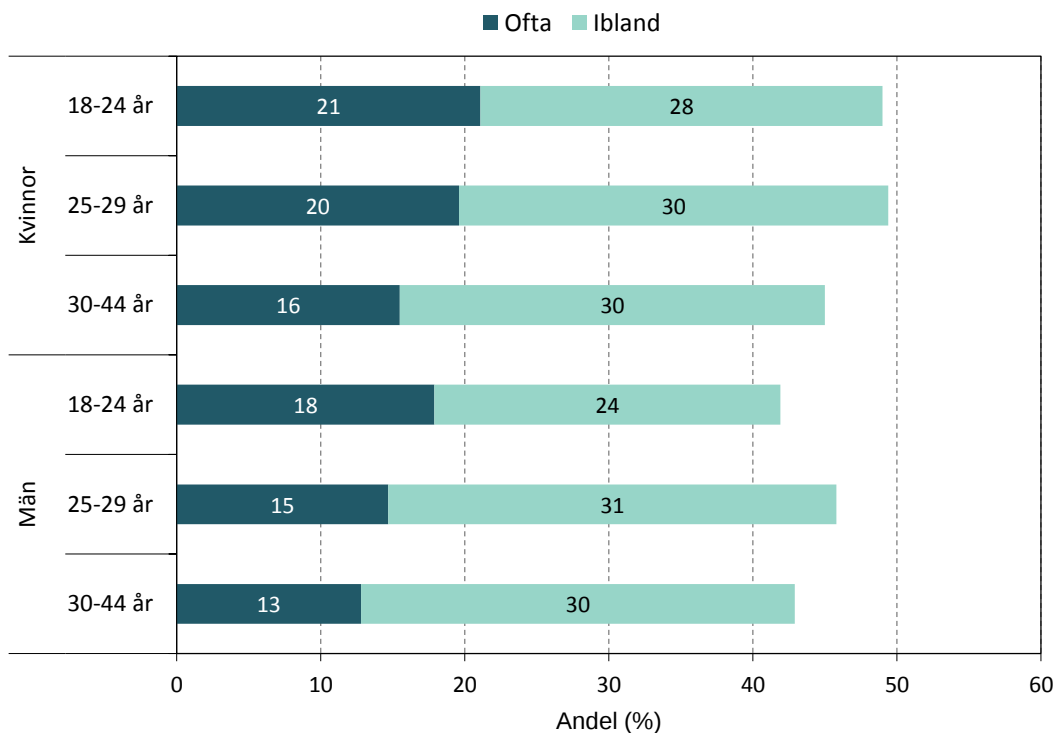
- Ofta (hela tiden/största delen av tiden)
- Ibland (en hel del av tiden/en del av tiden)
- Sällan (lite av tiden/inget av tiden)

De två frågorna redovisas sammanslaget som *sömnbesvär* i detta kapitel.

Länsjämförelse

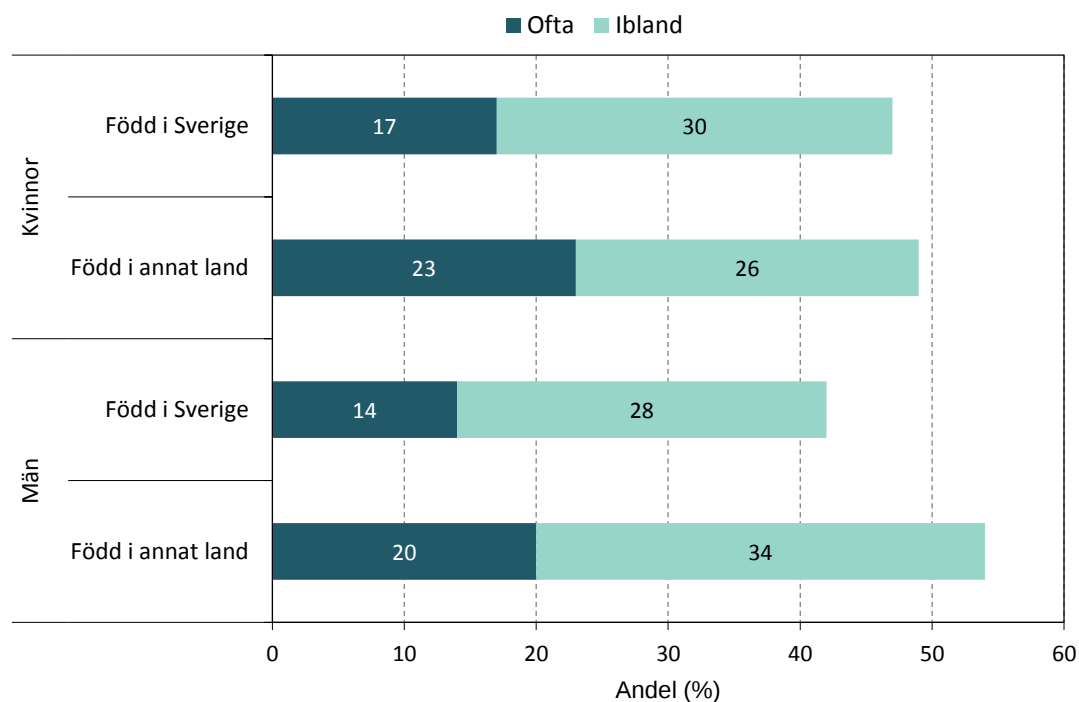
Det är totalt 13 procent som ofta sover dåligt och 27 procent som ibland gör det. Insomningsproblem är något färre där 12 procent ofta har problem och 22 procent har det ibland. De flesta som anger att de sover dåligt har också ofta insomningssvårigheter.

Totalt har 16 procent ofta sömnbesvär, det vill säga att de har insomningssvårigheter och/eller sover dåligt. Ytterligare 29 procent har det ibland. Kvinnor har något mer besvär med sömnen än vad män har, framförallt när det gäller ofta förekommande besvär (figur 5.1). Kalmar har en något lägre andel som uppger att de ofta har sömnbesvär (14 procent) jämfört med Jönköping (17 procent) och Östergötland (16 procent).

Figur 5.1. Andel personer i sydöstra sjukvårdsregionen 18–44 år med sömnbesvär, uppdelat på kön och ålder

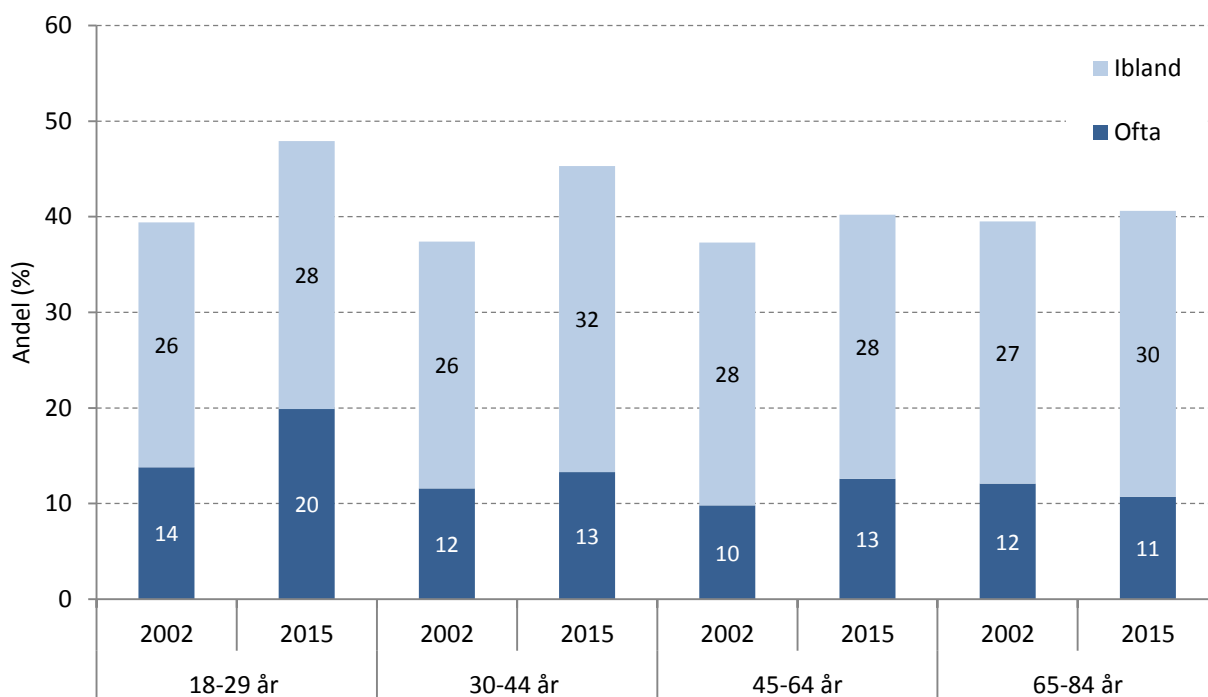
Sömnbesvär är vanligare bland de som är födda i annat land (figur 5.2). Det är ungefär 6 procentenheter fler utrikes födda som ofta har sömnbesvär bland såväl kvinnor som män.

Figur 5.2. Andel personer i sydöstra sjukvårdsregionen 18–44 år med sömnbesvär, uppdelat på kön och födelseland

Tidsjämförelse

Andelen med sömnbesvär har totalt sett ökat i alla åldersgrupper, förutom bland de äldsta kvinnorna där andelen med besvär är oförändrad (figur 5.3). Störst är skillnaden över tid bland de yngsta männen där andelen med besvär ökat med 12 procentenheter och bland både kvinnor och män 30–44 år där andelarna med besvär ökat ungefär 8 procentenheter.

Figur 5.3. Andel personer i Östergötland med sömnbesvär, uppdelat på år och ålder

Sett över tid är skillnaden mellan personer födda i Sverige eller i annat land lika stor 2002 som 2015/16. Det är ungefär 10 procentenheter fler med sömnbesvär bland utrikes födda i alla åldersgrupper utom i den yngsta åldersgruppen där skillnaden är mindre (4 procentenheter).

5.2 Stress

Man vill hinna med så mycket. Och man förväntas göra så mycket.

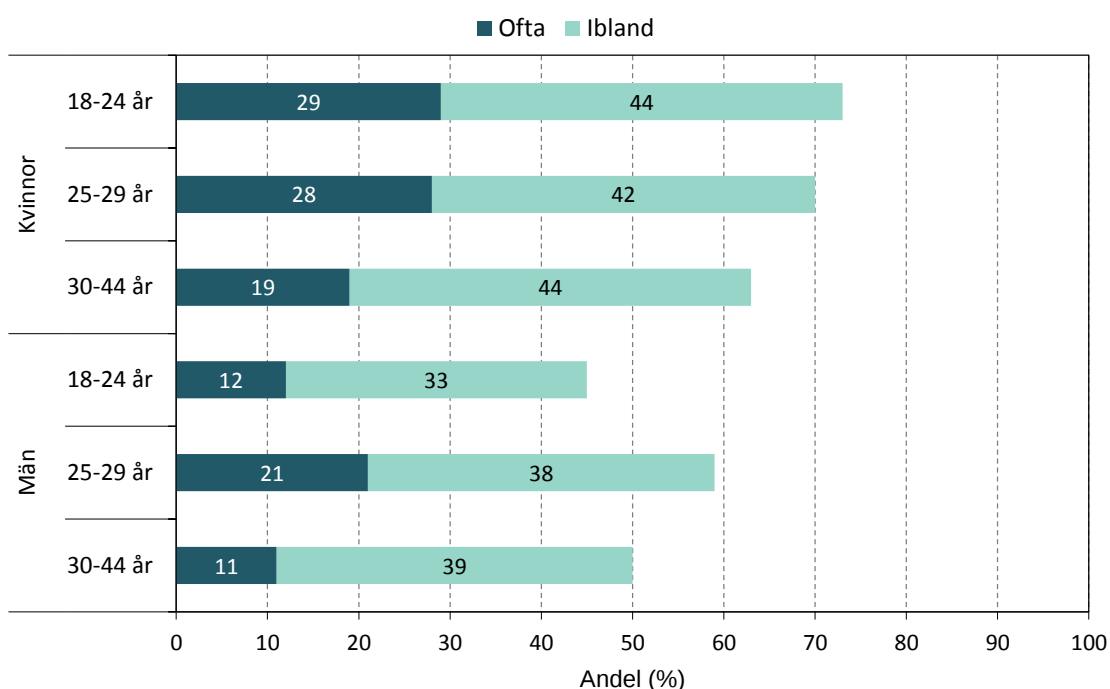
Upplevelse av stress studeras med hjälp av frågan: *Hur stor del av tiden under de senaste fyra veckorna har du känt dig spänd eller stressad?*

Svaren klassificeras i tre grupper:

- Ofta (hela tiden/största delen av tiden)
- Ibland (en hel del av tiden/en del av tiden)
- Sällan (lite av tiden/inget av tiden)

Länsjämförelse

Totalt känner sig 18 procent ofta spända eller stressade, 23 procent av kvinnorna och 14 procent av männen. Det är något fler som ofta upplever stress i åldersgruppen 25–29 år (24 procent) och färre i åldersgruppen 30–44 år (15 procent). Störst andel stressade bland kvinnorna finns i åldersgrupperna 18–24 år och 25–29 år och bland männen i åldersgruppen 25–29 år (figur 5.4).

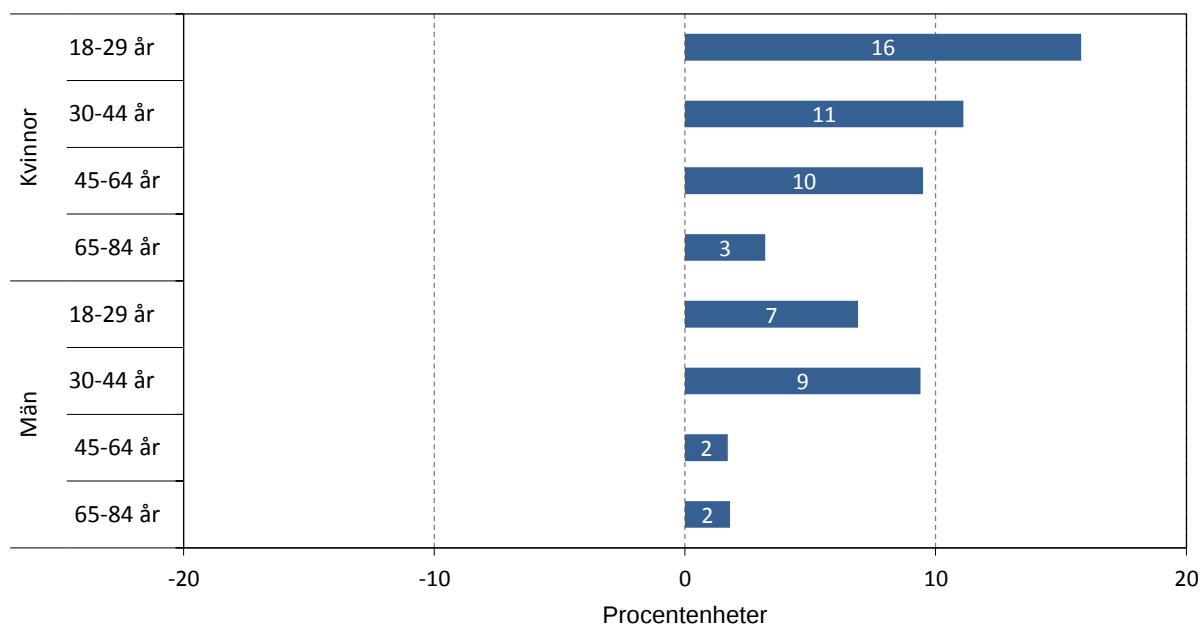
Figur 5.4. Andel personer i sydöstra sjukvårdsregionen 18–44 år som är stressade, uppdelat på kön och ålder

En något högre andel upplever stress ofta eller ibland bland de som är födda i Sverige (59 procent) jämfört med de som är födda i ett annat land (55 procent). Däremot är andelen som ofta känner sig stressade något högre bland utrikes födda, såväl kvinnor som män.

Stress har ett starkt samband med psykiska besvär. Bland de som ofta känner sig stressade är det 56 procent som har betydande psykiska besvär jämfört med de som ibland (15 procent) eller sällan (2 procent) känner sig stressade.

Tidsjämförelse

Andelen som anger att de är stressade har ökat (figur 5.5). Bland de yngsta kvinnorna har andelen ökat från 59 till 74 procent, en ökning med nästan 16 procentenheter. Både andelen som anger att de ofta och ibland är stressade har ökat.

Figur 5.5. Skillnad i andel personer i Östergötland som är stressade 2015/16 jämfört med 2002, uppdelat på kön och ålder

6. Bruk och missbruk av beroendeframkallande medel

6.1 Alkoholkonsumtion

De [psykiska besvären] tar väldigt mycket energi och jag självmedicinerar med alkohol.

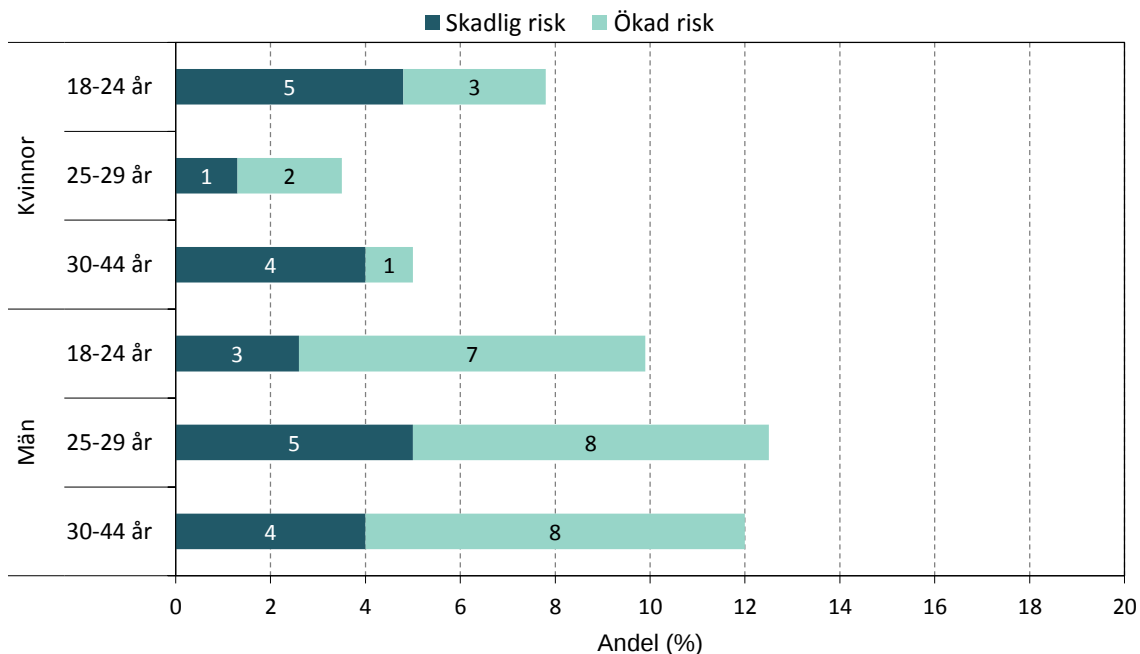
Alkoholkonsumtion mäts med instrumentet AUDIT C som består av tre frågor: *Hur ofta dricker du alkohol?*, *Hur många glas dricker du en typisk dag då du dricker alkohol?* och *Hur ofta dricker du sex glas eller mer vid samma tillfälle?*

Veckokonsumtion beräknas med hjälp av de två första frågorna och sammanfattar antal glas per vecka. Konsumtionen klassificeras i följande tre grupper:

- Skadlig riskkonsumtion, (>9 glas per vecka för kvinnor, >14 glas per vecka för män)
- Ökad riskkonsumtion (6 till 9 glas per vecka för kvinnor, 9 till 14 glas per vecka för män)
- Låg riskkonsumtion (<6 glas per vecka för kvinnor, <9 glas per vecka för män)

Länsjämförelse

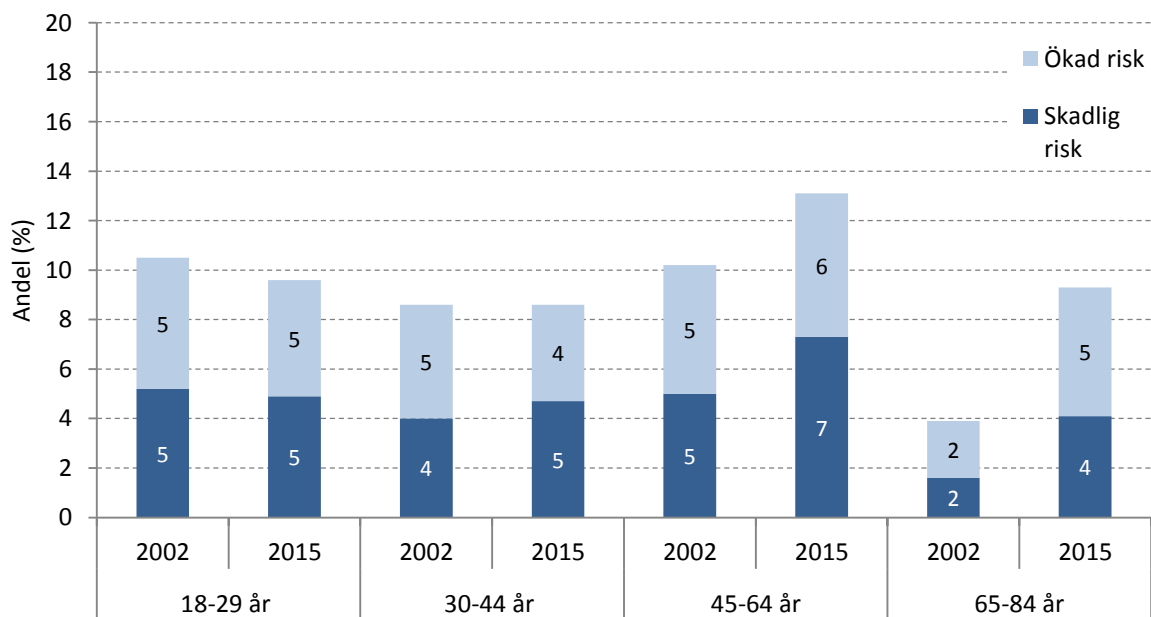
Totalt är det 4 procent som har en skadlig riskkonsumtion av alkohol (riskbruksbeteende) och 5 procent som har en ökad riskkonsumtion. Män har en högre alkoholkonsumtion än kvinnor, framförallt en högre andel med ökad risk (figur 6.1). Veckokonsumtionen är ungefär lika i de tre länen.

Figur 6.1. Andel personer i sydöstra sjukvårdsregionen 18–44 år som är har en riskfylld alkoholkonsumtion, uppdelat på kön och ålder

Tidsjämförelse

Andelen med ökad eller skadlig riskkonsumtion är oförändrad eller minskad i de två yngsta åldersgrupperna (figur 6.2). Däremot har riskkonsumtionen ökat i de två äldsta ålderskategorierna och speciellt bland 65–84-åringar. I den äldsta åldersgruppen 65–84 år har andelen ökat från 4 procent till 9 procent mellan 2002 och 2015/16. Det är samma mönster för både kvinnor och män.

Figur 6.2. Andel personer i Östergötland med riskfylld alkoholkonsumtion, uppdelat på år och ålder

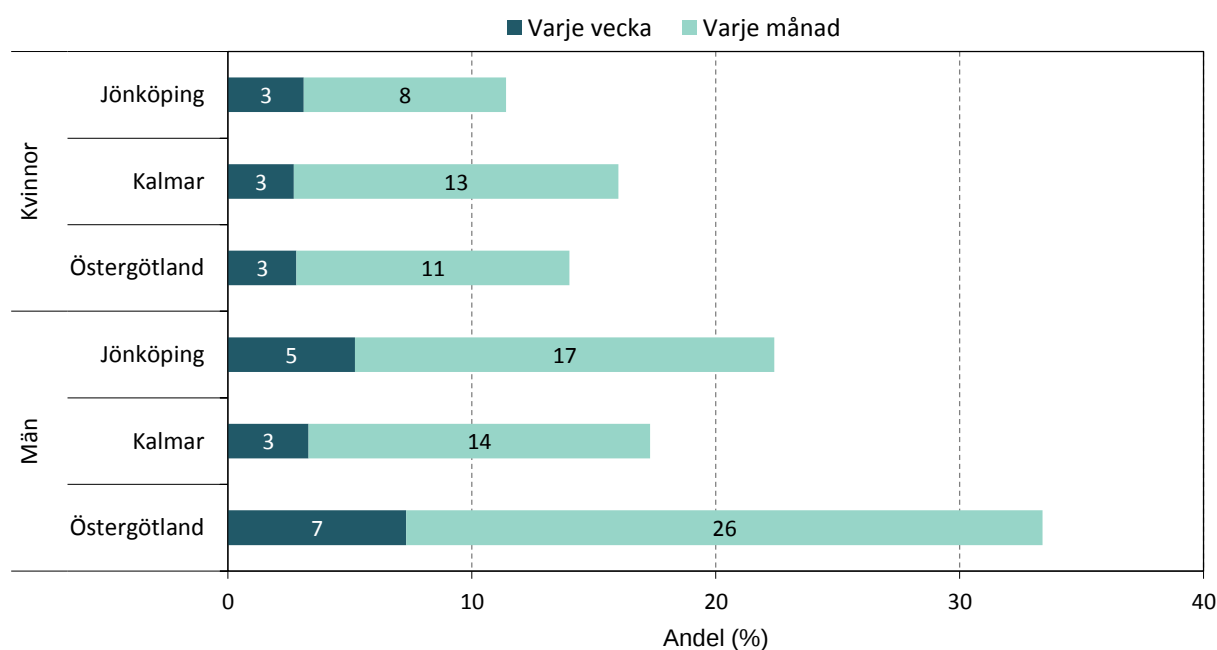
Andelen med ökad eller skadlig risknivå är identisk bland kvinnor födda i eller utanför Sverige. Det är däremot betydligt vanligare att ha en ökad eller skadlig risk bland män födda i Sverige (12 procent) jämfört med män födda i ett annat land (6 procent).

6.2 Intensivdrickande

Som intensivdrickande räknas i denna undersökning sex glas eller mer, minst en gång per månad. Detta studeras med den tredje frågan i Audit C: *Hur ofta dricker du sex glas eller mer vid samma tillfälle?*

Länsjämförelse

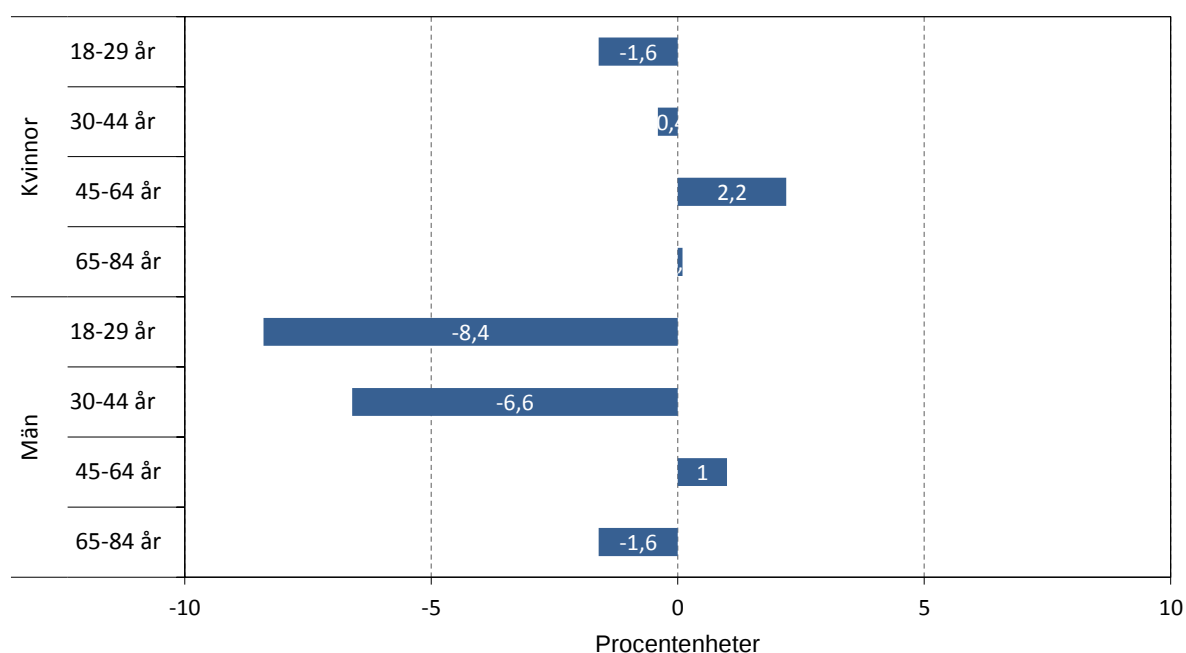
Intensivdrickande är vanligast bland unga män 18–24 år med 21 procent som dricker sex glas eller mer varje månad och 6 procent som gör det varje vecka. För kvinnorna är motsvarande andelar 11 procent varje månad och 3 procent varje vecka. Intensivdrickande är vanligare bland unga män i Östergötland jämfört med Kalmar och Jönköping (figur 6.3).

Figur 6.3. Andel personer i sydöstra sjukvårdsregionen 18–24 år som dricker minst 6 glas vid samma tillfälle, uppdelat på kön och län

Tidsjämförelse

Även om unga män har den största andelen intensivdrickande är det också den grupp som minskat sitt drickande mest mellan 2002 och 2015/16 (figur 6.4). För män i åldrarna 18–44 år har andelen som intensivdricker sjunkit med 7-8 procentenheter. För övriga ålderskategorier är nivån ungefär samma 2015/16 som 2002 även om det är en liten ökning bland kvinnor 45–64 år.

Figur 6.4. Skillnad i andel personer i Östergötland med intensivdrickande varje månad 2015/16 jämfört med 2002, uppdelat på kön och ålder

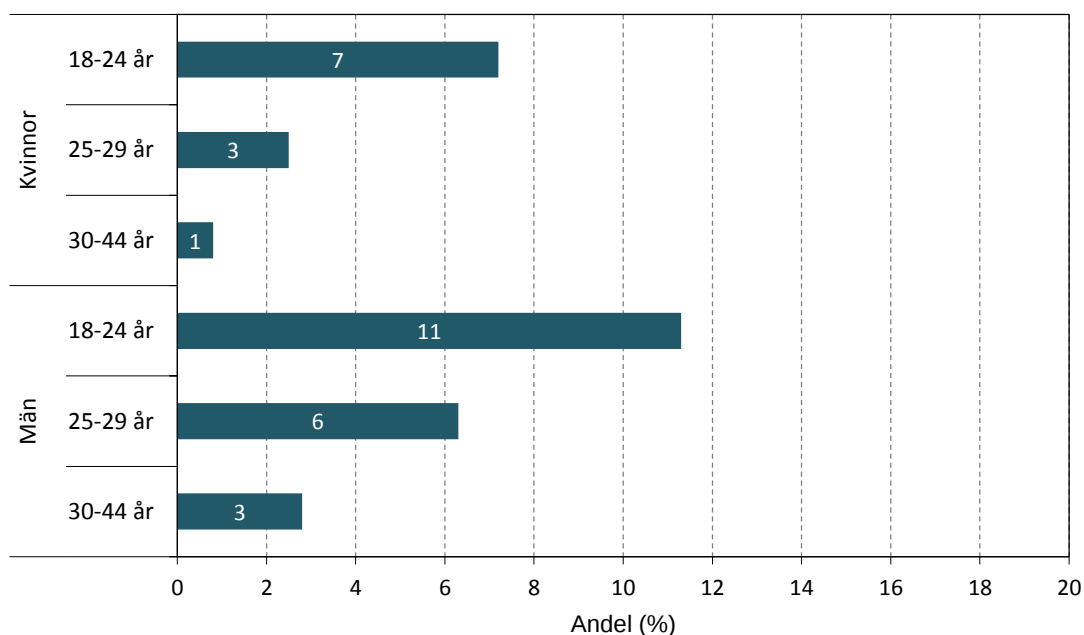
6.3 Narkotika

Mitt drogmissbruk ligger i grunden till mina besvär.

Bruk av narkotika mäts med frågan: *Har du använt narkotika eller droger under de senaste 12 månaderna?* med svarsalternativen *Nej/Ja, enstaka tillfällen/Ja, regelbundet.*

Länsjämförelse

Andelen som har använt narkotika eller droger senaste 12 månaderna är totalt 4 procent. I den yngsta åldersgruppen är det 7 procent av kvinnorna och 11 procent av männen (figur 6.5). Det är något färre bland de yngsta i Kalmar (6 procent) som använt narkotika jämfört med Jönköping (10 procent) och Östergötland (11 procent).

Figur 6.5. Andel personer i sydöstra sjukvårdsregionen 18–44 år som använt narkotika eller droger under de senaste 12 månaderna, uppdelat på kön och ålder

Andelen som använt narkotika eller droger är något lägre bland personer födda i ett annat land (2,6 procent) jämfört med personer födda i Sverige (4,5 procent). Skillnaden är ungefär lika stor i alla åldersgrupper.

6.4 Självupplevt beroende

Tablettmissbruk och flykt från mina känslor.

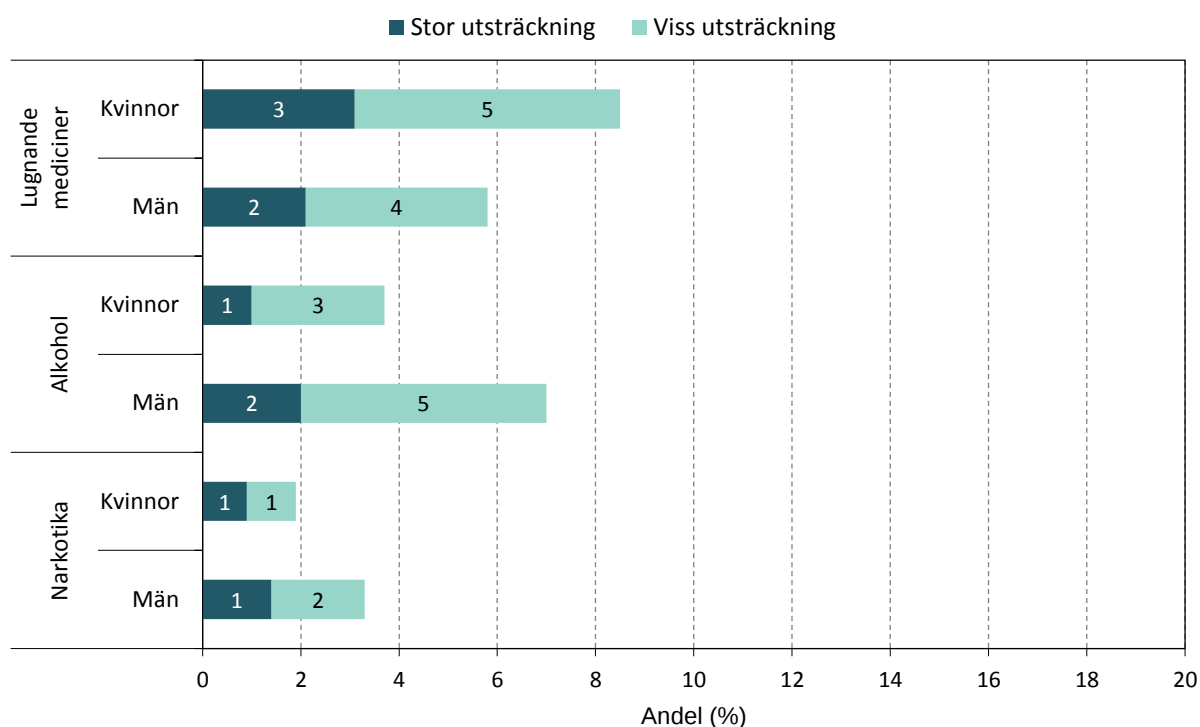
Självupplevt beroende av lugnande mediciner, alkohol och narkotika belyses av frågorna: *Har Du svårt att klara Ditt vanliga liv utan vissa lugnande mediciner?*, *Har du svårt att klara ditt vanliga liv utan alkohol?* och *Har du svårt att klara ditt vanliga liv utan vissa narkotikapreparat?* Svarsalternativen är: *Nej/Ja, i viss utsträckning/Ja, i stor utsträckning.*

Länsjämförelse

Det är totalt sett 7 procent som upplever sig vara beroende av lugnande mediciner, 5 procent av alkohol och 3 procent av narkotika. Kvinnor upplever sig i större utsträckning än män

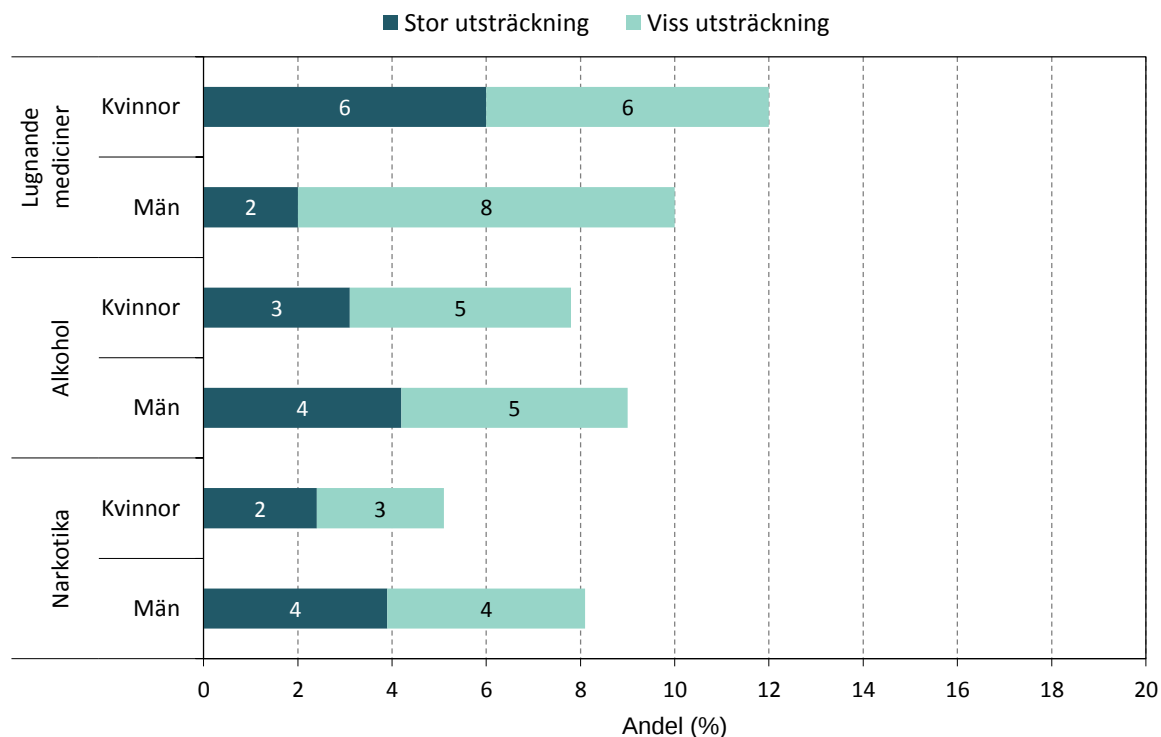
vara beroende av lugnande mediciner medan fler män är beroende av alkohol och narkotika (figur 6.6).

Upplevt beroende av narkotikapreparat är vanligast bland män 18–24 år där 5 procent anger att de har svårt att klara sitt vanliga liv utan vissa narkotikapreparat. Jönköping har något högre andel som anser sig ha svårt att klara livet utan vissa narkotikapreparat. Alkoholberoende och beroende av lugnande mediciner är jämnt fördelat över olika åldersgrupper och över länen.

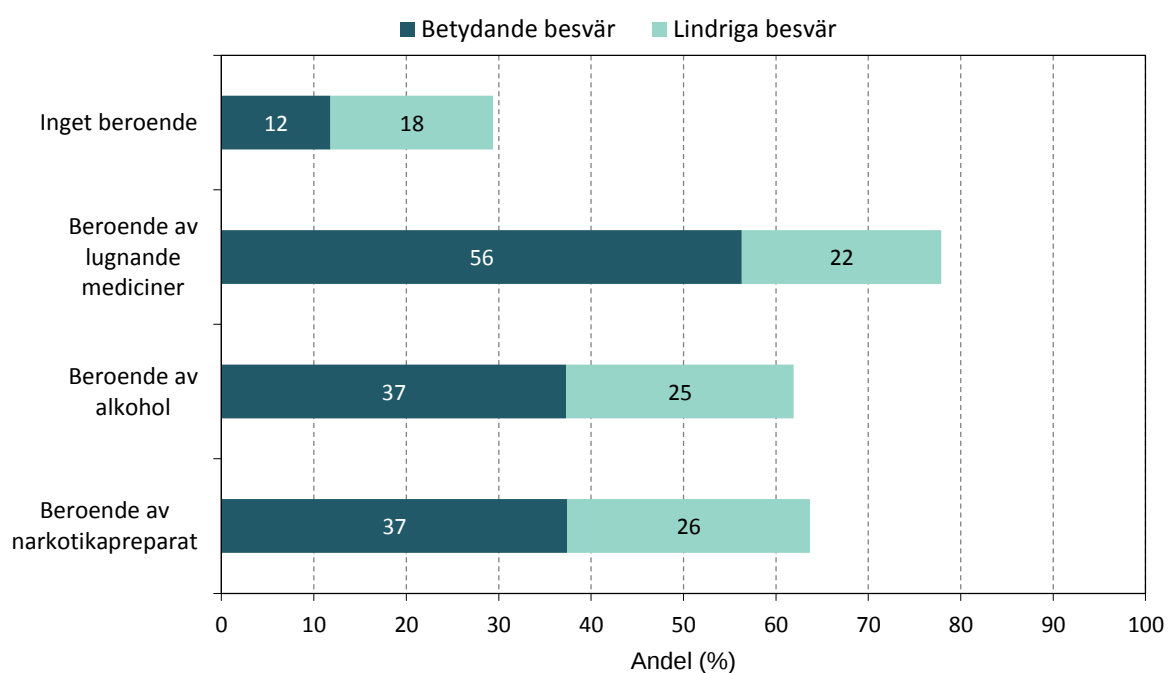
Figur 6.6. Andel personer i sydöstra sjukvårdsregionen 18–44 år som upplever sig beroende av lugnande mediciner, alkohol eller narkotika, uppdelat på kön

Bland utrikes födda är det en högre andel som upplever sig beroende av lugnande mediciner, alkohol och narkotika (figur 6.7). Kvinnor har en högre andel som upplever sig beroende av lugnande mediciner och män har en högre andel som upplever sig beroende av narkotika.

Figur 6.7. Andel utrikes födda i sydöstra sjukvårdsregionen 18–44 år som upplever sig beroende av lugnande mediciner, alkohol eller narkotika, uppdelat på kön

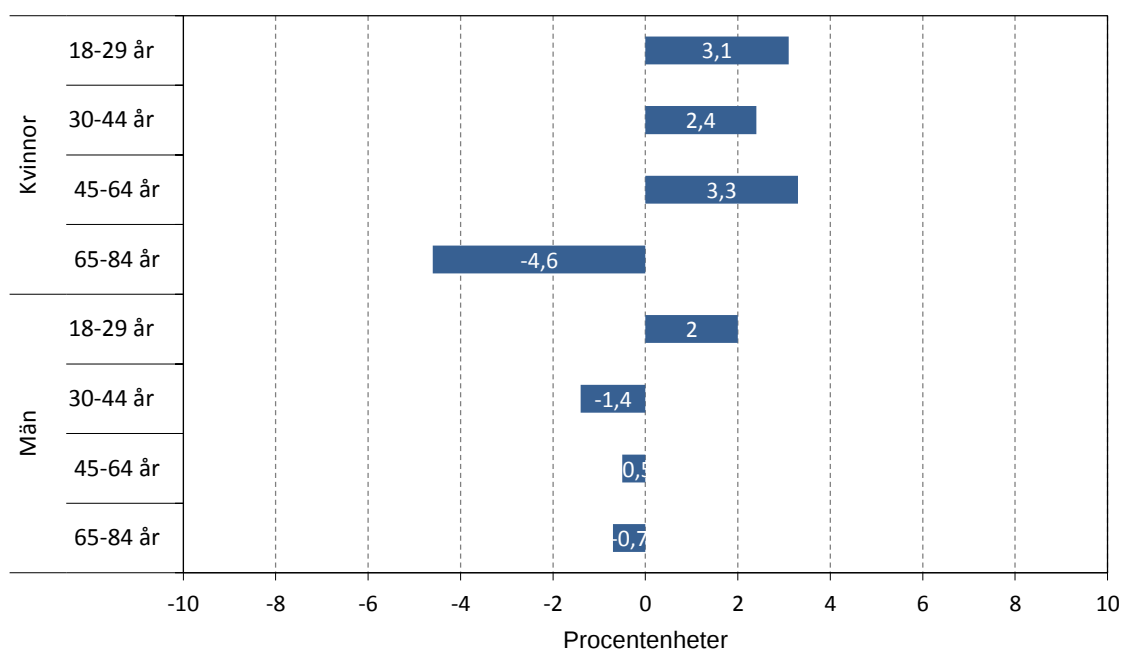
Det är en betydligt högre andel som har lindriga eller betydande psykiska besvär (enligt MH-index) i de grupper som upplever sig vara beroende av lugnande medicin, alkohol eller narkotikapreparat (figur 6.9).

Figur 6.9. Psykiskt välbefinnande i sydöstra sjukvårdsregionen 18–44 år uppdelat på beroendetyp

Tidsjämförelse

Andelen som upplever sig beroende av lugnande mediciner har ökat något bland kvinnor upp till 64 år men minskat i den äldsta åldersgruppen (figur 6.8). Männens värden är i stort sett oförändrade.

Figur 6.8. Skillnad i andel personer i Östergötland som har svårt att klara sitt vanliga liv utan lugnande mediciner 2015/16 jämfört med 2002, uppdelat på kön och ålder

Andelen som upplever sig beroende av alkohol och narkotika är totalt sett oförändrat. Kvinnor har en något större andel och män en något lägre andel som har svårt att klara livet utan alkohol. Förutom i den äldsta åldersgruppen där fler män och färre kvinnor säger sig ha svårt att klara livet utan alkohol.

I den yngsta åldersgruppen har andelen som upplever sig beroende av narkotikapreparat ökat med 1,2 procent för kvinnorna och 2,8 procent för männen. Även bland utlandsfödda syns en ökning i ålderskategorin 18–29 år. Det är visserligen små skillnader sett i absoluta tal men med tanke på att det finns tecken på att narkotikakonsumtionen bland unga har ökat kan det vara viktigt att bevaka utvecklingen.

7. Vård och behandling

7.1 Vårdbehov

*Jag får inte den hjälp som jag behöver och det finns ingen att nå
på telefon när det är som värst.*

Självupplevt vårdbehov bygger på frågorna: *Har du sökt hjälp för någon slags psykiska besvär under de senaste 12 månaderna?* och *Har du känt behov av att söka hjälp för psykiska besvär men inte gjort det, under de senaste 12 månaderna?*

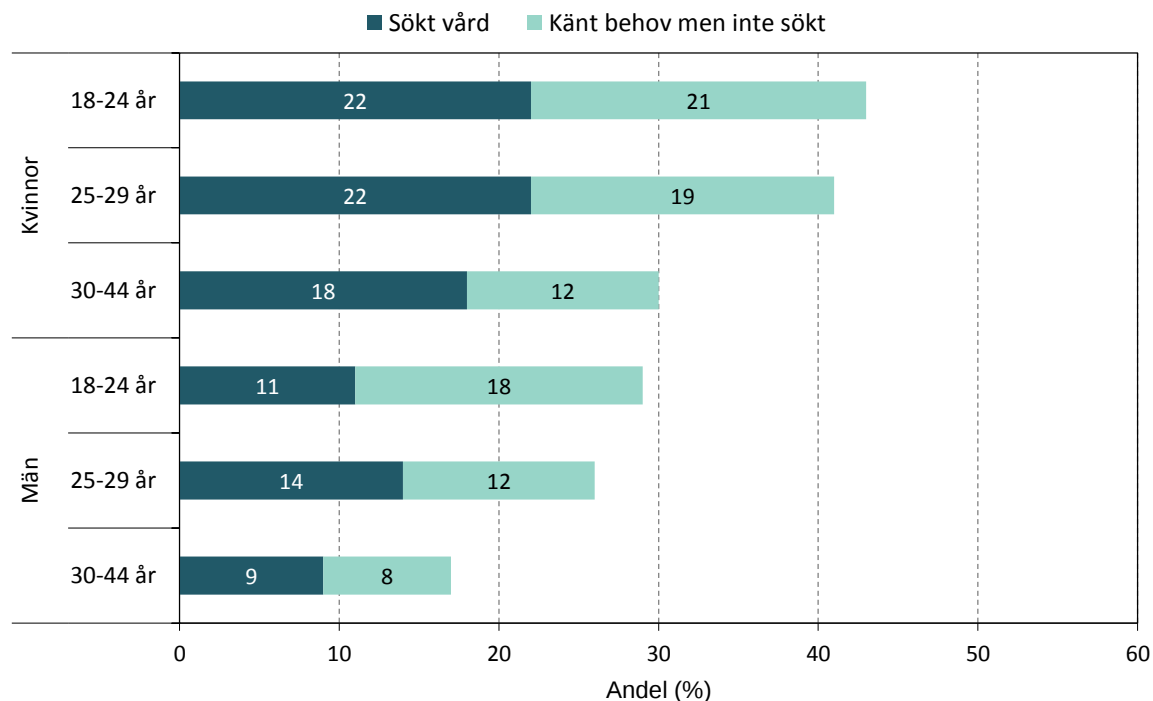
Svaren klassificeras i tre grupper:

- Sökt vård (Sökt vård senaste 12 månaderna)
- Känt behov men inte sökt hjälp (Upplevt ett vårdbehov men inte sökt)
- Inget vårdbehov (Inte upplevt något vårdbehov)

I den här rapporten menar vi både de som har sökt vård och de som har upplevt ett behov utan att söka hjälp när vi använder begreppet *vårdbehov*.

Länsjämförelse

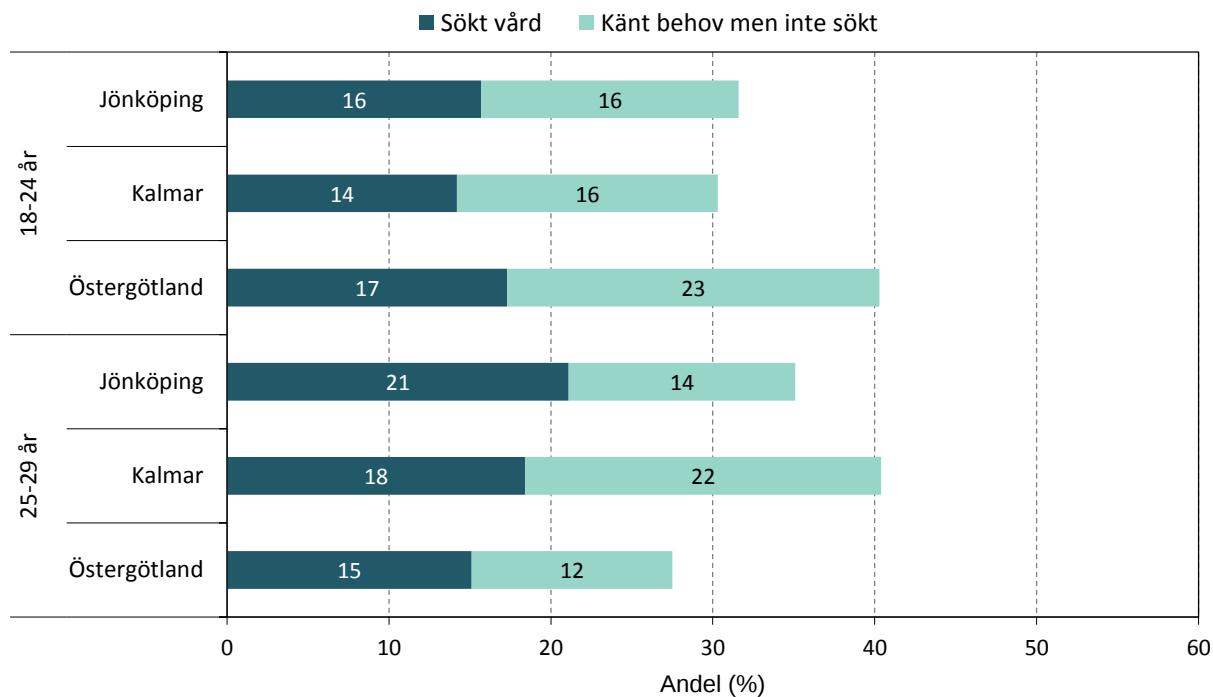
Totalt är det 28 procent som har upplevt ett vårdbehov senaste året, varav 15 procent har sökt vård för psykiska besvär och 13 procent har känt ett behov men ändå inte sökt hjälp. Kvinnor har i större utsträckning än män både sökt vård och känt behov men inte sökt (figur 7.1). Det är också fler i de yngre åldersgrupperna som haft ett vårdbehov.

Figur 7.1. Andel personer i sydöstra sjukvårdsregionen 18–44 år som har haft ett vårdbehov för psykiska besvär senaste 12 månaderna, uppdelat på kön och ålder

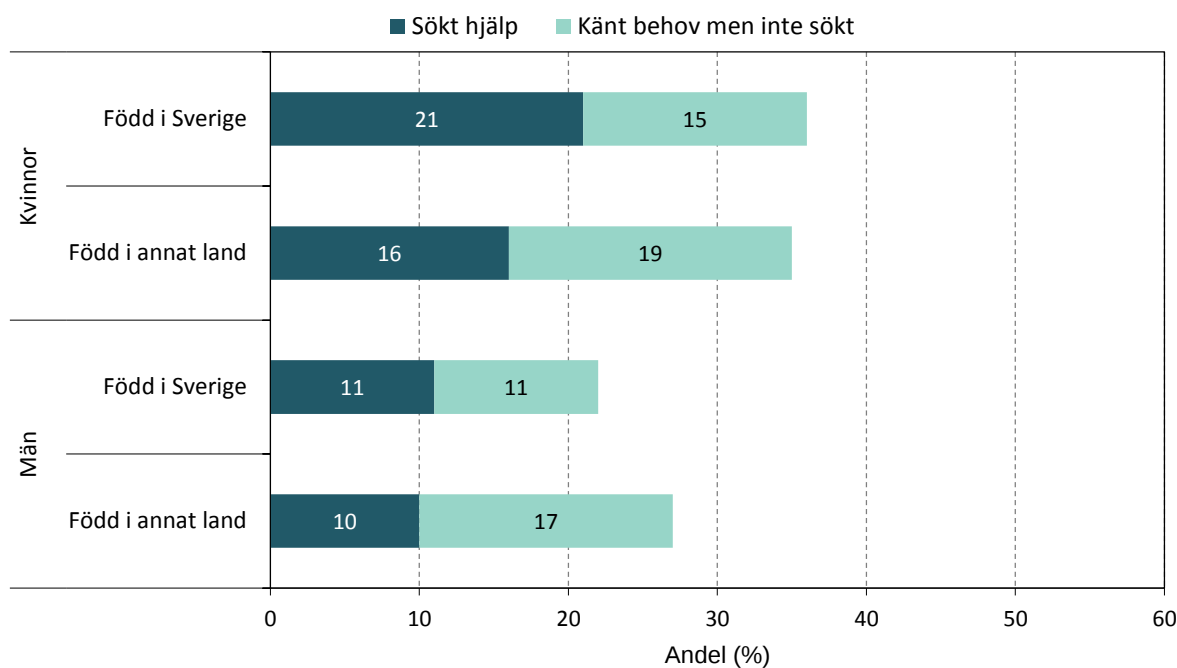
Som helhet är andelen som sökt vård något större i Jönköping jämfört med Kalmar och Östergötland. Det är framförallt män som söker vård i något större utsträckning i Jönköping när de känner ett behov. I åldersgruppen 18–24 år är vårdbehovet störst i Östergötland, vilket till stor del beror på att andelen som upplever ett behov men ändå inte söker hjälp är högre (figur 7.2).

Bland unga kvinnor i Östergötland är det 26 procent som känt behov av att söka vård men inte gjort det jämfört med 15 procent i Jönköping och 17 procent i Kalmar. I Kalmar är vårdbehovet störst i åldersgruppen 25–29 år vilket också är den grupp som hade besvär med depression (se kapitel 4).

Figur 7.2. Andel personer i sydöstra sjukvårdsregionen 18–29 år som har haft ett vårdbehov för psykiska besvär senaste 12 månaderna, uppdelat på ålder och län

Kvinnor har ungefär samma vårdbehov oavsett om de är födda i Sverige eller i ett annat land (figur 7.3). Utrikes födda män har ett något större vårdbehov än män födda i Sverige. För utrikes födda utgörs en större del av vårdbehovet av att man upplevt ett vårdbehov men inte sökt hjälp.

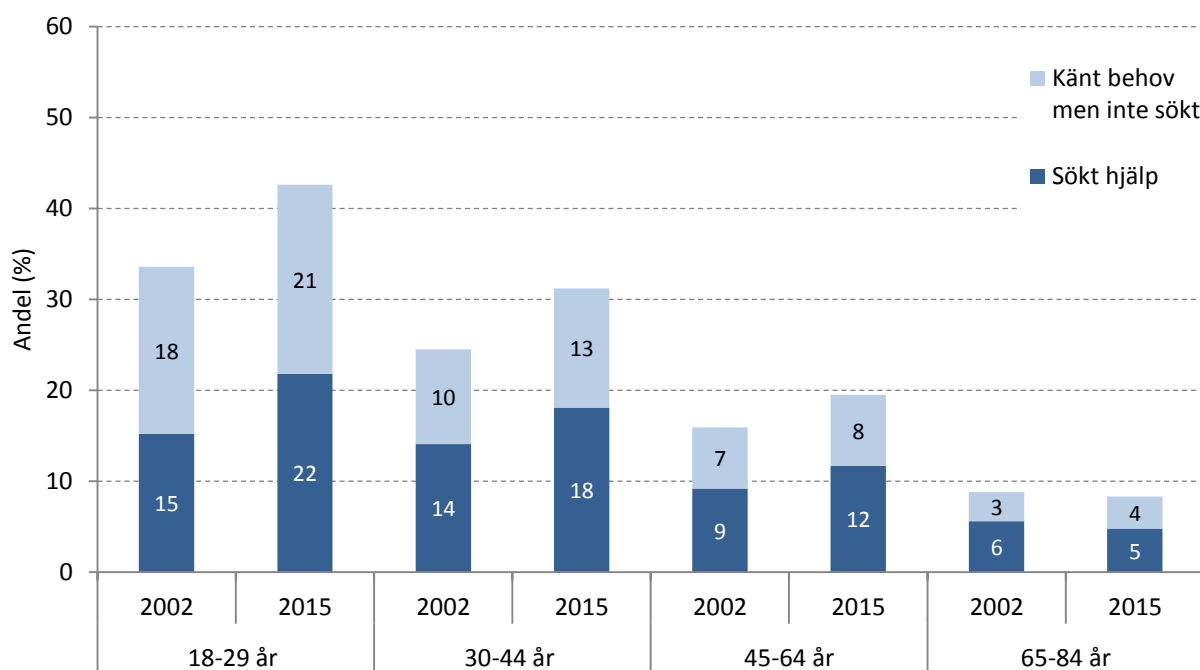

Figur 7.3. Andel personer i sydöstra sjukvårdsregionen 18–44 år som har haft ett vårdbehov för psykiska besvär senaste 12 månaderna, uppdelat på kön och födelseland

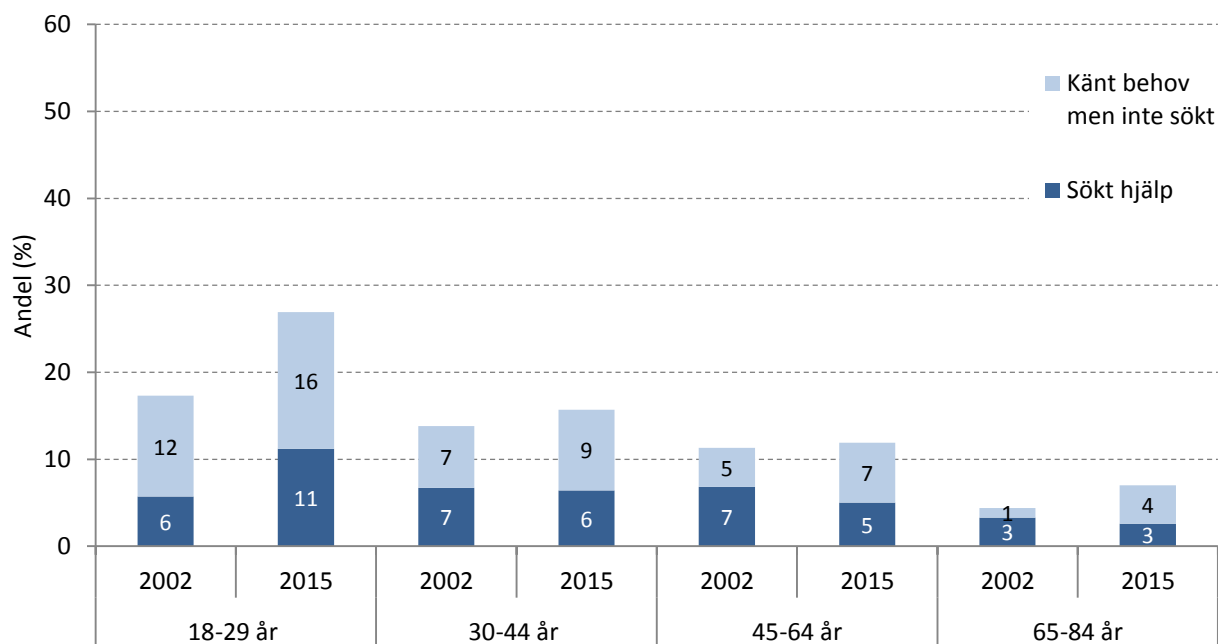
Bland de som har ett självupplevt vårdbehov är det en hög andel som har betydande psykiska besvär oavsett om de sökt vård eller inte. Av de som sökt vård är det 47 procent som har betydande besvär och av de som upplevt behov men inte sökt är det 39 procent. Bland de som inte har ett vårdbehov är det 6 procent som har betydande psykiska besvär. För männen är andelen med betydande besvär lika bland de som sökt respektive inte sökt vård. Det verkar alltså inte vara besvärsggraden som avgör om människor söker vård eller inte och det dolda vårdbehovet behöver därför tas på allvar.

Tidsjämförelse

Andelen som upplever ett vårdbehov har ökat med 3,5 procentenheter. Lite mer än hälften av ökningen består av personer som känt behov av att söka vård men inte gjort det. Den största skillnaden mellan 2002 och 2015/16 finns bland de yngsta kvinnorna där andelen som sökt vård ökat med 7 procentenheter och andelen som känt behov men inte sökt hjälp ökat med 3 procentenheter (figur 7.4). Andelen män som upplever ett vårdbehov är betydligt lägre än andelen kvinnor. Men även bland de yngsta männen har andelen med vårdbehov ökat, och då framför allt andelen som sökt vård som ökat från 6 till 11 procent (figur 7.5). Bland kvinnorna har såväl andelen som sökt vård och andelen som känt behov men inte sökt hjälp ökat i alla åldersgrupper utom den äldsta. Bland männen är det enbart de yngsta männen som har en ökad andel som sökt vård, andelen som känt behov men inte sökt hjälp har däremot ökat något i alla åldersgrupper.

Figur 7.4. Andel kvinnor i Östergötland som har haft ett vårdbehov för psykiska besvär senaste 12 månaderna, uppdelat på år och ålder

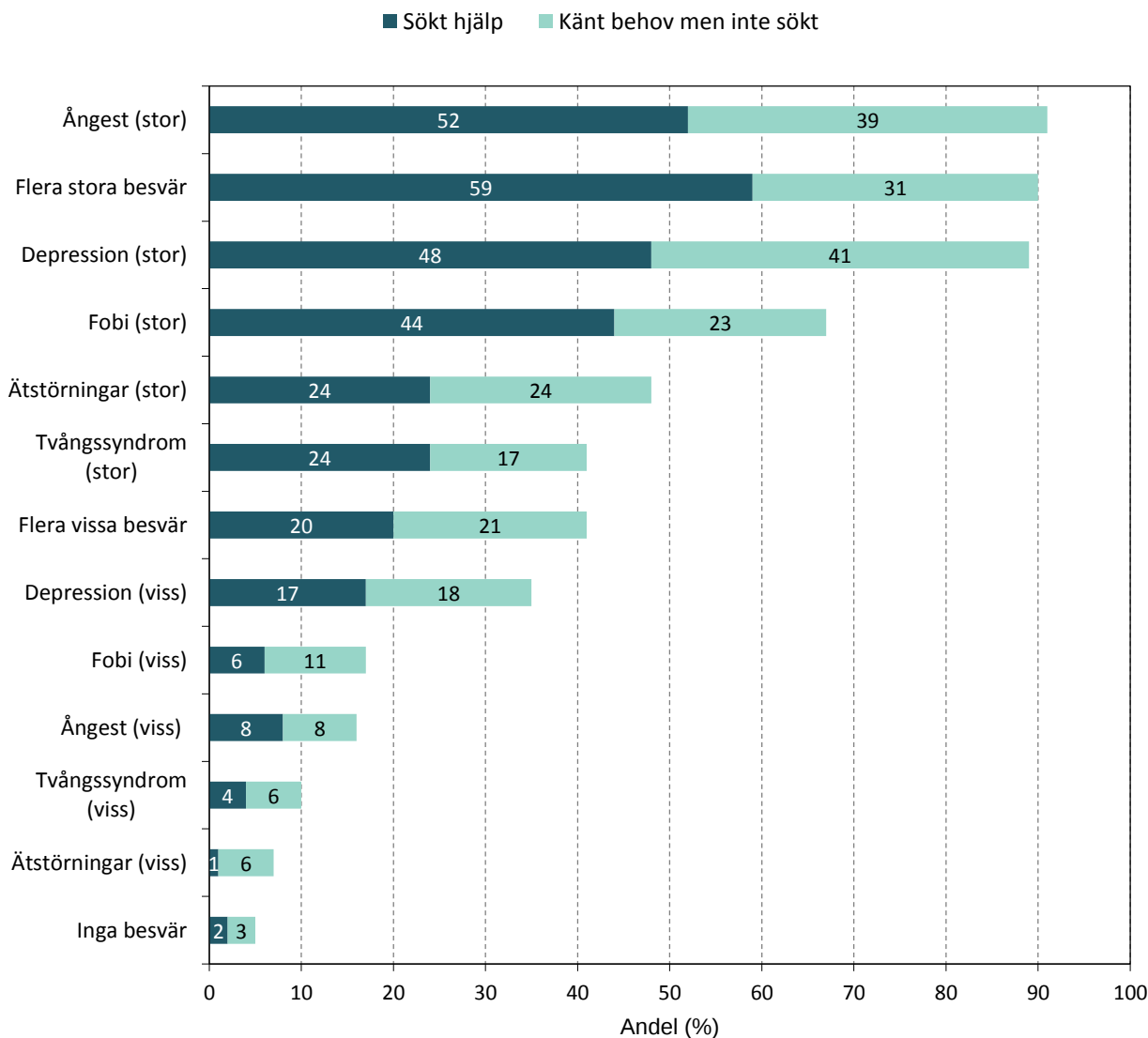
Figur 7.5. Andel män i Östergötland som har haft ett vårdbehov för psykiska besvär senaste 12 månaderna, uppdelat på år och ålder

7.2 Vårdbehov för specifika psykiska besvär

Oförmögen att söka eller ta emot hjälp. Vardagen blir som en svart, klibbig sörja.

Länsjämförelse

Störst vårdbehov har de som i stor utsträckning har ångest, depression eller flera olika psykiska besvär (figur 7.6). Bland de som upplever vårdbehov för ångest är det också en stor andel som söker vård. Många av de med fobier, ätstörningar och tvångssyndrom har också besvär med ångest och hamnar då i gruppen med flera besvär.

Figur 7.6. Andel personer i sydöstra sjukvårdsregionen 18–44 år som har haft ett vårdbehov för psykiska besvär senaste 12 månaderna, uppdelat på specifika psykiska besvär

7.3 Hinder för att söka vård

Jag önskar att tabu om psykisk ohälsa blir mindre. Jag vågar endast prata med mina närmsta om mina problem. Rädd för negativa konsekvenser på arbetet om man inte "håller måttet".

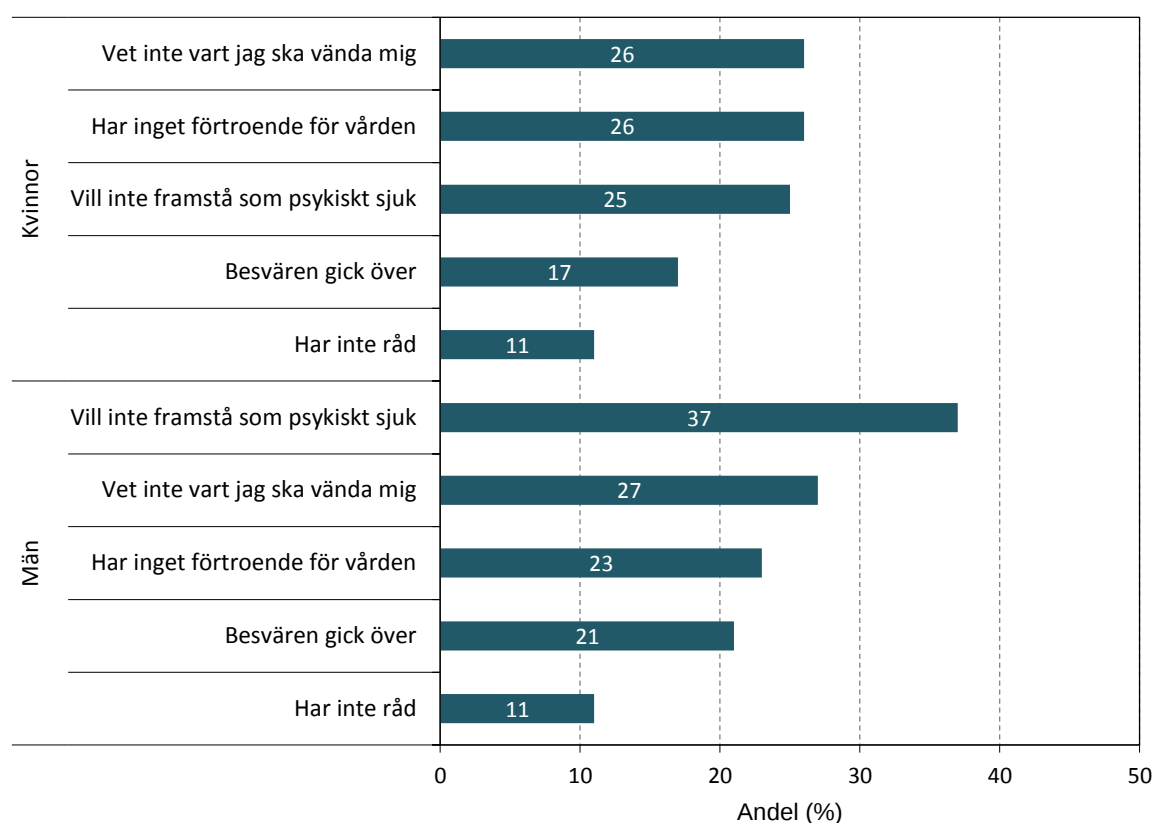
Det hjälper MASSOR att få prata om ohälsan men som det är nu vågar jag inte av rädsla för att ses som en svag person.

Vilka hinder man upplever mot att söka vård studeras med en följdfråga till om man känt behov att söka hjälp men inte gjort det under de senaste 12 månaderna: *Om ja, vilken är den huvudsakliga anledningen?* Frågan hade sex svarsalternativ: *har inte råd/vet inte vart jag ska*

vända mig/vill inte framstå som psykiskt sjuk/har inget förtroende för vården/besvären gick över/annat, nämligen (öppen fråga).

Länsjämförelse

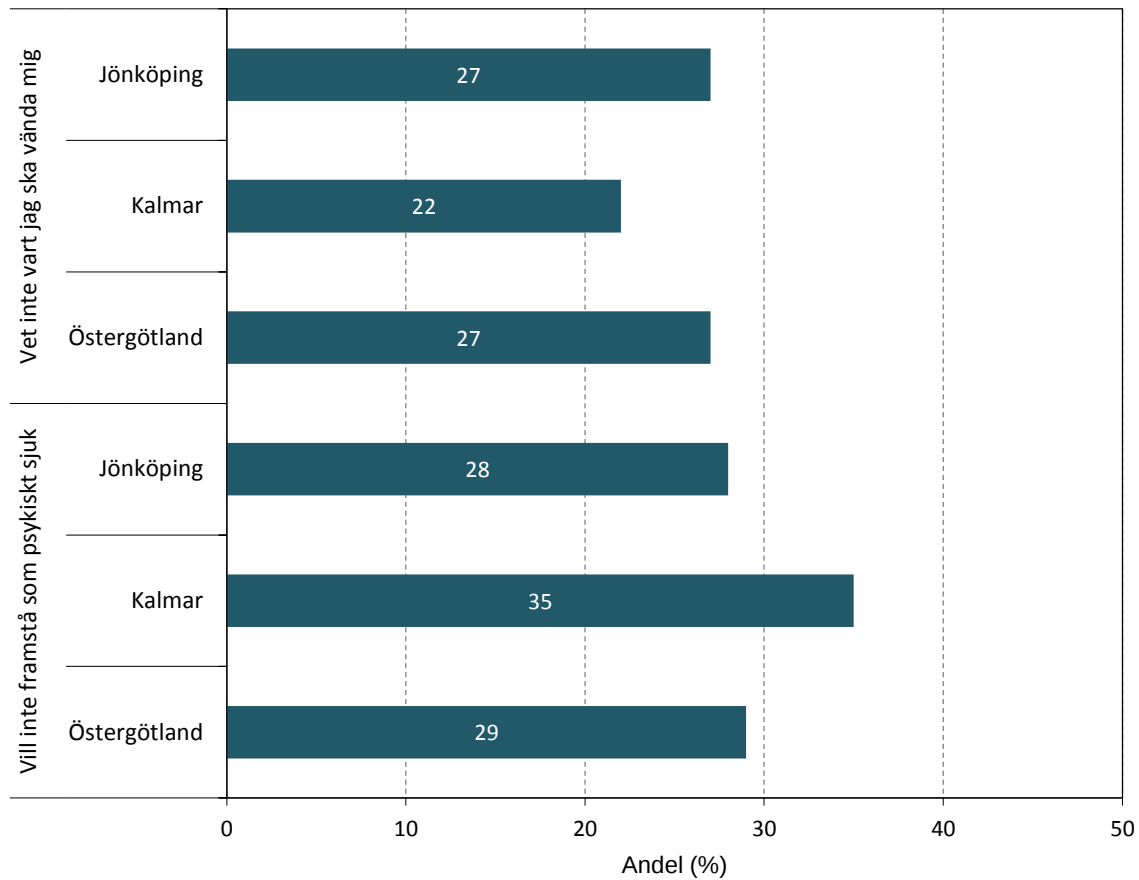
Den vanligaste orsaken till att man avstår från att söka vård är att man inte vill framstå som psykiskt sjuk. Det är totalt 30 procent som anger det som orsak och det är fler män (37 procent) än kvinnor (25 procent) (figur 7.7). Män anger fler olika hinder än vad kvinnor gör och det är fler män som väntar på att besvären ska gå över av sig själv. Det verkar alltså som om män upplever fler hinder för att söka vård för psykiska besvär.

Figur 7.7. Andel personer i sydöstra sjukvårdsregionen 18–44 år som uppger olika anledningar att inte söka vård för psykiska besvär, uppdelat på kön

Även den yngsta åldersgruppen (18–24 år) anger fler anledningar till att inte söka vård. I denna grupp är det återigen att man inte vill framstå som psykiskt sjuk som är den vanligaste anledningen. I Kalmar är det något vanligare att uppge att man inte vill framstå som psykiskt sjuk jämfört med Jönköping och Östergötland (figur 7.8). I Kalmar är det också vanligare att uppge att man inte har råd, 15 procent, jämfört med 9–10 procent i Jönköping och Östergötland.

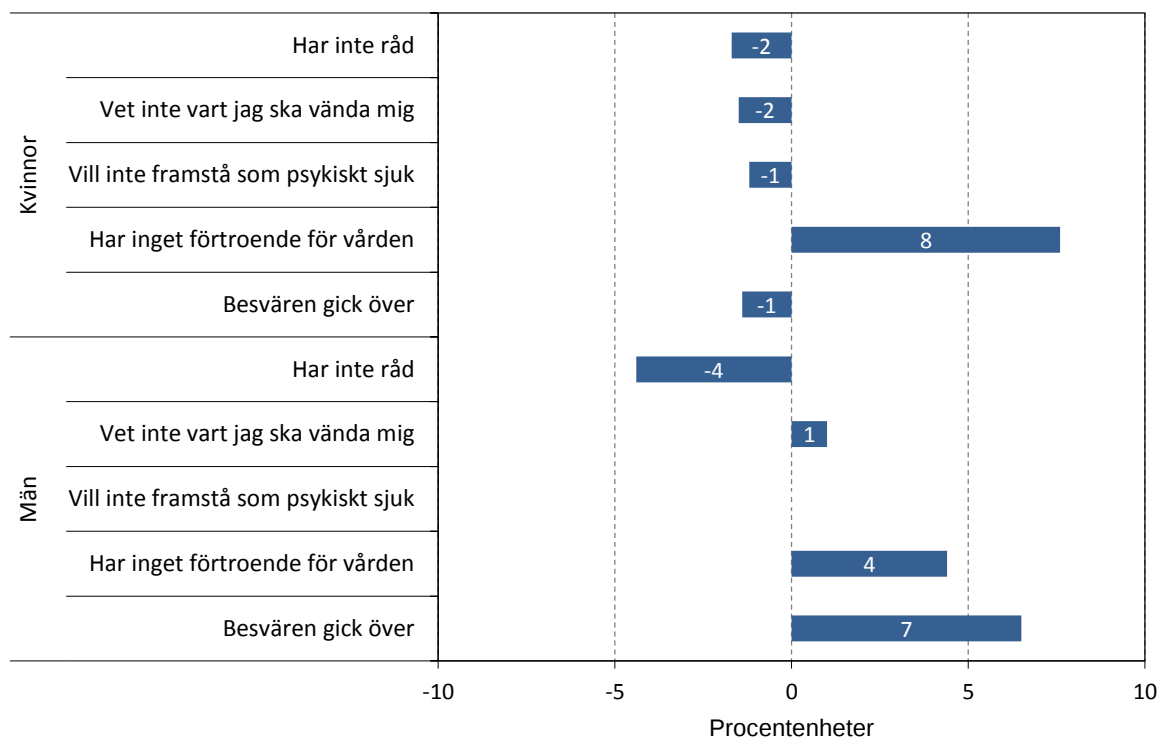
Bland utrikes födda är det fler som anger att man inte har råd (20 procent) jämfört med de som är födda i Sverige (9 procent).

Figur 7.8. Andel personer i sydöstra sjukvårdsregionen 18–44 år som uppger olika anledningar att inte söka vård för psykiska besvär, uppdelat på län

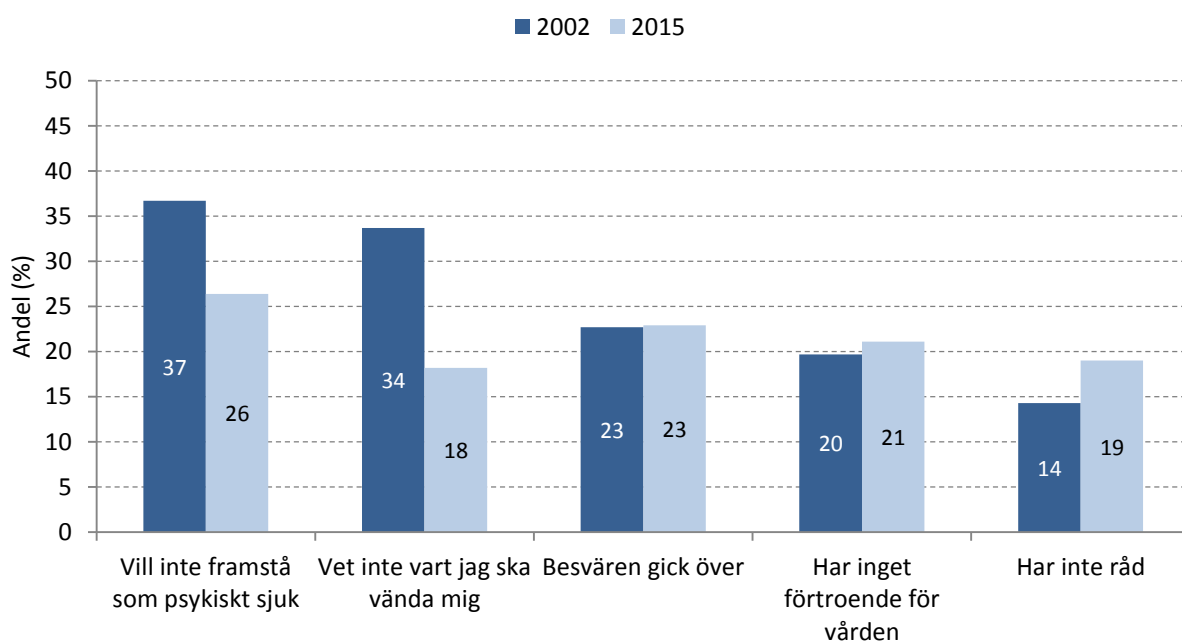
Tidsjämförelse

Det är både fler kvinnor och män 2015/16 som uppger att de inte söker vård för att de inte har förtroende för sjukvården (figur 7.9). I övrigt är anledningarna att inte söka vård väldigt lika mellan 2002 och 2015/16. I den yngsta åldersgruppen (18–29 år) är det 7 procentenheter fler som inte söker vård för att de inte har förtroende för vården och 3 procentenheter fler som inte vet vart de ska vända sig, medan det är 8 procentenheter färre som anger att anledningen är att de inte har råd.

Figur 7.9. Andel personer i Östergötland som uppger olika anledningar att inte söka vård för psykiska besvär, uppdelat på år och kön

Bland utrikes födda är det framför allt betydligt färre som inte vet vart de ska vända sig 2015/16, jämfört med 2002 (figur 7.10). Det är också färre som avstår från att söka vård för att de inte vill framstå som psykiskt sjuka.

Figur 7.10. Andel utrikes födda i Östergötland som uppger olika anledningar att inte söka vård för psykiska besvär, uppdelat på år och kön

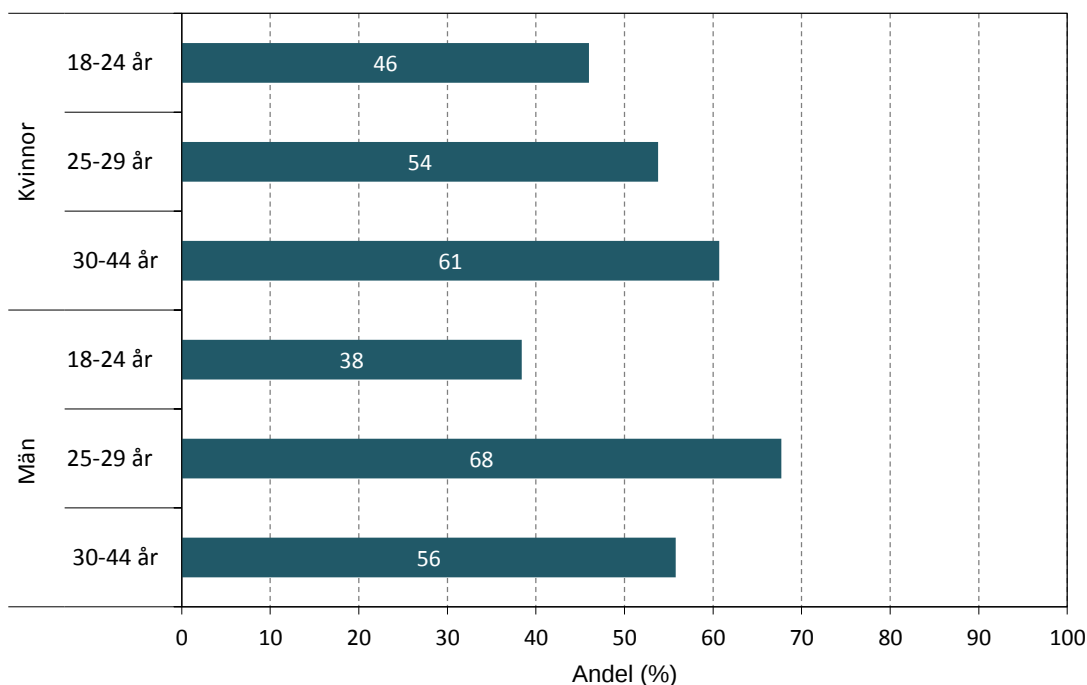
7.4 Den första vårdkontakten

*Vårdcentralen har dålig information om att man kan vända sig dit även med psykiska besvär.
Det känns mest som att man ska gå dit när kroppen mår dåligt.*

Den första vårdkontakten studeras med en följdfråga till om man har sökt hjälp för psykiska besvär de senaste 12 månaderna: *Om ja, till vem vände du dig först?* Frågan hade sju svarsalternativ: *vårdcentralen/ företagshälsovården/psykiatrin/ kommunal social service/ kyrkan/ alternativmedicinsk behandling/ annan, nämligen (öppen fråga).*

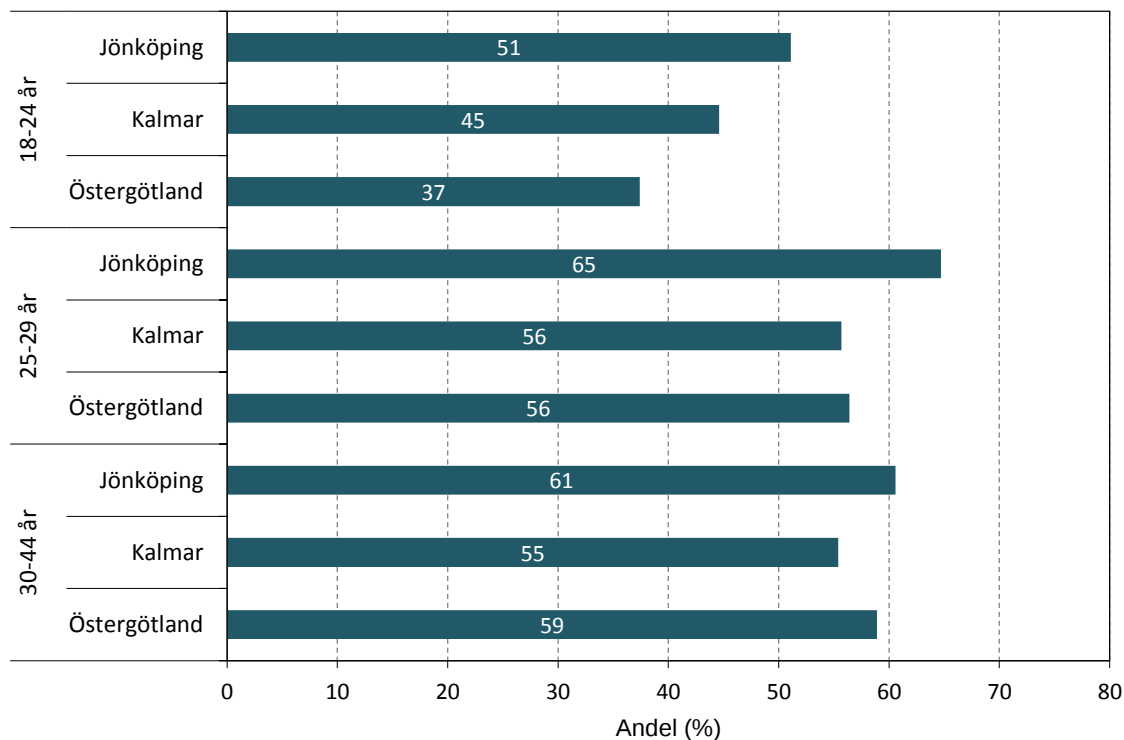
Länsjämförelse

De flesta i sydöstra sjukvårdsregionen vänder sig i första hand till vårdcentralen för att få hjälp med sina psykiska besvär (figur 7.11). Män vänder sig i större utsträckning till psykiatrin, jämfört med kvinnor. Av de som skrev att de vänt sig någon annanstans var det vanligaste studenthälsan/ungdomshälsan eller personal kopplad till mödravård eller barnhälsovård.

Figur 7.11. Andel personer i sydöstra sjukvårdsregionen 18–44 år som vänder sig till vårdcentralen, uppdelat på kön och ålder

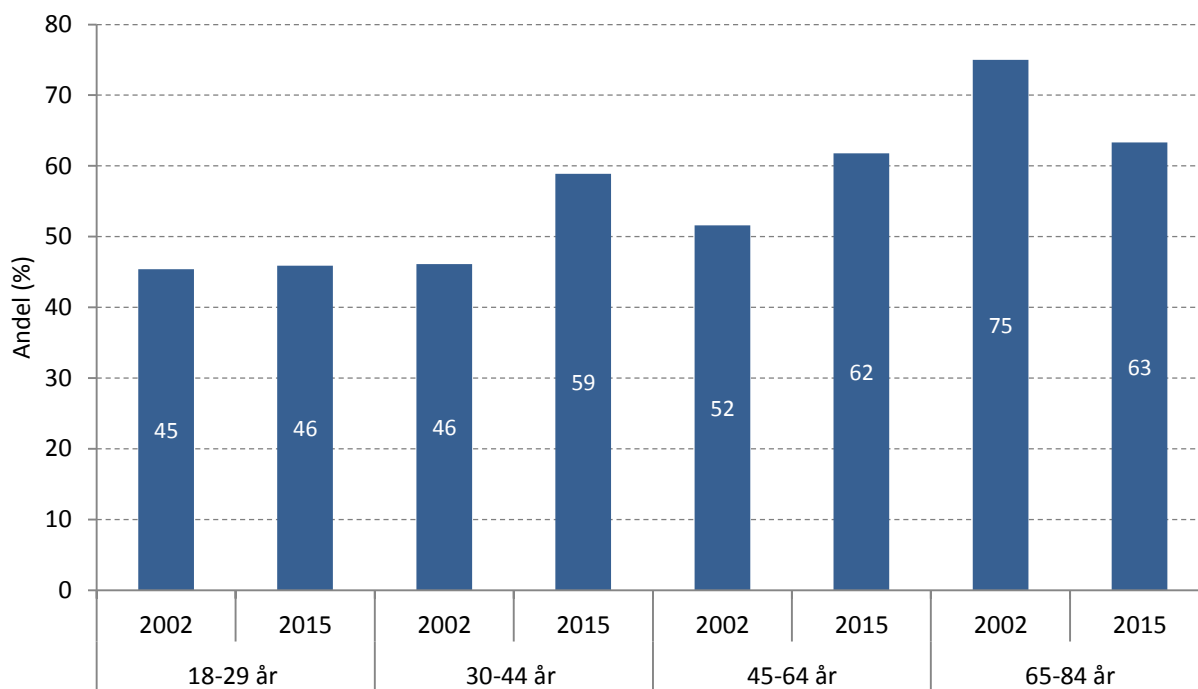
Jönköping har en större andel som söker till vårdcentralen än Kalmar och Östergötland. Skillnaden beror framförallt på att det är fler i de yngsta åldersgrupperna i Jönköping som vänder sig dit (figur 7.12).

Figur 7.12. Andel personer i sydöstra sjukvårdsregionen 18–44 år som vänder sig till vårdcentralen, uppdelat på ålder och län

Tidsjämförelse

Sett över tid är det fler som vänder sig till vårdcentralen 2015/16 jämfört med 2002, en ökning med 5 procentenheter. Det är även något fler som vänder sig till psykiatrin medan andelen som vänder sig till företagshälsovården har minskat. Andelen som vänder sig till vårdcentralen har ökat i åldersgrupperna 30-44 och 45-64 år (figur 7.13). Den yngsta åldersgruppen vänder sig fortfarande till vårdcentralen i mindre utsträckning än andra åldersgrupper. Andelen som själva uppger att de vänt sig till ungdomshälsan i Östergötland har ökat från 2 procent 2002 till över 8 procent 2015/16.

Figur 7.13. Andel personer i Östergötland som vänder sig till vårdcentralen som första kontakt för psykiska besvär, uppdelat på år och ålder

Bland personer födda i ett annat land är det 73 procent som vänder sig till vårdcentralen jämfört med 52 procent av de födda i Sverige, en skillnad på 21 procentenheter. Denna skillnad har ökat sedan 2002, då skillnaden var 11 procentenheter.

7.5 Nöjdhet med första vårdkontakten

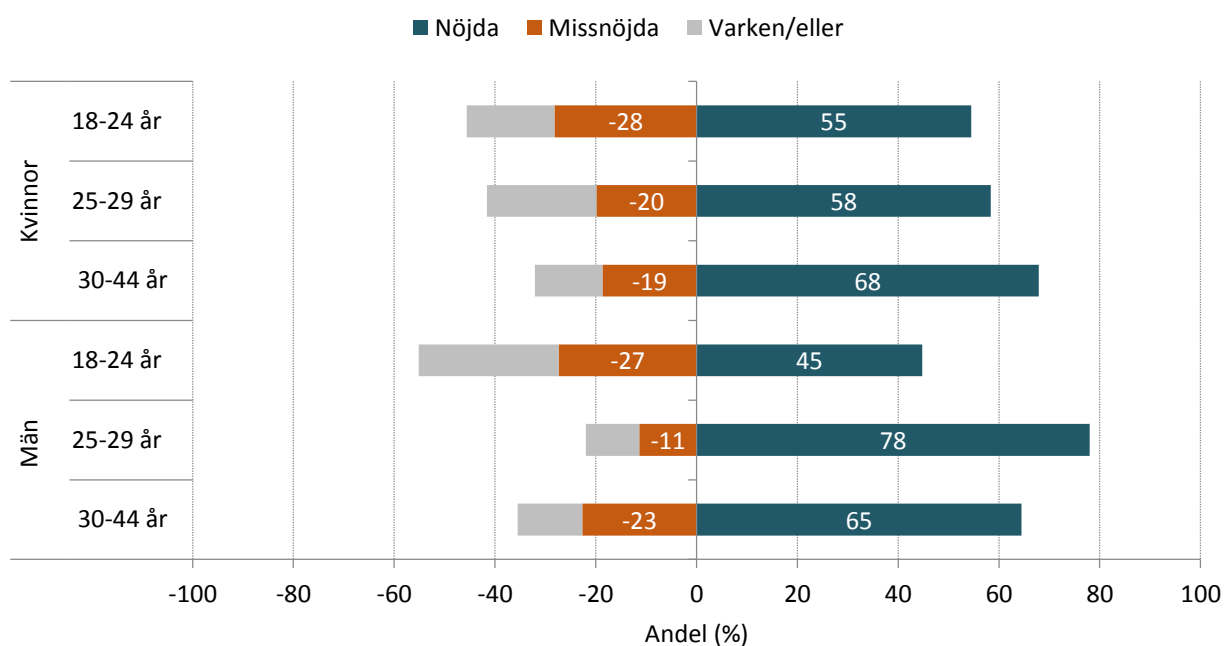
Om man är nöjd eller inte med första vårdkontakten studeras med en följdfråga till vem man vände sig först: *Om ja, är du nöjd eller missnöjd med denna kontakt?*

Svaren grupperas i tre kategorier:

- Nöjd (Mycket nöjd/Ganska nöjd)
- Missnöjd (Mycket missnöjd/Ganska missnöjd)
- Varken nöjd eller missnöjd

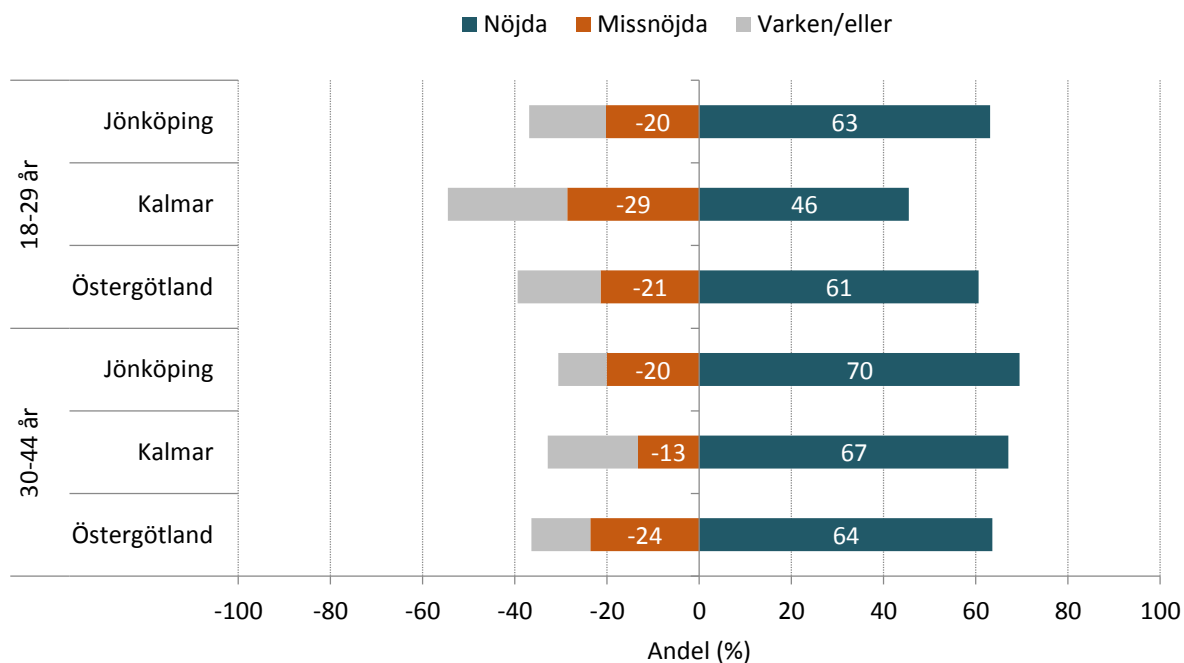
Länsjämförelse

Totalt var det 62 procent som var nöjda med den första vårdkontakten. De yngsta är i minst utsträckning nöjda, med 55 procent nöjda kvinnor och 45 procent nöjda män (figur 7.14).

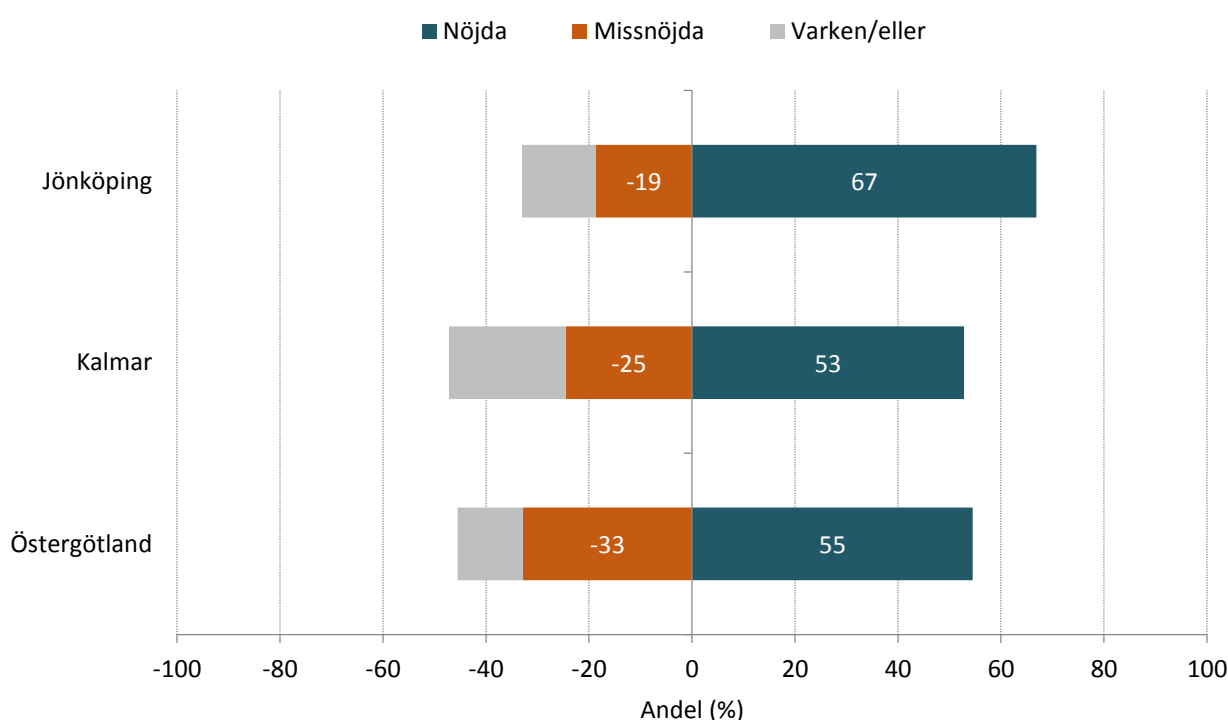
Figur 7.14. Andel personer i sydöstra sjukvårdsregionen 18–44 år som är nöjda med den första vårdkontakten, uppdelat på kön och ålder

I åldersgruppen 18–29 år är det strax över 60 procent som är nöjda med första kontakten i både Jönköping och Östergötland, medan färre är nöjda i Kalmar (figur 7.15). Sett över alla åldersgrupper är det flest nöjda i Jönköping (66 procent) och Östergötland (62 procent) men färre i Kalmar (56 procent).

Figur 7.15. Andel personer i sydöstra sjukvårdsregionen 18–44 år som är nöjda med den första vårdkontakten, uppdelat på ålder och län

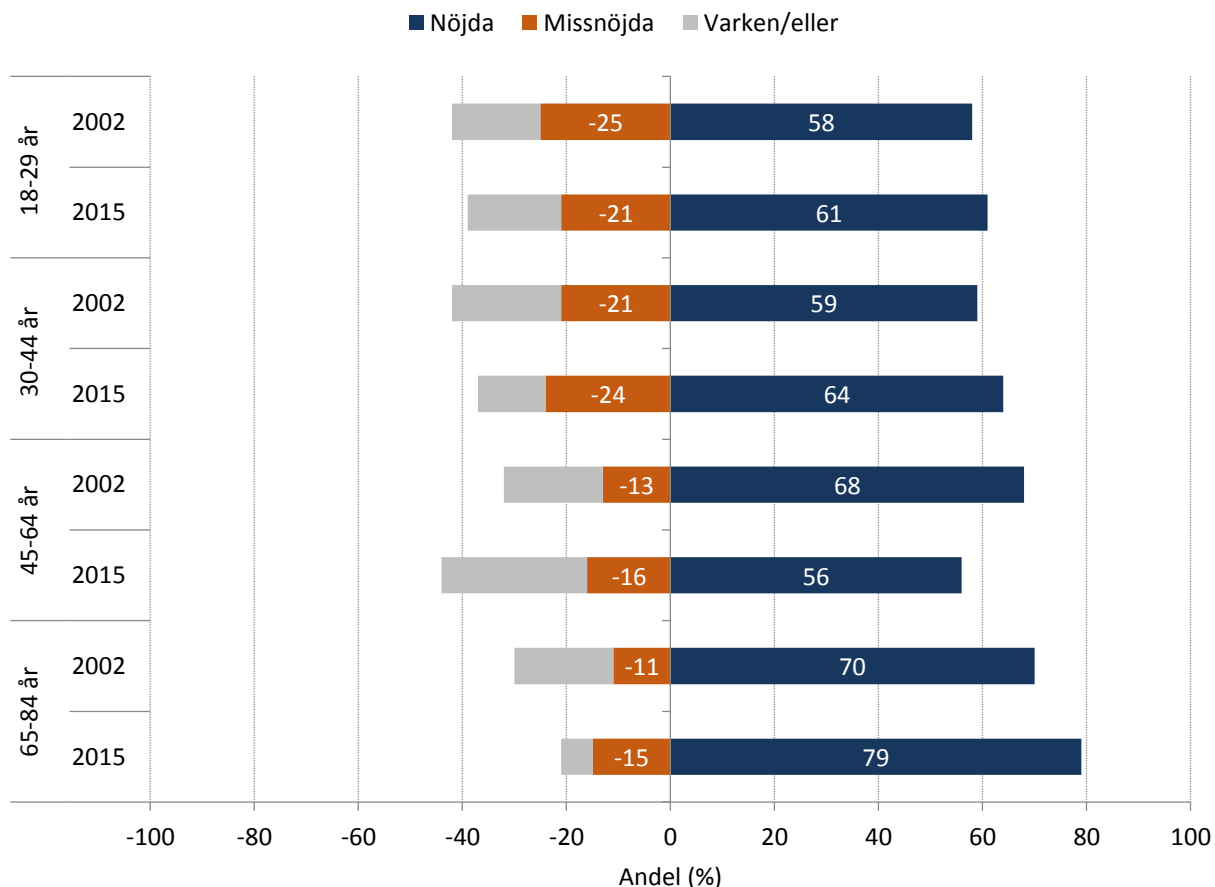
Andelen som är nöjda med vårdcentralen som första kontakt för psykiska besvär är högre i Jönköping jämfört med Kalmar och Östergötland (figur 7.16). Det är också färre i Jönköping som är missnöjda (19 procent) jämfört med Kalmar (25 procent) och Östergötland (33 procent). I hela sydöstra sjukvårdsregionen är det framförallt de allra yngsta som är missnöjda med vårdcentralen som första kontakt. Bland 18–24-åringarna är 39 procent missnöjda.

Figur 7.16. Andel personer i sydöstra sjukvårdsregionen 18–44 år som är nöjda med vårdcentralen som första vårdkontakt, uppdelat på län

Tidsjämförelse

Strax över 60 procent är nöjda med den första vårdkontakten både 2002 och 2015/16. I den yngsta åldersgruppen har andelen nöjda ökat med 3 procentenheter och andelen missnöjda minskat med 4 procentenheter (figur 7.17). I den äldsta åldersgruppen har andelen nöjda ökat med 9 procentenheter, men andelen missnöjda har också ökat med 4 procentenheter. Bland 45–64-åringarna har andelen nöjda minskat samtidigt som andelen missnöjda ökat. Det är alltså den grupp som ger ett sämre betyg till vården 2015/16 jämfört med 2002.

Figur 7.17. Andelen i Östergötland som är nöjda, varken nöjda eller missnöjda respektive missnöjda med den första vårdkontakten, uppdelat på år och ålder

Andelen som är nöjda med vårdcentralen som första kontakt har minskat något i Östergötland.

7.6 Behandling

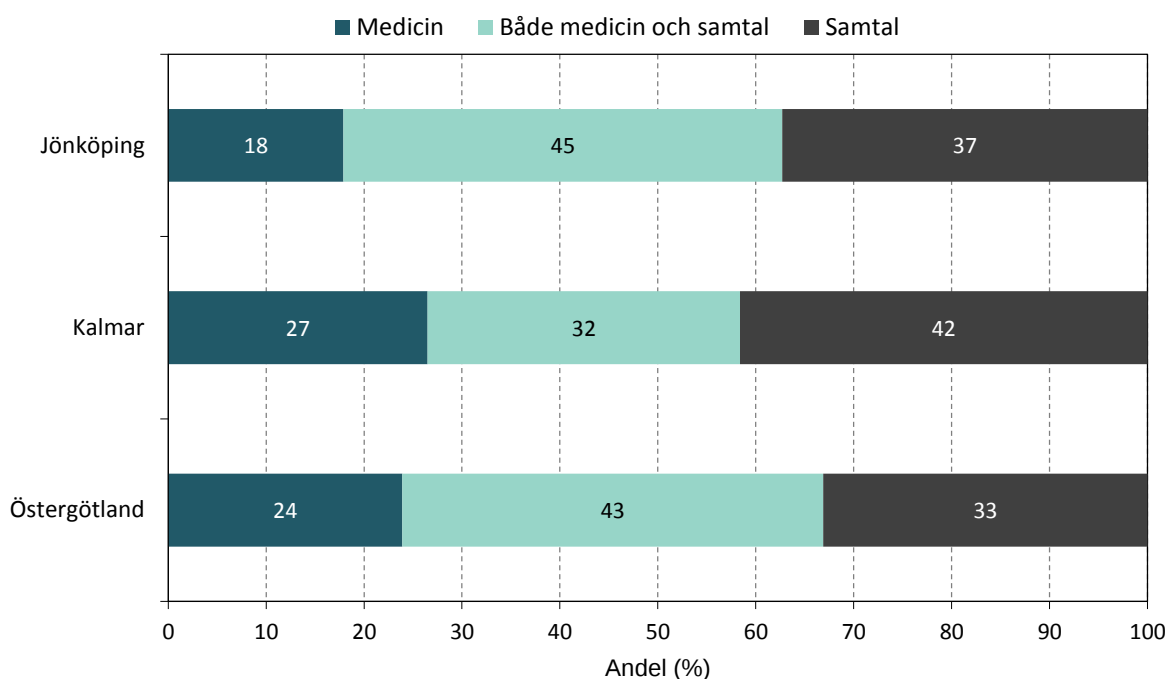
Jag har vid ett tillfälle fått KBT-behandling på min vårdcentral och det var mycket bra.

Vilken behandling man fått studeras med en sammanslagning av tre frågor: *Har du fått medicin mot psykiska besvär under de senaste 12 månaderna?*, *Har du fått internetbehandling för psykiska besvär under de senaste 12 månaderna?* och *Har du fått samtalsbehandling för psykiska besvär under de senaste 12 månaderna?* De grundläggande svarsalternativen på dessa frågor var *nej/ja*, där ja sedan följdes av olika följdfrågor om vilken typ av medicin respektive samtalsbehandling man fått.

Länsjämförelse

Av de som söker vård får 84 procent en behandling. Andelen som får behandling är ungefär lika stor i alla köns- och åldersgrupper. Av de som får behandling får 19 procent enbart medicinsk behandling, 40 procent får enbart samtalsbehandling och 40 procent får både medicin och samtal. Internetbehandlingen i regionen var i ett inledningsskede och väldigt få personer i studien har därför erfarenhet av behandling via internet. Även för olika behandlingsformer är det ungefär lika i olika köns- och åldersgrupper och för personer födda i eller utanför Sverige.

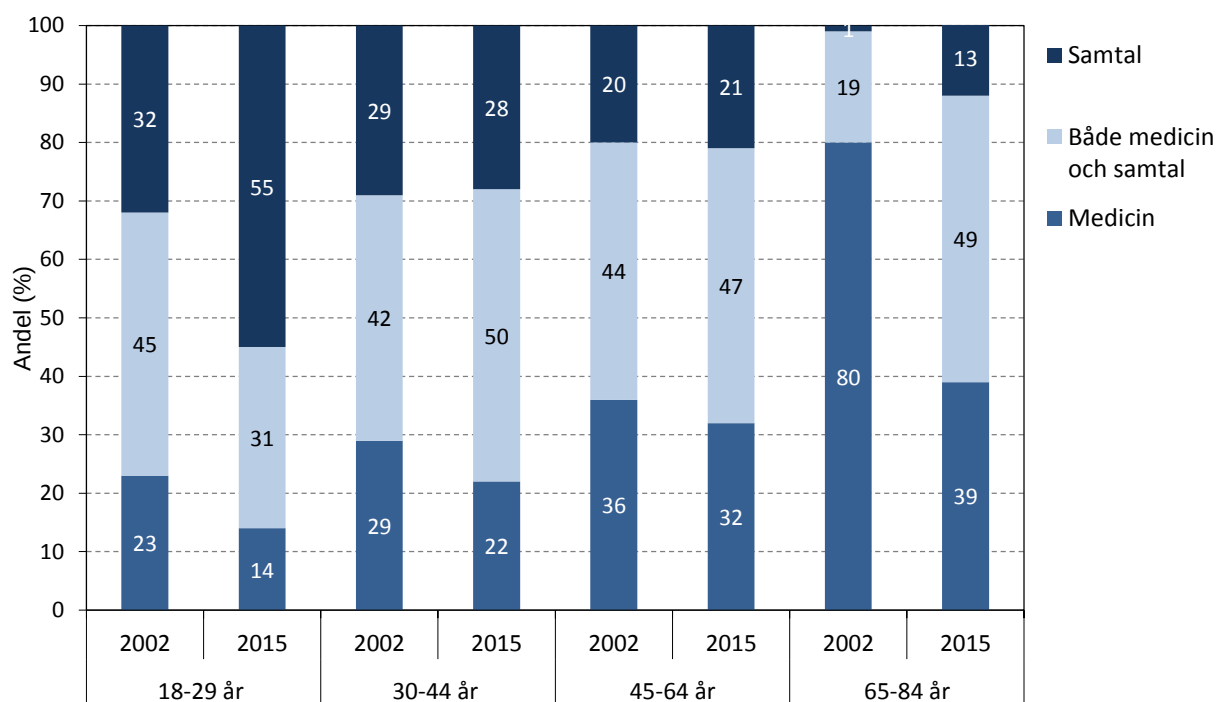
Det är fler som får enbart medicin i Kalmar län jämfört med Jönköping och Östergötland (figur 7.18). Denna skillnad finns både bland kvinnor och män och i alla åldersgrupper. I Jönköping och Östergötland är det fler som får både medicin och samtalsbehandling.

Figur 7.18. Andel personer i sydöstra sjukvårdsregionen 18–44 år som får medicinsk behandling, samtalsbehandling eller båda behandlingsformerna, uppdelat på kön och län

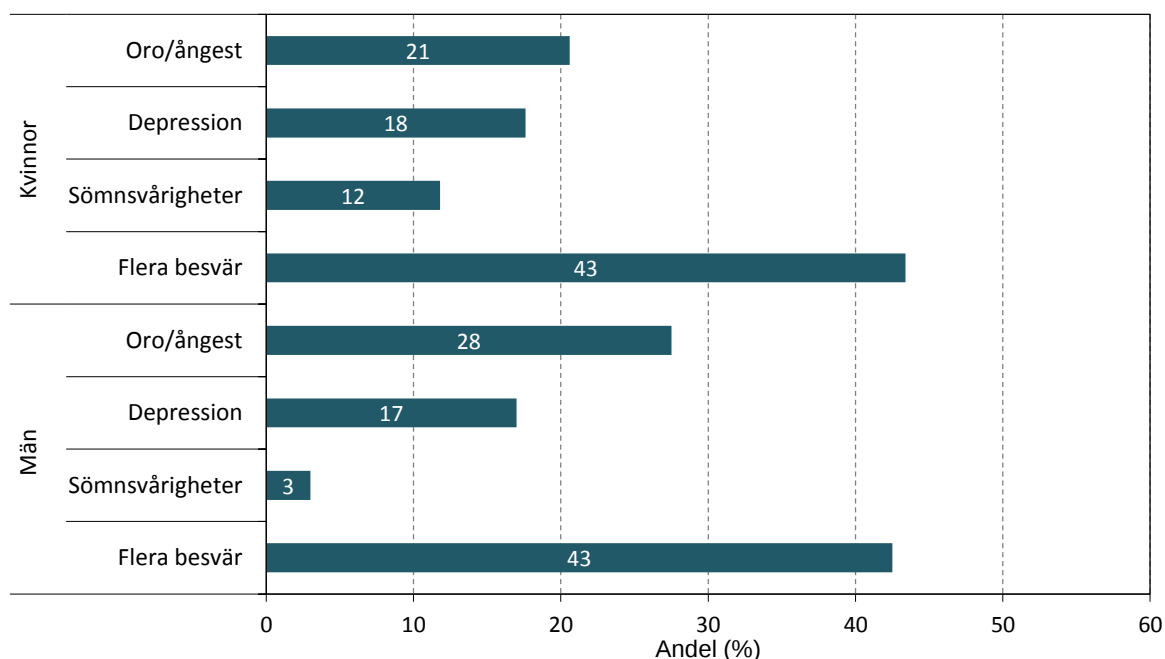
Tidsjämförelse

Andelen som får enbart medicinsk behandling har minskat i alla åldersgrupper (figur 7.19). Unga får i större utsträckning samtalsbehandling och personer över 30 år får oftare en kombination av medicin och samtal. Den största förändringen har skett i den äldsta gruppen där betydligt större andel får samtal, antingen som enda behandling eller i kombination med medicin, 2015/16 jämfört med 2002.

Figur 7.19. Andel personer i Östergötland som får medicinsk behandling, samtalsbehandling eller båda behandlingsformerna, uppdelat på år och ålder

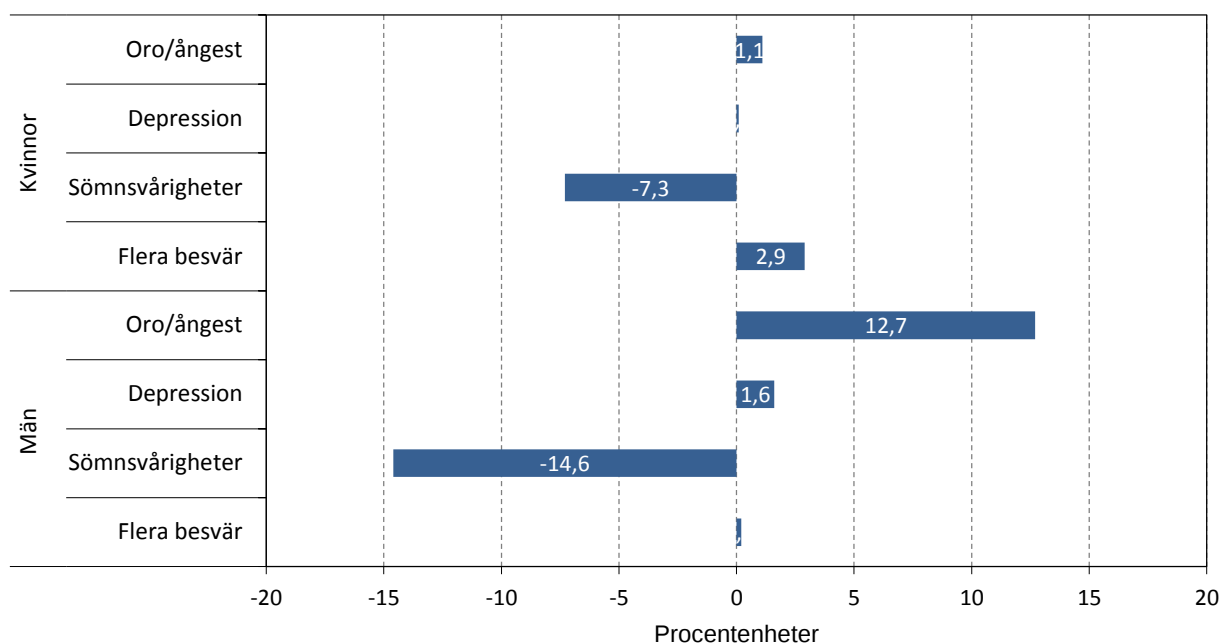
Fördelningen av mediciner är något olika för kvinnor och män (figur 7.20). Jämfört med männen får en större del av kvinnorna medicin för att hantera sömnsvårigheter, medan en större andel av männen får medicin mot oro/ångest. Hälften av de yngsta som får medicin får det för flera olika besvär, vilket gäller i alla tre länen. I Kalmar får en större andel medicin för depression medan en större andel i Östergötland får medicin mot sömnbesvär.

Figur 7.20. Fördelning av olika mediciner i sydöstra sjukvårdsregionen 18-44 år, uppdelat på kön

Tidsjämförelse

Fördelningen av olika typer av mediciner har förändrats mellan 2002 och 2015/16 (figur 7.21). Bland männen är det 2015/16 en mindre andel som får mediciner för sömnbesvär och en större andel som får medicin mot oro/ångest. Bland de unga är det en betydligt större andel som får mediciner för flera besvär 2015/16 (56 procent) jämfört med 2002 (40 procent).

Figur 7.21. Skillnad i andel personer i Östergötland som får medicin för olika typer av besvär 2015/16 jämfört med 2002, uppdelat på kön

7.7 Nöjd med behandling

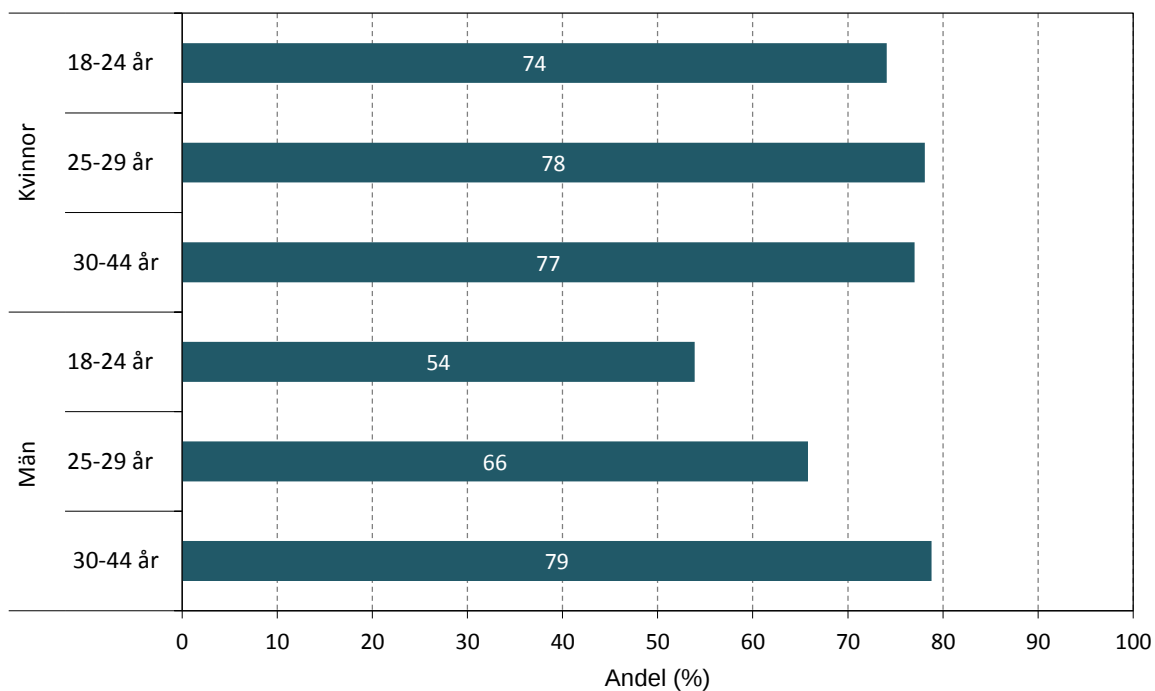
Om man är nöjd med den behandling man fått studeras med frågorna *Är du nöjd eller missnöjd med medicinen som du har fått?* *Är du nöjd eller missnöjd med den internetbehandling som du har fått?* och *Är du nöjd eller missnöjd med den samtalsbehandling som du har fått?*

Svaren grupperas i tre kategorier:

- Nöjd (Mycket nöjd/Ganska nöjd)
- Missnöjd (Mycket missnöjd/Ganska missnöjd)
- Varken nöjd eller missnöjd

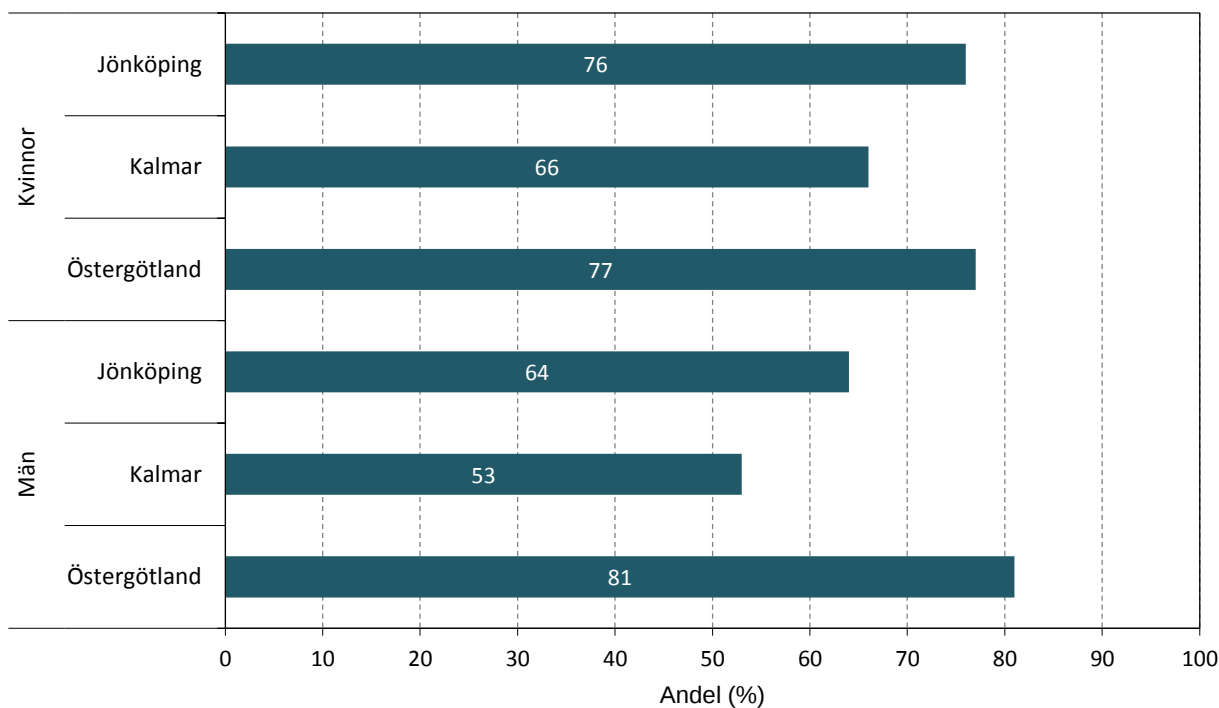
Länsjämförelse

Bland de som fått behandling är majoriteten nöjda (74 procent). Män är i mindre utsträckning nöjda jämfört med kvinnor (69 procent jämfört med 76 procent) (figur 7.22). Det är också en lägre andel nöjda i den yngsta åldersgruppen (67 procent) och bland utrikes födda (63 procent).

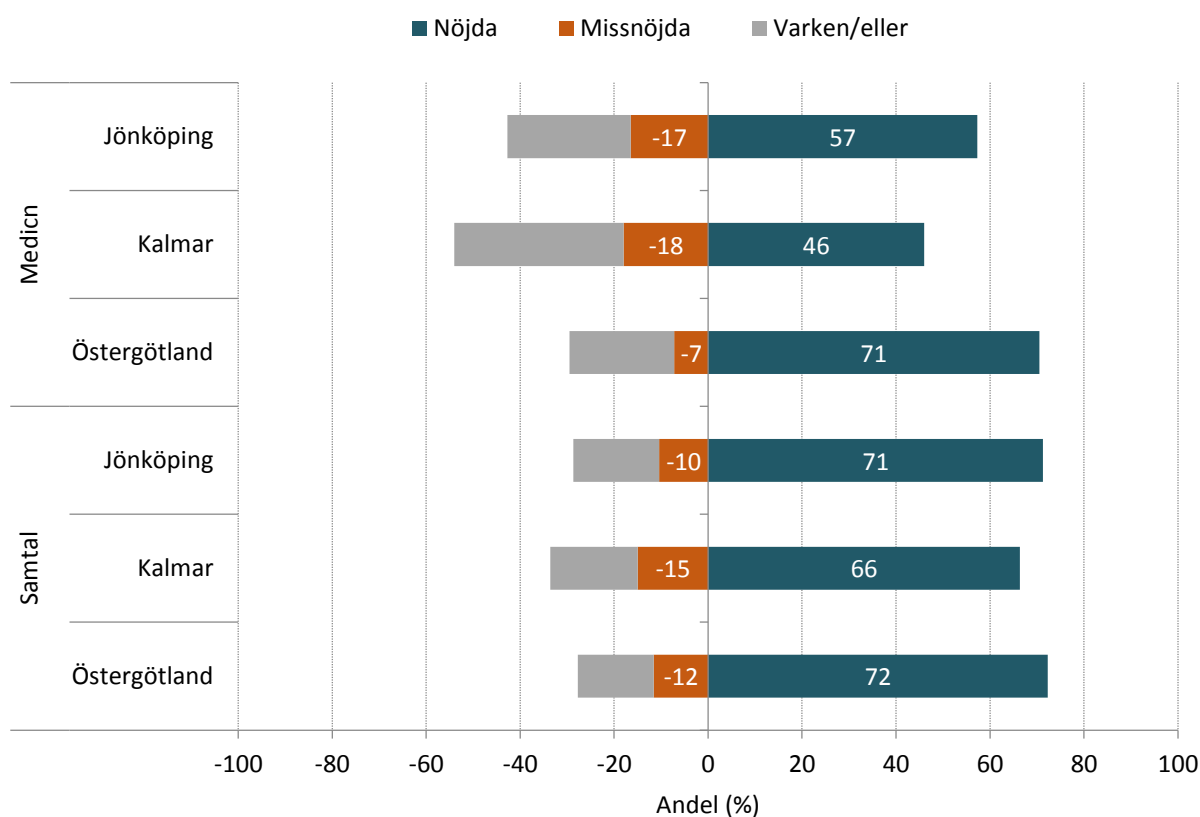
Figur 7.22. Andel personer i sydöstra sjukvårdsregionen 18–44 år som är nöjda med sin behandling, uppdelat på kön och ålder

Kalmar har en lägre andel nöjda jämfört med Jönköping och Östergötland, både bland kvinnor och män (figur 7.23). De som i störst utsträckning är nöjda är de östgötska männen, följt av de östgötska kvinnorna.

Figur 7.23. Andel personer i sydöstra sjukvårdsregionen 18–44 år som är nöjda med sin behandling, uppdelat på kön och län

Andelen som är nöjda med sin medicin är 61 procent och andelen som är nöjda med sin samtalsbehandling är 71 procent i hela sydöstra sjukvårdsregionen. Det är en lägre andel nöjda med medicinen i Kalmar och där är det även en något större andel som är missnöjda med sin medicin. I Kalmar är också en något större andel missnöjda med sin samtalsbehandling (figur 7.24).

Figur 7.24. Andel personer i sydöstra sjukvårdsregionen 18–44 år som är nöjda med sin medicin och samtalsbehandling, uppdelat på län

8. Tillgodosett vårdbehov

Jag tycker ni gör ett bra jobb och alltid gör ert bästa. Ni är värda mer resurser.

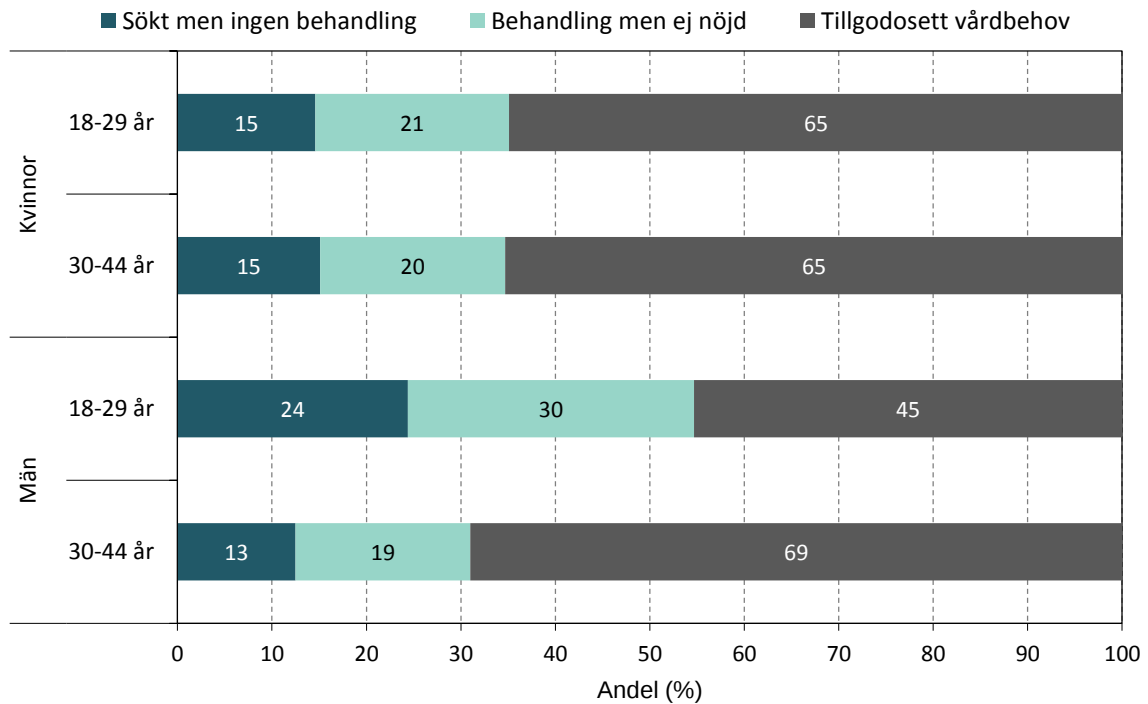
Sökte vård men fick aldrig den hjälp jag behövde. Skulle fått en remiss men fick den aldrig, orkade sen inte ta tag i det. Tycker att man måste ta psykisk ohälsa på större allvar.

Detta avsnitt utgår från de som söker vård och följer dem sedan genom vårdkedjan: andelen som söker vård men inte får behandling, andelen som får behandling men inte är nöjda och slutligen gruppen som når ända fram och är nöjda med sin behandling. I rapporten definieras *tillgodosett vårdbehov* utifrån att tre steg är uppfyllda: 1) att man har sökt vård, 2) att man fått behandling, och 3) att man är nöjd med den behandling man fått. Att studera hur olika grupper når fram till ett tillgodosett vårdbehov är ett sätt att studera vårdens likvärdighet.

Länsjämförelse

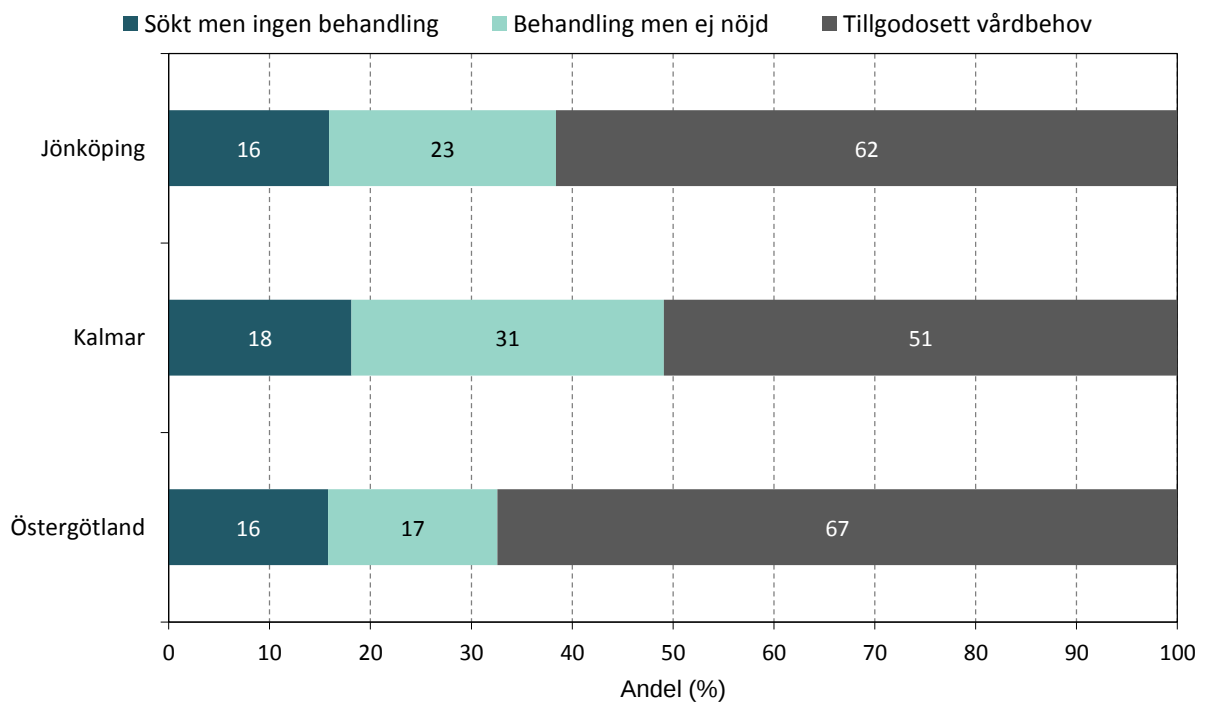
Av de som söker vård är det 15 procent som inte får någon behandling, 22 procent som får behandling men inte är nöjda, och 62 procent som får sitt vårdbehov tillgodosett. För den andel som sökt vård men inte fått någon behandling är det oklart om dessa personer är nöjda. Många gånger kan ett besök i hälso- och sjukvården vara tillräckligt för att fylla ett vårdbehov och någon ytterligare behandling är inte alltid indicerad.

Yngre män (18–29 år) får behandling i lägre utsträckning och är samtidigt i högre utsträckning missnöjda med den behandling de får jämfört med övriga grupper (figur 8.1). Mindre än hälften bedöms ha ett tillgodosett vårdbehov i denna grupp.

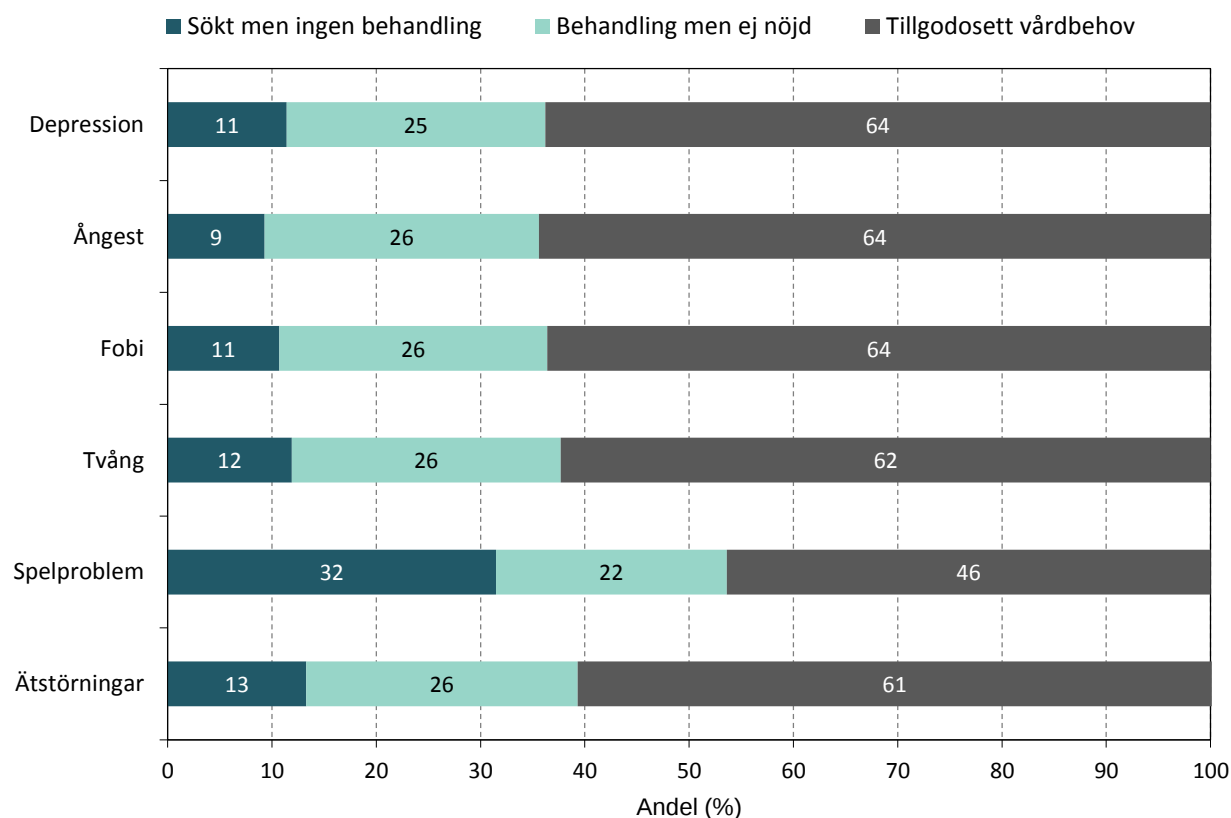
Figur 8.1. Vårdkedjan i sydöstra sjukvårdsregionen 18–44 år bland de som sökt vård, uppdelat på kön och ålder

Den största andelen med tillgodosett vårdbehov finns i Östergötland och den lägsta i Kalmar (figur 8.2). I Kalmar är det vanligare än i Jönköping och Östergötland att inte vara nöjd med den behandling som ges, vilket är tydligast för de som söker för ångest.

Figur 8.2. Vårdkedjan i sydöstra sjukvårdsregionen 18–44 år bland de som sökt vård, uppdelat på län

Andelen av de som når hela vägen till en behandling som de är nöjda med är ungefär lika för olika psykiska besvär sett över hela sydöstra sjukvårdsregionen, förutom för spelberoende som har en hög andel som inte får någon behandling när de söker vård (figur 8.3).

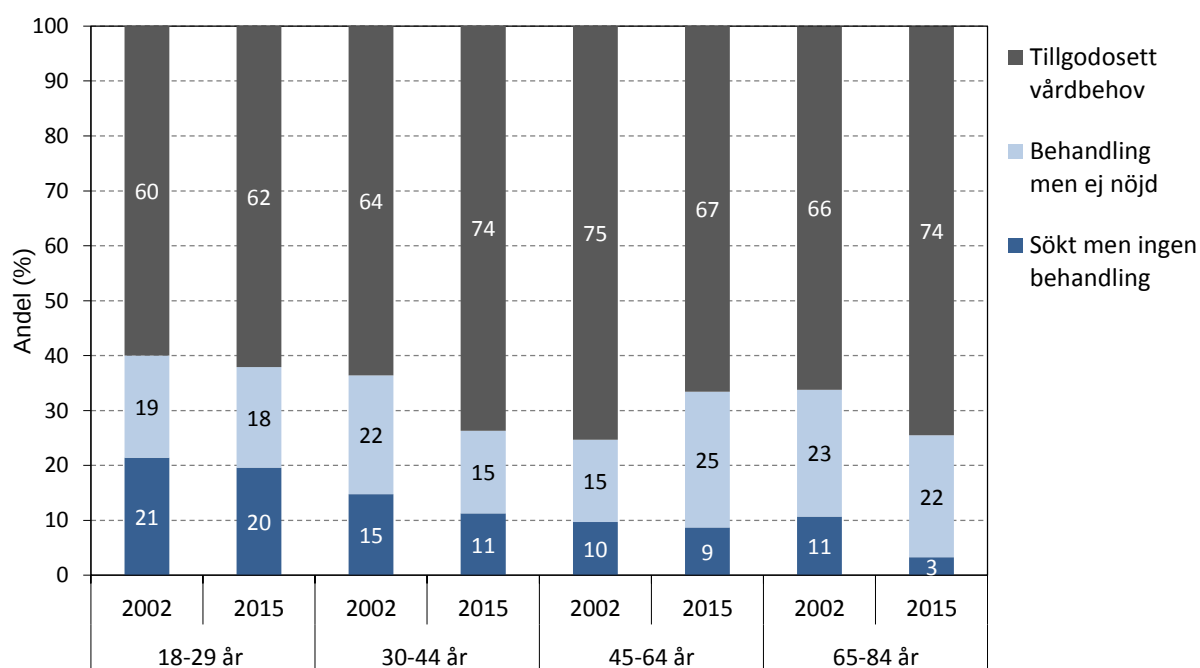

Figur 8.3. Vårdkedjan i sydöstra sjukvårdsregionen 18–44 år bland de som sökt vård, uppdelat på psykiskt besvär

Det är en lägre andel födda utomlands som får sitt vårdbehov tillgodosett. Det beror främst på att de får en behandling som de inte är nöjda med.

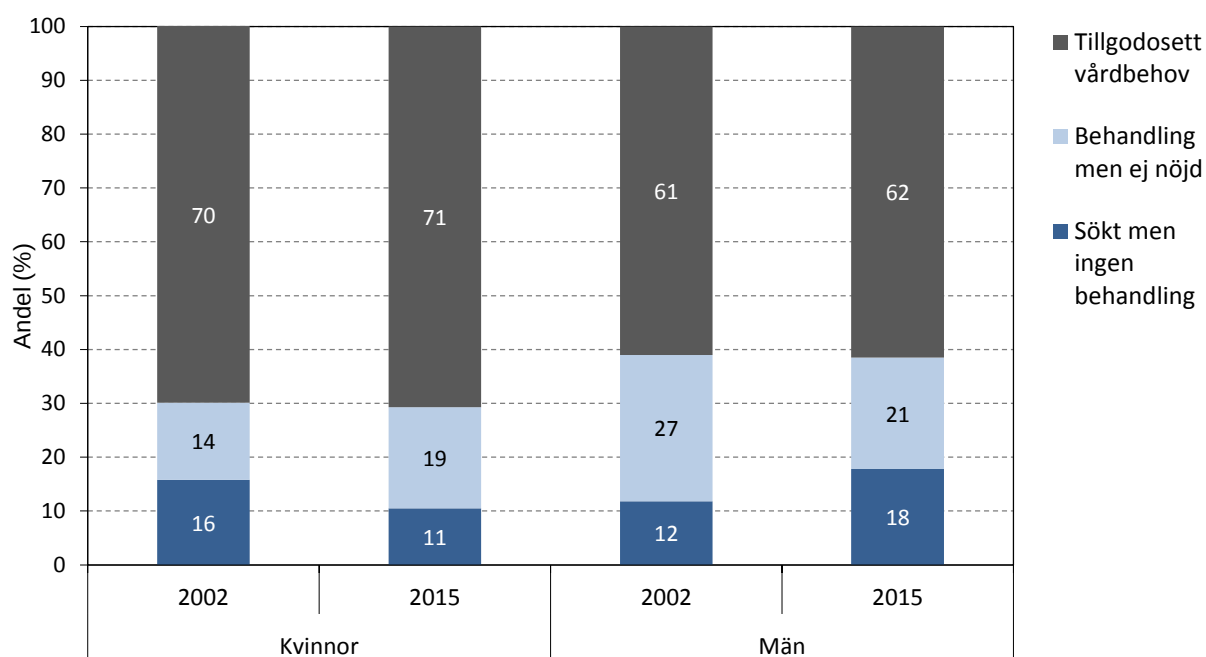
Tidsjämförelse

Sett över tid är det en lägre andel som inte får någon behandling när de söker vård (figur 8.4). I gruppen 45–64 år är det en högre andel som inte är nöjda med sin behandling 2015/16 än 2002 medan det är tvärtom bland 30–44-åringar. Andelen med tillgodosett vårdbehov har ökat i alla åldersgrupper utom för 45–64-åringar.

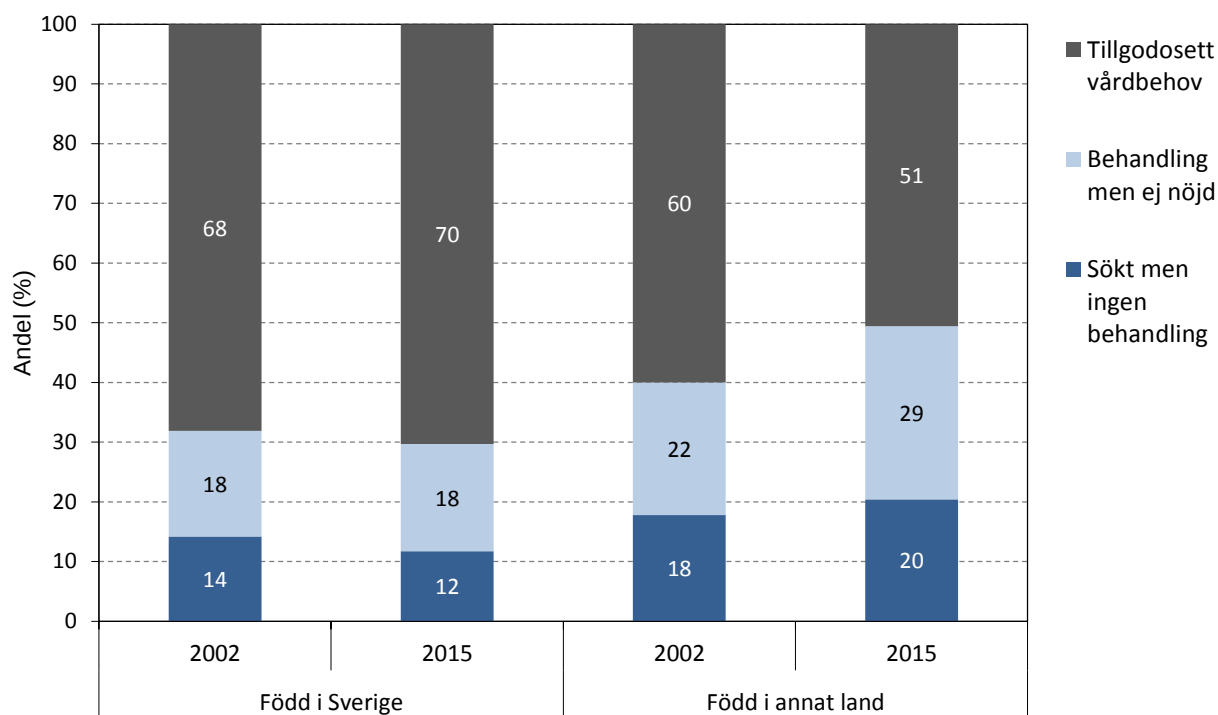
Figur 8.4. Vårdkedjan i Östergötland 18–84 år bland de som sökt vård, uppdelat på ålder och år

Uppdelat på kön så är andelen med tillgodosett vårdbehov oförändrat över tid för både män och kvinnor (figur 8.5). Bland männen är det en lägre andel som är missnöjda med sin behandling 2015/16 men samtidigt en högre andel som inte får någon behandling. För kvinnorna råder den omvända förändringen över tid.

Figur 8.5. Vårdkedjan i Östergötland 18–84 år bland de som sökt vård, uppdelat på kön och år

För de som är födda i annat land har det skett en ökning av andelen som inte är nöjda med given behandling (figur 8.6). Skillnaden i andel som har ett tillgodosett vårdbehov mellan de födda i Sverige och de födda i annat land har ökat över tid. 2002 var det åtta procentenheter högre andel med tillgodosett vårdbehov hos de födda i Sverige medan det 2015/16 var 19 procentenheters skillnad.

Figur 8.6. Vårdkedjan i Östergötland 18–84 år bland de som sökt vård, uppdelat på födelseland och år

9. Förtroende för vården

Har bara hört en massa negativa saker om psykiatrin. Jag är rädd för att det kommer att påverka mitt framtida liv negativt om jag söker till dem. Känns som om de har rätt att döma ut en.

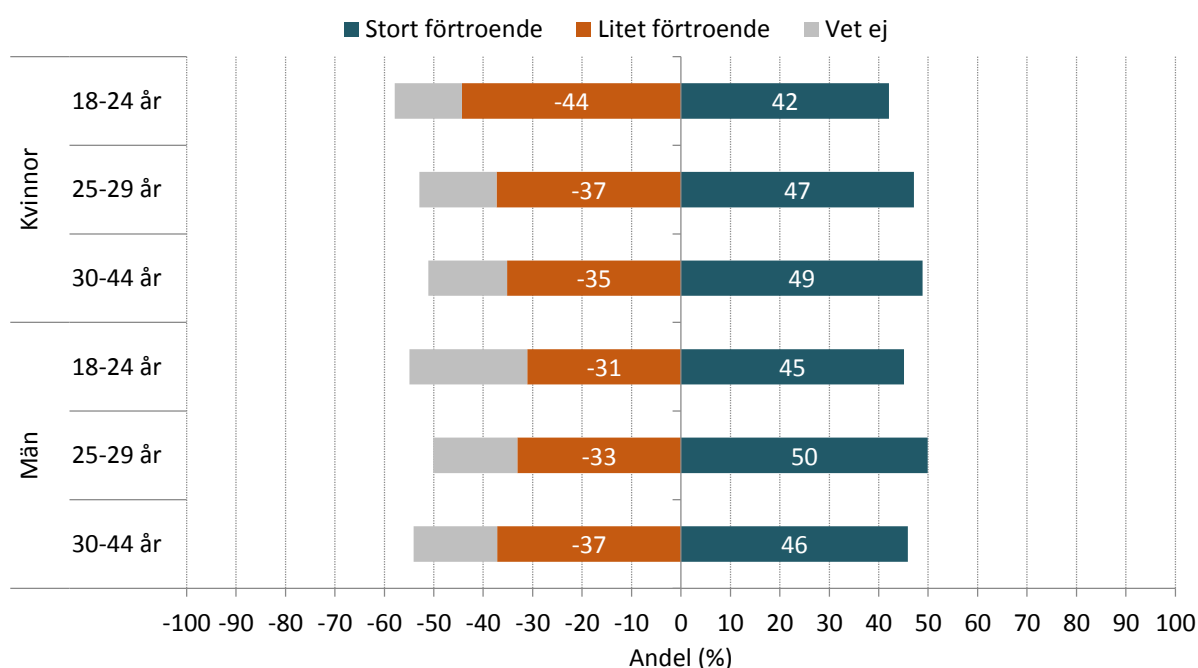
Förtroende för vården studeras genom frågan *Om du får psykiska besvär i framtiden, vilket förtroende har du för att sjukvården kan ge den hjälp du behöver?*

Svaren grupperas i tre kategorier:

- Stort förtroende (Mycket stort/Ganska stort)
- Litet förtroende (Mycket litet/Ganska litet)
- Vet ej

Länsjämförelse

Totalt har 47 procent stort förtroende för vården, medan 36 procent har litet förtroende. Bland de yngsta finns den minsta andelen med stort förtroende och största andelen med litet förtroende (figur 9.1). Det finns tendenser till skillnader mellan länen. Den största andelen med stort förtroende för vården finns i Jönköpings län med 50 procent som har stort förtroende. Andelen med stort förtroende i Kalmar och Östergötland är 47 respektive 44 procent. Den största andelen med litet förtroende för vården återfinns i Östergötlands län, där 40 procent har ganska eller mycket litet förtroende jämfört med 33 procent i Jönköping och 34 procent i Kalmar.

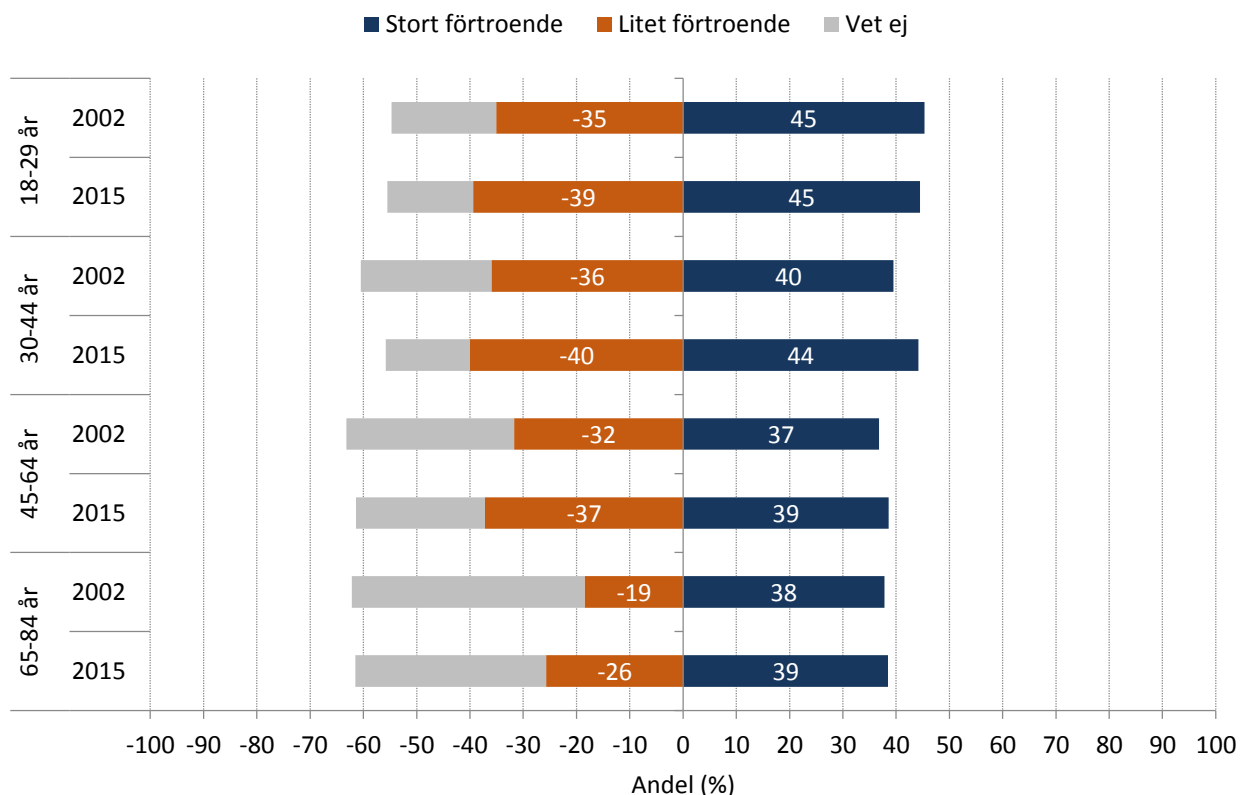

Figur 9.1. Andel personer i sydöstra sjukvårdsregionen 18–44 år som har stort respektive litet förtroende för att vården ska kunna hjälpa dem i framtiden, uppdelat på kön och ålder

Drygt 17 procent uppger att de inte vet vilket förtroende de har för vården. Ungefär 90 procent av de som svarar *vet ej* har inte haft någon kontakt med vården, vilket kan innebära att de känner att de inte kan ta ställning.

Tidsjämförelse

Förtroendet i Östergötland har i hela populationen både ökat och minskat över tid (figur 9.2). Det är 2 procentenheter fler som uppger stort förtroende och 5 procentenheter fler som uppger litet förtroende. Det är alltså färre som svarar *vet ej* på frågan.

Figur 9.2 Andelen i Östergötland som har stort respektive litet förtroende för att vården ska kunna hjälpa dem i framtiden, uppdelat på år och ålder

9.1 Förtroende utifrån erfarenhet

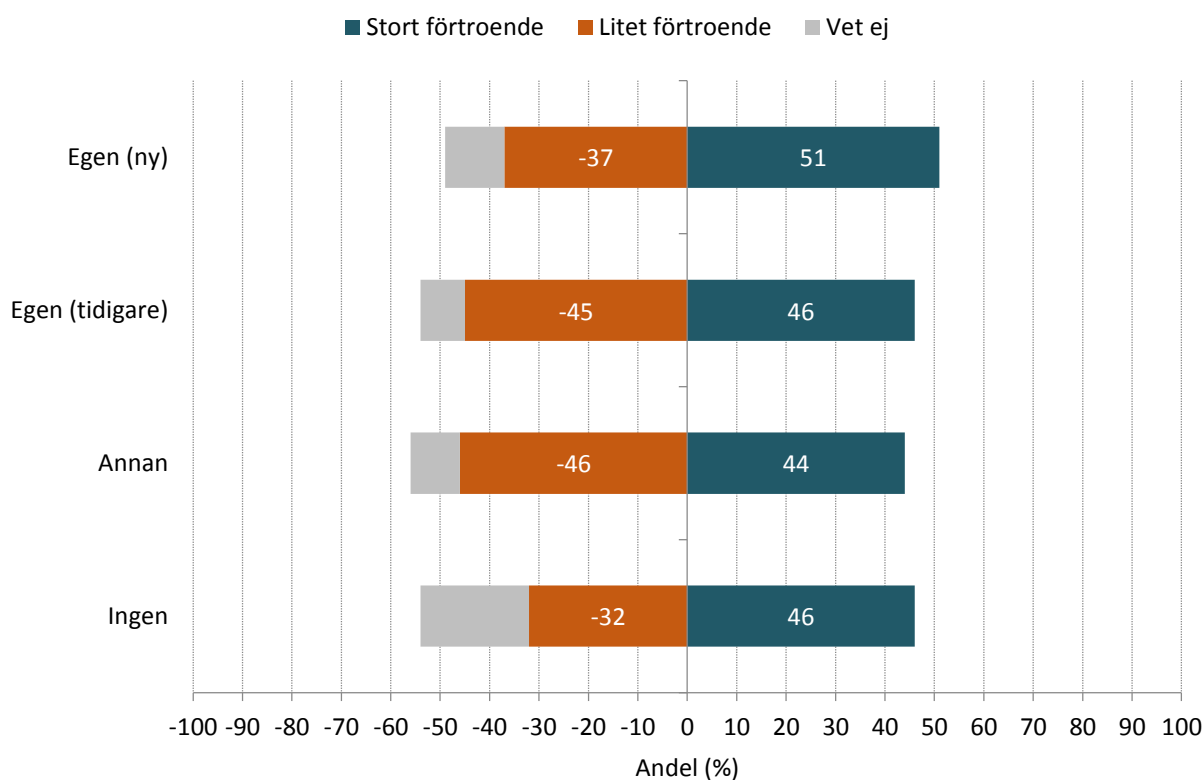
När jag sökte hjälp på vårdcentral tog det 8 månader innan jag fick en samtalskontakt. Istället fick jag antidepressiva läkemedel. Jag har inget förtroende för vården om jag skulle må dåligt igen!

Erfarenhet studeras med en sammanslagning av två frågor: *Har du erfarenhet av sjukvården när det gäller psykiska besvär?* och *Har du sökt hjälp för någon slags psykiska besvär under de senaste 12 månaderna?*

Svaren grupperas i fyra kategorier:

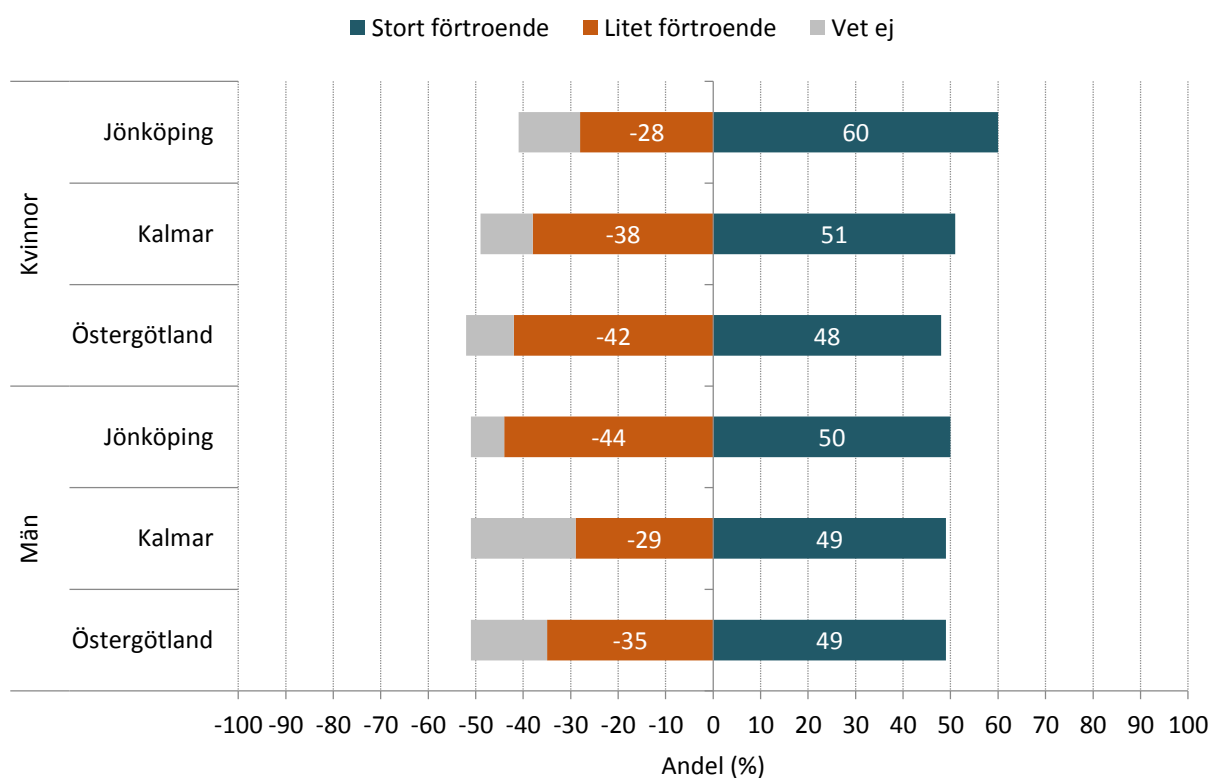
- Egen (ny) – egen erfarenhet från de senaste 12 månaderna
- Egen (tidigare) – egen erfarenhet som är äldre än 12 månader
- Annan – erfarenhet genom anhörig eller på annat sätt, t ex genom arbete i vården, vänner, m.m.
- Ingen – saknar erfarenhet

De som har egen erfarenhet av vård för psykiska besvär under de senaste 12 månaderna har i störst utsträckning förtroende för att kunna få hjälp om de får besvär igen (figur 9.3). Störst andel med lågt förtroende finns bland de med annan eller egen tidigare erfarenhet. Bland de som saknar erfarenhet är det en större andel än i övriga grupper som svarar att de inte vet.

Figur 9.3. Andel personer i sydöstra sjukvårdsregionen 18–44 år som har stort respektive litet förtroende för att vården ska kunna hjälpa dem i framtiden, uppdelat på egen erfarenhet av vården

Bland de som har egen erfarenhet av vård för psykiska besvär under de senaste 12 månaderna har ungefär hälften av kvinnorna och männen i samtliga län förtroende för att vården kan hjälpa dem i framtiden, förutom bland kvinnor i Jönköping där andelen är högre (figur 9.4). Lägst andel med förtroende finns bland de yngsta (18–24 år) där 39 procent har förtroende för att få hjälp i framtiden. Samma mönster finns i alla tre länen.

Figur 9.4. Andel personer i sydöstra sjukvårdsregionen 18–44 år med egen erfarenhet av vård för psykisk ohälsa under de senaste 12 månaderna som har stort respektive litet förtroende för att vården ska kunna hjälpa dem i framtiden, uppdelat på kön och län

Det finns ingen skillnad mellan personer födda i Sverige eller annat land när det gäller stort förtroende bland de med egen erfarenhet från de senaste 12 månaderna. Däremot är det en betydligt större andel utrikes födda som anger att de inte vet vilket förtroende de har, 22 procent jämfört med 10 procent av de som är födda i Sverige.

Tidsjämförelse

Förtroendet för vården bland de som har egen erfarenhet från det senaste året i Östergötland är oförändrat mellan 2002 och 2015/16 i hela populationen. I de olika åldersgrupperna har de yngsta (18–29 år) minskat sitt förtroende något medan åldersgruppen 30–44 har ökat sitt förtroende.

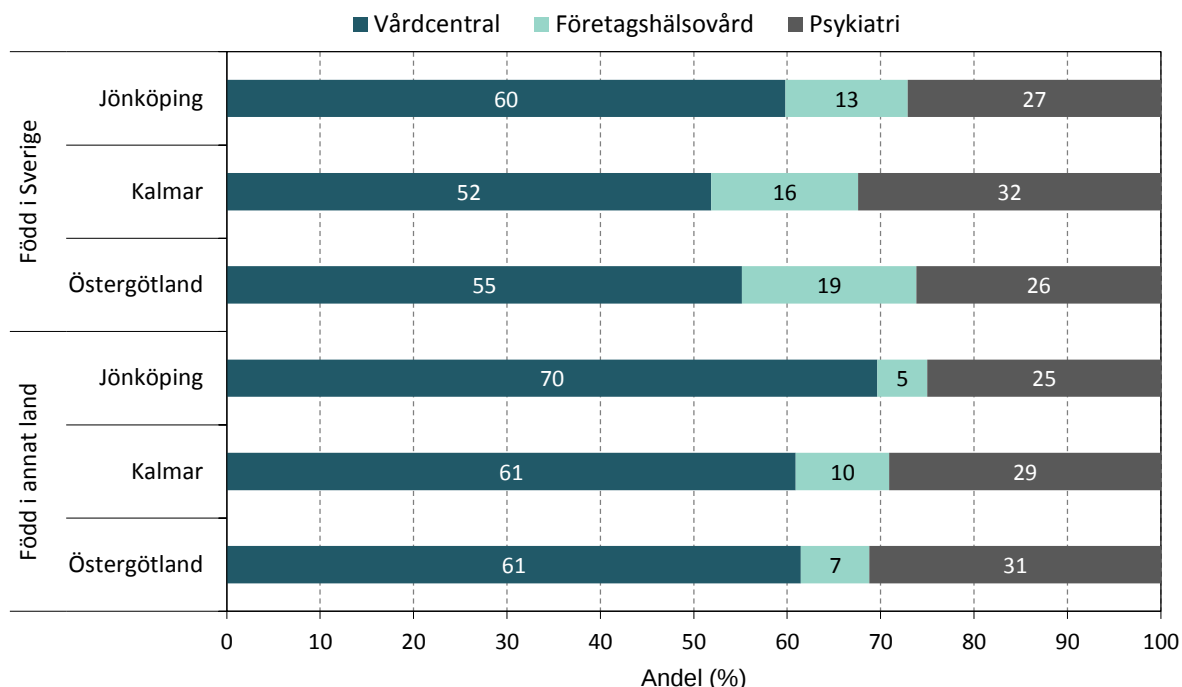
9.2 Framtida vårdsökande

Skulle önska att det gick att ta kontakt direkt med psykiatrin utan krav på remiss från vårdcentral.

Framtida vårdsökande studerades med frågan: *Om du behöver söka hjälp för psykiska besvär i framtiden, vem tror du att du skulle vända dig till?* Frågan hade sex olika alternativ: vårdcentralen; företagshälsovården; psykiatrin; ungdomsmottagning/ungdomshälsan; annan, nämligen (öppen fråga), samt vet ej.

Länsjämförelse

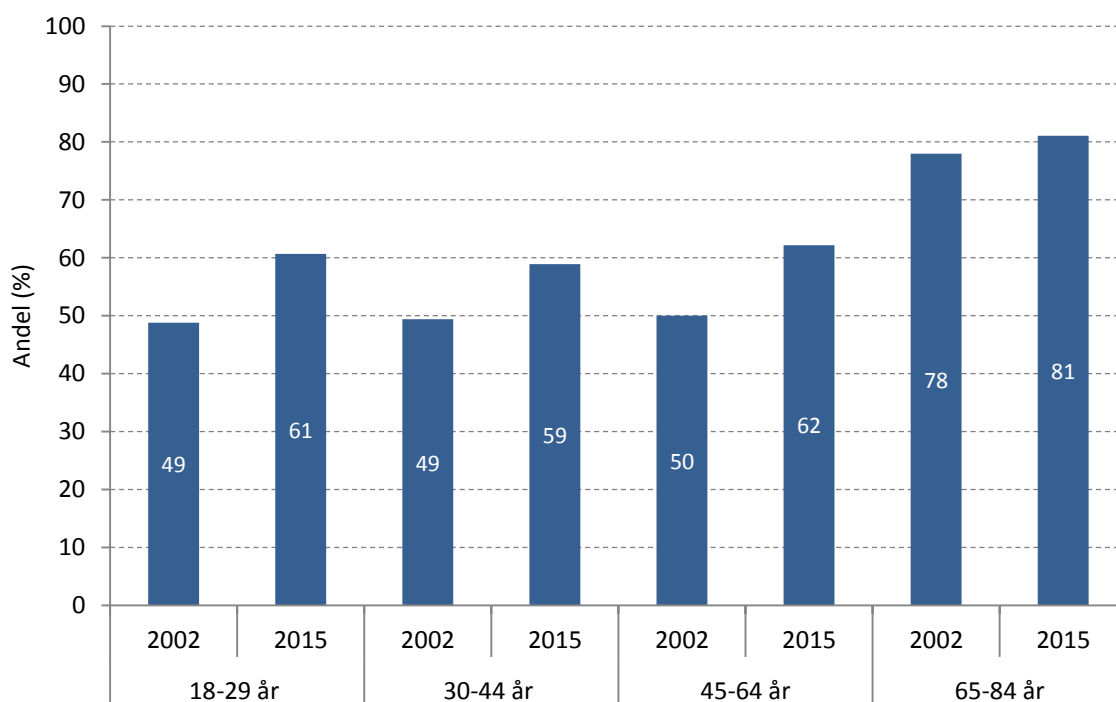
Det är en större andel i Jönköping än i Kalmar och Östergötland som tror att de skulle vända sig till vårdcentralen om de får psykiska besvär i framtiden, både bland personer födda i Sverige och födda utomlands (figur 9.5). Det gäller i alla ålders- och könsgrupper. En större andel utrikes födda tror att de skulle vända sig till vårdcentralen framför allt för att de inte i samma utsträckning tror att de skulle vända sig till företagshälsovården.

Figur 9.5. Andel personer i sydöstra sjukvårdsregionen 18–44 år som skulle vända sig till vårdcentralen, företagshälsovården eller psykiatrin vid framtida psykiska besvär, uppdelat på födelseland och län

Tidsjämförelse

Det är en större andel i alla köns- och åldersgrupper som 2015/16 tror att de skulle vända sig till vårdcentralen om de i framtiden behöver hjälp för psykiska besvär, jämfört med 2002 (figur 9.6). Frågan är dock inte ställd på exakt samma sätt 2002 som 2015/16. Skillnaderna är ändå stora i alla åldersgrupper utom den äldsta och bland kvinnor. Även bland utrikes födda har andelen ökat, från 60 procent 2002 till 74 procent 2015/16.

Figur 9.6. Andel personer i Östergötland som skulle vända sig till vårdcentralen vid framtida psykiska besvär, uppdelat på år och ålder

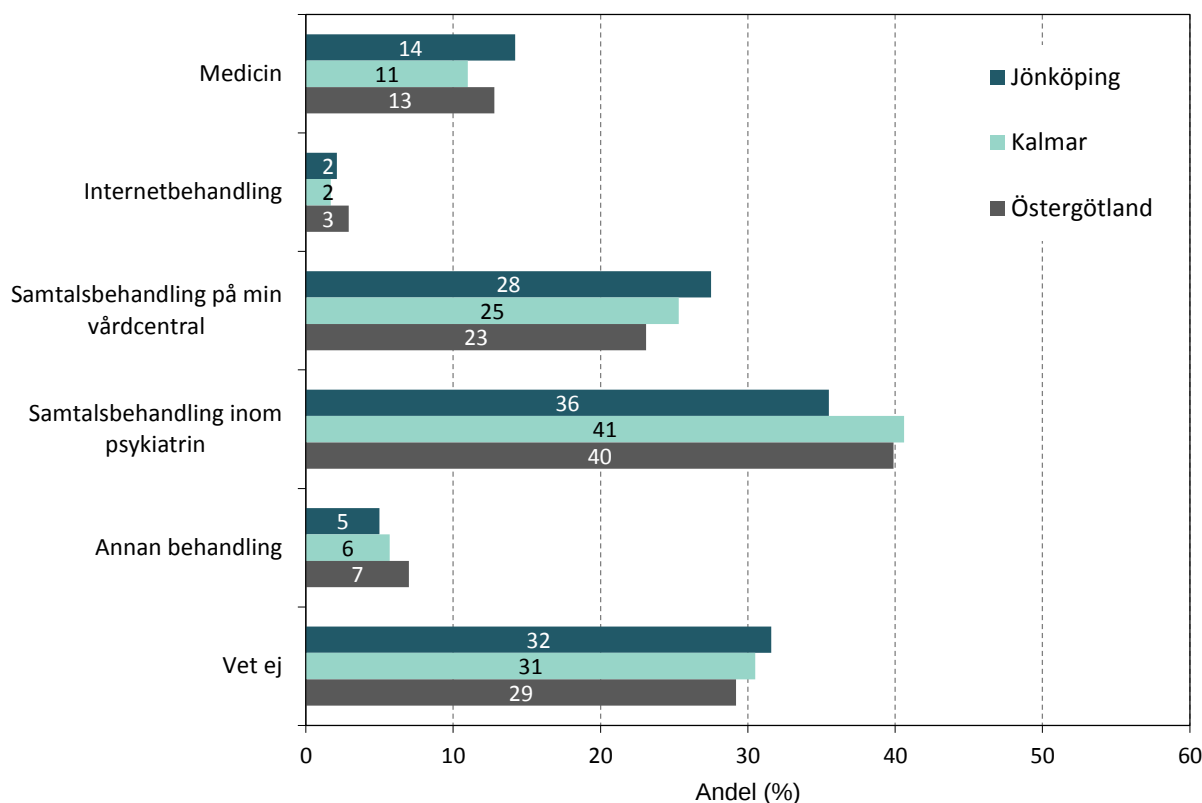
9.3 Önskemål framtida om behandling

Vistas bland djuren. Vara ute i naturen och få motion och frisk luft. Även privat samtalsterapi där man fokuserar på det friska hos patienten. Prata om det som gör patienten glad och lycklig på insidan!

En av de sista frågorna i formuläret var *Om du behöver söka hjälp för psykiska besvär i framtiden, vad tror du att du skulle vilja ha för behandling?* De sex svarsalternativen var: *medicin/internetbehandling/samtalsbehandling på din vårdcentral; samtalsbehandling inom psykiatri; annan behandling, nämligen (öppen fråga)/vet ej.*

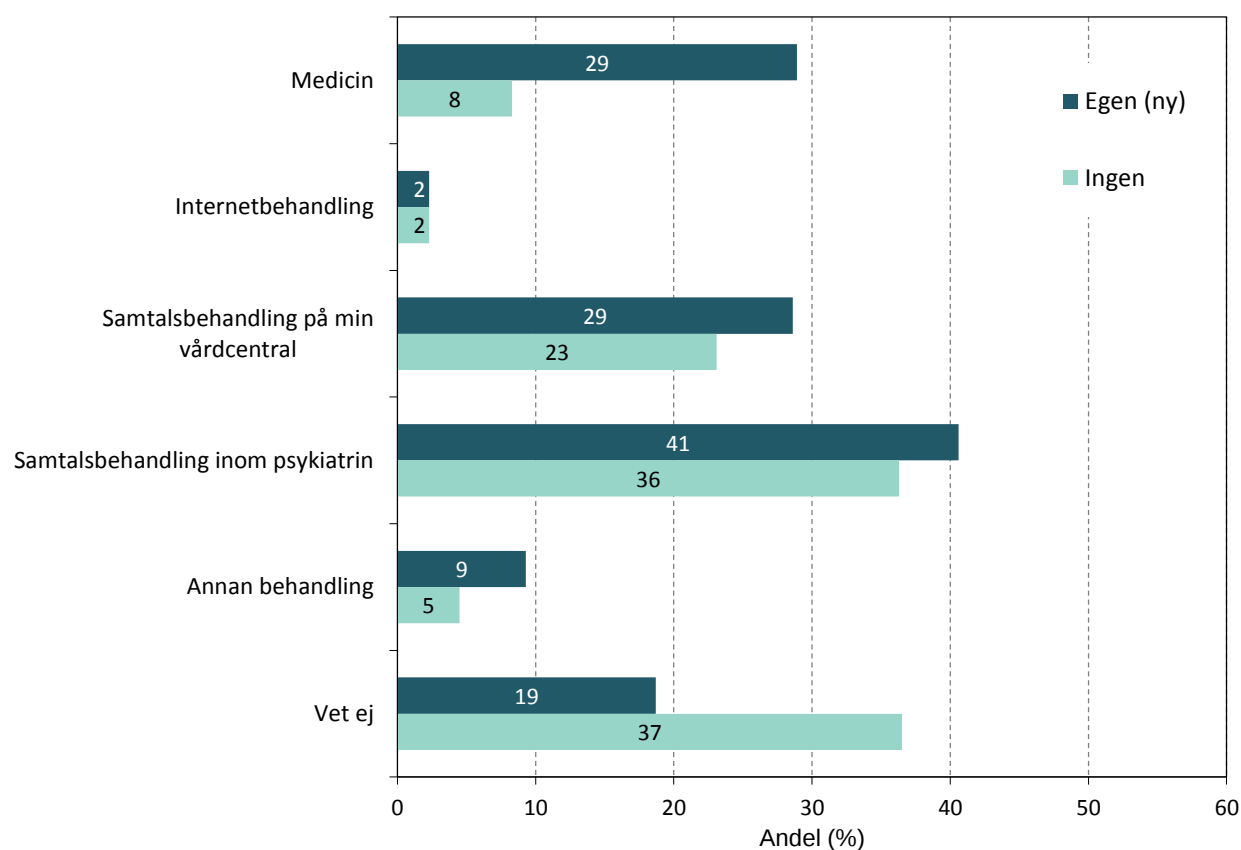
Länsjämförelse

De flesta önskar att få samtalsbehandling inom psykiatri eller samtalsbehandling på vårdcentralen om de skulle få psykiska besvär i framtiden (figur 9.7). Det är inga stora skillnader mellan olika kön och åldersgrupper. I Jönköping är det något fler som önskar medicin respektive samtalsbehandling på vårdcentralen.

Figur 9.7. Andel personer i sydöstra sjukvårdsregionen 18–44 år som önskar olika behandlingsformer vid framtida psykiska besvär, uppdelat på län

Bland de som inte har någon tidigare erfarenhet av vård för psykiska besvär är det fler som inte vet vad de skulle vilja ha för behandling om de får psykiska besvär i framtiden (figur 9.8). Denna grupp har också en betydligt lägre andel som säger sig vilja ha medicin jämfört med de som har egen erfarenhet under det senaste året. Det verkar alltså som om de som är mer insatta i frågan är betydligt mer positiva till medicin. Det är få som önskar internetbehandling även bland unga. Det kan bero på att få har genomgått internetbehandling och att många därför inte vet vad en sådan behandling innebär.

Figur 9.8. Andel personer i sydöstra sjukvårdsregionen 18–44 år som önskar olika behandlingsformer vid framtida psykiska besvär, uppdelat på erfarenhet

Referenser

1. Bergsell, A. & Lagerqvist, L. (2016). *Uppföljning av första linjens psykiatri i primärvård, för vuxna*. Kalmar: Landstinget i Kalmar län, Planeringsenheten.
2. BRIS. (2017). *Barns psykiska ohälsa – Det är dags att bryta trenden*. (Rapport 2017:1). Hämtad från http://www.sfbup.se/wp-content/uploads/2017/03/bris-rapport-2017_1.pdf
3. Dir 2015:138, Kommittédirektiv. *Nationell samordnare för utveckling och samordning av insatser inom området psykisk hälsa* [elektronisk]. Stockholm: Socialdepartementet. Tillgänglig: http://www.regeringen.se/contentassets/06ccd5b67bca4b869f65004e20939bdd/nationell-samordnare-for-utveckling-och-samordning-av-insatser-inom-området-psykisk-halsa-dir2015_138.pdf
4. Folkhälsomyndigheten. (2016). Statistik psykisk hälsa. Hämtad 2017-11-20 från <https://www.folkhalsomyndigheten.se/livsvillkor-levnadsvanor/psykisk-halsa-och-suicidprevention/statistik-psykisk-halsa/>
5. Försäkringskassan. (2017). *Psykisk ohälsa bakom nästan hälften av alla pågående sjukskrivningar* [pressmeddelande]. Hämtad från https://www.forsakringskassan.se/!ut/p/z0/LcixCoAgEIDhZ2lwjFMagjbfQlziyKMkPY8Ue_0cmn6-Hzw48Iw9nthiYUzD7j3yJtguZRar9FG4EbdK-0NVctfYSWkZqH8yhUAJORCPk2ezGm00yG2nD7-QCkQ!/
6. Försäkringskassan. (2016). *Psykisk ohälsa. Sjukskrivning för reaktioner på svår stress ökar mest*. (Korta analyser 2016:2). Hämtad från https://www.forsakringskassan.se/wps/wcm/connect/41903408-e87d-4e5e-8f7f-90275dfe6ad/korta_analyser_2016_2.pdf?MOD=AJPERES&CVID=
7. Försäkringskassan. (2016). *Psykisk ohälsa bilaga 2*. (Korta analyser 2016:2). Hämtad från <https://www.forsakringskassan.se/statistik/sjuk/sjuk-och-rehabiliteringspenning>
8. Kallioinen, M., Bernhardsson, J., Lisspers, J., Sundin, Ö. (2010). Psykisk ohälsa ett stort problem hos primärvårdens patienter. *Läkartidningen*, 107(23), 1545-1547.
9. Socialdepartementet. (2017). *Stöd till riktade insatser inom området psykisk hälsa 2017. Överenskommelse mellan staten och Sveriges Kommuner och Landsting*. Hämtad från <https://skl.se/download/18.1e9e054d159029c422f206cd/1482240494325/%C3%96verenskommelse%20psykisk%20h%C3%A4lsa%202017.pdf>

10. Socialstyrelsen. (2017). *Tillståndet och utvecklingen inom hälso- och sjukvård. Lägesrapport 2017*. (Artikelnummer 2017-3-1). Hämtad från <https://www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/20470/2017-3-1.pdf>
11. Socialstyrelsen. (2013). *Nationell utvärdering 2013 – vård och insatser vid depression, ångest och schizofreni. Rekommendationer, bedömningar och sammanfattning*. (Artikelnummer 2013-6-27). Hämtad från <http://www.socialstyrelsen.se/publikationer2013/2013-6-27>
12. Wenemark, M., Borgstedt-Risberg, M., Holmberg, T., Nettelbladt, P., Noorlind Brage, H. & Åkerlind, I. (2003). *Östgötens psykiska hälsa. En kartläggning av självskattad psykisk hälsa i Östergötland hösten 2002*. (Rapport 2003:1). Linköping: Landstinget i Östergötland, Folkhälsovetenskapligt Centrum.
13. Ware, J. E. & Sherbourne, C. D. (1992). The Mos 36-Item short-form health survey (SF-36). I. Conceptual framework and item selection. *Medical Care*, 30:473-483.
14. World Health Organization Regional Office for Europe. (2015). *Health Behaviour in School-aged Children (HBSC) study: main findings from the 2013/2014 survey*. (Health Policy for Children and Adolescents, No 7). Hämtad från http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0003/303438/HSBC-No.7-Growing-up-unequal-Full-Report.pdf

Östgötens psykiska hälsa

Ett frågeformulär för förebyggande verksamhet och vård

Hösten 2016

Frågeformuläret kan inte spåras till dig!

Frågeformuläret är helt omärkt och kan därför aldrig spåras till dig som person. Du måste därför skicka in svarskortet och frågeformuläret var för sig.

Portot är redan betalt.

Syftet med frågorna i detta formulär är att ge bättre kunskap om psykisk hälsa och välbefinnande i Östergötlands, Jönköpings och Kalmars län. Dina svar är mycket viktiga, eftersom resultatet ligger till grund för hur vård och förebyggande verksamhet ska utformas i framtiden.

Välkommen att kontakta oss om du har frågor om studien

Om du har praktiska frågor om ditt deltagande:

Institutet för kvalitetsindikatorer,
tel: 031 – 730 31 20
e-post: info@indikator.org

Om du har frågor om till exempel syftet eller användning av resultaten:

Region Östergötland,
tel: 010 – 103 76 59 (vardagar 9:00 – 12:00)
e-post: statistikuppdrag@regionostergotland.se

Så här fyller du i enkäten:

- Använd en mörk penna när du kryssar i, gärna bläck.
- Om du kryssar fel, stryk över det felaktiga svaret och fyll i det rätta.
- Fyll i ett svar per fråga om inget annat anges.
- Om du får hjälp med att fylla i enkäten, tänk på att svaren ska vara dina egna upplevelser och åsikter.

ALLMÄNNA FRÅGOR

1. Vilken kommun bor du i?

☐ Boxholm	☐ Söderköping
☐ Finspång	☐ Vadstena
☐ Kinda	☐ Valdemarsvik
☐ Linköping	☐ Ydre
☐ Mjölby	☐ Åtvidaberg
☐ Motala	☐ Ödeshög
☐ Norrköping	

2. Hur gammal är du?

- ☐ 20 år eller yngre
☐ 21–24 år
☐ 25–29 år
☐ 30–44 år
☐ 45–64 år
☐ 65–74 år
☐ 75 år eller äldre

3. Är du ...

- ☐ Kvinna
☐ Man
☐ Annat

4. Är du född i Sverige?

- ☐ Ja
☐ Nej, bott i Sverige sedan år

5. Är dina föräldrar födda i Sverige?

- ☐ Ja, båda föräldrarna
☐ Ja, en av föräldrarna
☐ Nej, ingen av föräldrarna

6. Vem bor du tillsammans med? (flera alternativ kan anges)

- ☐ Ingen
☐ Make/maka/sambo
☐ Föräldrar/syskon
☐ Barn
☐ Annan/andra

Om du bor med barn, hur gamla är de? (flera alternativ kan anges)

- ☐ 0-2 år
☐ 3-6 år
☐ 7-12 år
☐ 13-17 år
☐ 18 år eller äldre

7. Hur bedömer du på det hela taget ditt hushålls ekonomi?

- ☐ Mycket bra
☐ Ganska bra
☐ Varken bra eller dåligt
☐ Ganska dåligt
☐ Mycket dåligt

8. Vilken är den högsta utbildningsnivå som du har avslutat?

- ☐ Grundskola eller folkskola
- ☐ 2-årigt gymnasium, fack-, yrkes-, flick-, realskola eller folkhögskola
- ☐ 3-4-årigt gymnasium
- ☐ Högskola/universitet

9. Vad är din huvudsakliga sysselsättning?

- ☐ Arbetar
- ☐ Studerar
- ☐ Föräldraledig
- ☐ Pensionär/sjukpensionär
- ☐ Arbetssökande
- ☐ Annat: _____

10. Är du anställd eller har du eget företag?
(ange huvudsaklig sysselsättning)

- ☐ Nej
- ☐ Ja, fast anställd
- ☐ Ja, tidsbegränsad anställning t.ex. timanställd, projektanställd eller vikarie
- ☐ Ja, egenföretagare

11. Har du någon som du litar på och kan få verklig hjälp av om du har problem eller svårigheter?

- ☐ Nej
- ☐ Ja

12. Hur många dagar totalt har du varit sjukskriven under de senaste 12 månaderna?

- ☐ 0 dagar
- ☐ 1-14 dagar
- ☐ 15-30 dagar
- ☐ 1-3 månader
- ☐ Mer än 3 månader
- ☐ Inte aktuellt

13. Är du sjukskriven eller sjukanmäld just nu?

- ☐ Nej
- ☐ Ja, för vad; _____

☐ Inte aktuellt

14. Har du för närvarande ansvar för att vårda någon långvarigt sjuk eller funktionsnedsatt anhörig?

- ☐ Nej
- ☐ Ja

15. Lever du tillsammans med någon person som har psykiska besvär?

- ☐ Nej
- ☐ Ja, vilken typ av besvär; _____

16. Lever du tillsammans med någon person som har alkoholproblem?

- ☐ Nej
- ☐ Ja

HÄLSOFRÅGOR

De flesta människor upplever någon gång psykiska besvär av någon grad. Det behöver inte vara något som du har sökt vård för, men något som ändå bekymrar dig eller påverkar din vardag.

- 17.** Tänk efter hur du känner dig när du har sådana besvär och försök beskriva dem (det besvärligaste först osv):

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

- 18.** Hur påverkar dessa besvär din vardag?

- 19.** Vad tror du är orsaken till besvären?

- 20.** Hur brukar du göra för att hantera dessa besvär eller för att må bättre?

	Utmärkt	Mycket god	God	Någorlunda	Dålig
21. I allmänhet, skulle du vilja säga att din hälsa är:	☐	☐	☐	☐	☐

22. Frågorna här handlar om hur du känner dig och hur du haft det under de senaste fyra veckorna. Ange för varje fråga det svarsalternativ som bäst beskriver hur du känt dig.

Hur stor del av tiden under de senaste fyra veckorna...

	Hela tiden	Största delen av tiden	En hel del av tiden	En del av tiden	Lite av tiden	Inget av tiden
... har du känt dig riktigt pigg och stark?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
... har du känt dig mycket nervös?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
... har du känt dig så nedstämd att ingenting har kunnat muntra upp dig?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
... har du känt dig lugn och harmonisk?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
... har du varit full av energi?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
... har du känt dig dystert och ledsen?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
... har du känt dig utsliten?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
... har du känt dig glad och lycklig?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
... har du känt dig trött?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
... har du haft svårt att somna?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
... har du sovit dåligt?	☐	☐	☐	☐	☐	☐
... har du känt dig spänd eller stressad?	☐	☐	☐	☐	☐	☐

23. Har du haft problem med något av följande under de senaste 12 månaderna?

Undviker du vissa platser, situationer, föremål, djur etc. på grund av oro eller ångest?

☐
☐
☐

Har du återkommande perioder av nedstämdhet eller depressioner?

☐
☐
☐

Har du återkommande perioder av ångest och panik?

☐
☐
☐

Tycker du själv att du tvättar dig onödigt mycket?

☐
☐
☐

Tycker du själv att du måste kontrollera t.ex. kranar, spis eller lås onödigt mycket?

☐
☐
☐

Har du påträngande tankar med obehagligt innehåll som du har svårt att slå bort?

☐
☐
☐

Har du tänkt så mycket på spel (t.ex. trav eller oddset) att du haft svårt att koncentrera dig på annat?

☐
☐
☐

Har det hänt att du spelat bort mycket pengar och sedan försökt vinna tillbaka dem?

☐
☐
☐

Har du tänkt så mycket på mat eller kalorier att du haft svårt att koncentrera dig på annat?

☐
☐
☐

Har du känt svår ångest eller panik efter att du ätit, på grund av din vikt eller kroppsform?

☐
☐
☐

Har du kräpts för att kontrollera din vikt eller kroppsform eller för att motverka matens inverkan?

☐
☐
☐

Har du svårt att klara ditt vanliga liv utan vissa lugnande mediciner?

☐
☐
☐

Har du svårt att klara ditt vanliga liv utan alkohol?

☐
☐
☐

Har du svårt att klara ditt vanliga liv utan vissa narkotikapreparat?

☐
☐
☐

24. Har du någon psykisk sjukdom eller psykisk funktionsnedsättning (diagnostiserad av läkare)?

☐ Nej

☐ Ja, nämligen;

_____

25. Har egna psykiska besvär lett till att du har minskat eller slutat göra sådant som du brukar göra (på arbetet eller fritiden)?

- ☐ Nej
- ☐ Ja, i viss utsträckning
- ☐ Ja, i stor utsträckning

26. Har egna psykiska besvär lett till att dina relationer till vänner, arbetskamrater eller andra personer har försämrats?

- ☐ Nej
- ☐ Ja, i viss utsträckning
- ☐ Ja, i stor utsträckning

27. Röker du?

- ☐ Nej
- ☐ Ja, då och då
- ☐ Ja, färre än 10 cigaretter per dag
- ☐ Ja, 10 eller fler cigaretter per dag

28. Snusar du?

- ☐ Nej
- ☐ Ja, mindre än en dosa per vecka
- ☐ Ja, en dosa per vecka eller mer

29. Hur ofta dricker du alkohol?

- ☐ Aldrig - *gå till fråga 32*
- ☐ En gång i månaden eller mer sällan
- ☐ 2–4 gånger i månaden
- ☐ 2–3 ggr i veckan
- ☐ 4 ggr/vecka eller mer

30. Hur många glas dricker du en typisk dag då du dricker alkohol (se bild nedan)?

- ☐ 1–2
- ☐ 3–4
- ☐ 5–6
- ☐ 7–9
- ☐ 10 eller fler

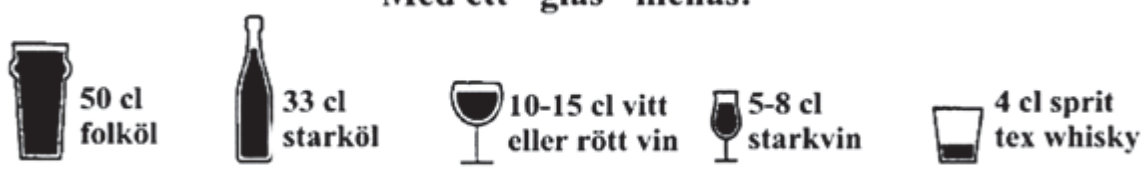
31. Hur ofta dricker du sex glas eller mer vid samma tillfälle?

- ☐ Aldrig
- ☐ Mer sällan än en gång i månaden
- ☐ Varje månad
- ☐ Varje vecka
- ☐ Dagligen eller nästan varje dag

32. Har du använt narkotika eller droger under de senaste 12 månaderna?

- ☐ Nej
- ☐ Ja, enstaka tillfällen
- ☐ Ja, regelbundet

Med ett "glas" menas:

KONTAKTER MED SJUKVÅRDEN

33. Har du erfarenhet av sjukvården när det gäller psykiska besvär?

- ☐ Nej, ingen erfarenhet
- ☐ Ja, egen erfarenhet
- ☐ Ja, erfarenhet genom anhörig
- ☐ Ja, erfarenhet på annat sätt, t.ex. genom arbete i vården, vänner m.m.

34. Har du sökt hjälp för någon slags psykiska besvär under de senaste 12 månaderna?

- ☐ Nej
- ☐ Ja

Om ja, till vem vände du dig först?

- ☐ Vårdcentralen
- ☐ Företagshälsovården
- ☐ Psykiatri
- ☐ Kommunal social service
- ☐ Kyrkan
- ☐ Alternativmedicinsk behandling
- ☐ Annan, nämligen;

Om ja, är du nöjd eller missnöjd med denna kontakt?

- ☐ Mycket nöjd
- ☐ Ganska nöjd
- ☐ Varken nöjd eller missnöjd
- ☐ Ganska missnöjd
- ☐ Mycket missnöjd

35. Har du sökt information eller råd om psykiska besvär via internet?

- ☐ Nej
- ☐ Ja, sökt personligt råd av medicinsk expert på internet
- ☐ Ja, sökt information på internet

36. Har du känt behov av att söka hjälp för psykiska besvär men inte gjort det, under de senaste 12 månaderna?

- ☐ Nej
- ☐ Ja

Om ja, vilken är den huvudsakliga anledningen till att du inte sökte hjälp?

- ☐ Har inte råd
- ☐ Vet inte vart jag ska vända mig
- ☐ Vill inte framstå som psykiskt sjuk
- ☐ Har inget förtroende för vården
- ☐ Besvären gick över
- ☐ Annat, nämligen;

37. Har du fått medicin mot psykiska besvär under de senaste 12 månaderna?

- ☐ Nej - gå till fråga 40
- ☐ Ja, mot... (flera alternativ kan anges)
- ☐ Oro och ångest
  - ☐ Depression
  - ☐ Sömnsvårigheter
  - ☐ Andra psykiska besvär

38. Hur har du använt denna/dessa mediciner?

- ☐ Tagit medicin enligt läkarens ordination
- ☐ Tagit medicin men inte följt läkarens ordination
- ☐ Inte tagit medicin alls

39. Är du nöjd eller missnöjd med medicinen som du har fått?

- ☐ Mycket nöjd
- ☐ Ganska nöjd
- ☐ Varken nöjd eller missnöjd
- ☐ Ganska missnöjd
- ☐ Mycket missnöjd

40. Har du fått internetbehandling för psykiska besvär under de senaste 12 månaderna?

- ☐ Nej - gå till fråga 43
- ☐ Ja, internetbehandling via sjukvården
- ☐ Ja, internetbehandling ej via sjukvården

41. Fullföljde du behandlingen?

- ☐ Ja
- ☐ Nej

42. Är du nöjd eller missnöjd med den internetbehandling som du har fått?

- ☐ Mycket nöjd
- ☐ Ganska nöjd
- ☐ Varken nöjd eller missnöjd
- ☐ Ganska missnöjd
- ☐ Mycket missnöjd

43. Har du fått samtalsbehandling för psykiska besvär under de senaste 12 månaderna?

- ☐ Nej - gå till fråga 46
- ☐ Ja, nämligen...
- ☐ Samtalsbehandling på min vårdcentral
  - ☐ Samtalsbehandling inom psykiatri
  - ☐ Annan samtalsbehandling

44. Fullföljde du behandlingen?

- ☐ Ja
- ☐ Nej

45. Är du nöjd eller missnöjd med den samtalsbehandling som du har fått?

- ☐ Mycket nöjd
- ☐ Ganska nöjd
- ☐ Varken nöjd eller missnöjd
- ☐ Ganska missnöjd
- ☐ Mycket missnöjd

46. Om du får psykiska besvär i framtiden, vilket förtroende har du för att sjukvården kan ge den hjälp du behöver?

- ☐ Mycket stort
- ☐ Ganska stort
- ☐ Ganska litet
- ☐ Mycket litet
- ☐ Vet ej

47. Om du behöver söka hjälp för psykiska besvär i framtiden, vem tror du att du skulle vända dig till?

- ☐ Vårdcentralen
- ☐ Företagshälsovården
- ☐ Psykiatri
- ☐ Ungdomsmottagning/ungdomshälsan
- ☐ Annan, nämligen;

☐ _____
Vet ej

48. Om du behöver söka hjälp för psykiska besvär i framtiden, vad tror du att du skulle vilja ha för behandling?

- ☐ Medicin
- ☐ Internetbehandling
- ☐ Samtalsbehandling på min vårdcentral
- ☐ Samtalsbehandling inom psykiatri
- ☐ Annan behandling, nämligen;

☐ _____
Vet ej

49. Nämn några positiva saker i ditt liv, som piggar upp dig eller gör dig lycklig: (du får gärna skriva flera saker)

---

50. Har du fyllt i enkäten själv eller har du fått hjälp?

- ☐ Fyllt i själv
- ☐ Fått hjälp att läsa eller skriva
- ☐ Fått hjälp med språket

51. Har du synpunkter på vården av psykisk ohälsa, idéer till förbättringar eller andra kommentarer?

Tänk på att enkäten är helt anonym.
Om du känner att du behöver prata med någon eller vill få
hjälp med att söka vård måste du själv ta kontakt med
1177 eller din vårdcentral.

Skicka in frågeformuläret i bifogat svarskuvert.

Skicka in svarskortet separat, så vet vi att du svarat och
du slipper få en påminnelse. Portot är betalt.

Tack för din medverkan!

Har du inget svarskuvert?

Skriv denna adress på ett vanligt kuvert så behöver du inte sätta på frimärke:

Indikator, Svarspost 204 65 081,
400 99 GÖTEBORG

PSYKISK HÄLSA I SYDÖSTRA SJUKVÅRDSREGIONEN

Tabellbilaga

Region Östergötland

Marika Wenemark
Madeleine Borgstedt-Risberg
Peter Garvin
Sofia Dahlin
Jasmin Jusufbegovic

Landstinget i Kalmar län

Cecilia Gamme

Region Jönköpings län

Veronica Johansson
Elise Björn

Innehåll

Tabell 3.1. Andel personer som har lindriga eller betydande psykiska besvär	5
Tabell 3.2. Andel personer som har viss eller stor funktionspåverkan av psykiska besvär.....	7
Tabell 4.1. Andel personer som har vissa eller stora problem med återkommande perioder av nedstämdhet eller depression	9
Tabell 4.2 Andel personer som har vissa eller stora problem med återkommande perioder av ångest och panik	11
Tabell 4.3. Andel personer som har vissa eller stora problem med fobier	13
Tabell 4.4. Andel personer som har vissa eller stora problem med tvångsbesvär	15
Tabell 4.5. Andel personer som har vissa eller stora problem med spel	17
Tabell 4.6. Andel personer som har vissa eller stora problem med ätstörningar	19
Tabell 5.1. Andel personer som ofta eller ibland har sömnbesvär	21
Tabell 5.2. Andel personer som ofta eller ibland känner sig stressade	23
Tabell 6.1. Andel personer som har ökad eller skadlig riskkonsumtion av alkohol	25
Tabell 6.2. Andel personer som har ett riskfyllt intensivdrickande	27
Tabell 6.3. Andel personer som har vissa eller stora problem med att klara sitt liv utan lugnande mediciner.....	29
Tabell 6.4. Andel personer som har vissa eller stora problem med att klara sitt liv utan alkohol.....	31
Tabell 6.5. Andel personer som har vissa eller stora problem med att klara sitt liv utan narkotikapreparat	33
Tabell 7.1. Andel personer som har ett vårdbehov för psykiska besvär	35
Tabell 7.2. Andel personer som är nöjda med sin första kontakt med vården.....	37
Tabell 7.3. Andel personer som först vände sig till vårdcentralen.....	38
Tabell 7.4. Andel personer som är nöjda med vårdcentralen när de sökt vård för psykiska besvär	39
Tabell 7.5. Andel personer som har fått behandling av dem som sökt vård för psykiska besvär.....	40
Tabell 8.1. Andel personer med tillgodosett vårdbehov.....	41
Tabell 9.1. Andel personer som har stort eller litet förtroende för att sjukvården kan ge den hjälp de behöver vid framtida psykiska besvär	42
Tabell 9.2. Andel personer med stort förtroende för sjukvården bland de med egen erfarenhet.....	44

Tabell 3.1. Andel personer som har lindriga eller betydande psykiska besvär

Psykiskt välbefinnande (MH) är ett index som utgår från SF-36, som mäter hälsa och hälsorelaterad livskvalitet.

Psykiskt välbefinnande består av fem frågor

Hur stor del av tiden under de senaste fyra veckorna.....

... har du känt dig mycket nervös?

... har du känt dig så nedstämd att ingenting har kunnat muntra upp dig?

... har du känt dig lugn och harmonisk?

... har du känt dig dystert och ledsen?

... har du känt dig glad och lycklig?

Svarsalternativen är *Hela tiden, Största delen av tiden, En hel del av tiden, En del av tiden, Lite av tiden och Inget av tiden.*

De olika frågorna sammanförs till ett index och redovisas på en skala från 0, sämsta tänkbara hälsa, till 100, bäst tänkbara hälsa.

Indexet Psykiskt välbefinnande har delats in i tre grupper med avseende på besvärens svårighetsgrad. Kategoriseringens grundas dels på tidigare studier och dels på data från ett stort referensmaterial för SF-36.

Betydande besvär   MH 0-50

Lindriga besvär   MH 51-65

Inga besvär   MH 66-100

Andel (%) i sydöstra sjukvårdsregionen med lindriga (MH 51-65) och betydande besvär (MH 0-50) uppdelat på län, kön och ålder

		Jönköping		Kalmar		Östergötland	
		Lindriga	Betydande	Lindriga	Betydande	Lindriga	Betydande
Kvinnor & Män	Totalt	17,9	16,3	16,6	15,7	19,1	15,7
	18-24	20,1	17,7	19,1	19,7	20,3	20,5
	25-29	20,8	17,7	16,0	23,1	17,6	17,1
	30-44	15,7	15,2	15,8	10,7	19,1	12,9
Kvinnor	Totalt	19,4	19,5	19,5	19,1	22,8	20,0
	18-24	22,8	22,6	23,6	26,7	31,1	27,4
	25-29	20,5	21,0	20,1	21,1	15,7	22,7
	30-44	17,5	17,6	17,4	14,7	21,7	15,4
Män	Totalt	16,4	13,3	14,0	12,6	15,6	11,7
	18-24	17,8	13,5	14,8	13,0	10,1	14,0
	25-29	21,0	14,3	12,5	24,7	19,3	12,1
	30-44	14,1	12,8	14,2	7,0	16,7	10,5

Andel (%) i sydöstra sjukvårdsregionen med lindriga (MH 51-65) och betydande besvär (MH 0-50) uppdelat på kön och ålder

	Kvinnor & Män		Kvinnor		Män	
	Lindriga	Betydande	Lindriga	Betydande	Lindriga	Betydande
Totalt	18,2	15,9	21,0	19,7	15,5	12,4
18-24	20,0	19,4	26,8	25,7	13,7	13,6
25-29	18,3	18,6	18,3	21,8	18,3	15,7
30-44	17,3	13,2	19,4	16,0	15,3	10,6

Andel (%) i Östergötland med lindriga (MH 51-65) och betydande besvär (MH 0-50) uppdelat på år, kön och ålder

		2002		2015/2016		Skillnad
		Lindriga	Betydande	Lindriga	Betydande	Betydande
Kvinnor & Män	Totalt	15,8	11,2	15,7	13,2	+2,0
	18-29	20,4	13,5	19,1	18,9	+5,4
	30-44	15,5	11,9	19,1	12,9	+1,0
	45-64	13,8	10,4	12,6	12,3	+1,9
	65-84	14,7	9,0	13,5	9,6	+0,6
Kvinnor	Totalt	17,5	14,0	18,6	16,1	+2,1
	18-29	22,4	19,6	24,1	25,3	+5,7
	30-44	15,9	14,4	21,7	15,4	+1,0
	45-64	15,5	12,4	14,8	14,1	+1,7
	65-84	18,4	11,0	15,6	11,5	+0,5
Män	Totalt	14,0	8,4	13,0	10,5	+2,1
	18-29	18,6	8,1	14,4	13,1	+5,0
	30-44	15,0	9,7	16,7	10,5	+0,8
	45-64	12,1	8,5	10,5	10,5	+2,0
	65-84	10,4	6,6	11,2	7,7	+1,1

Tabell 3.2. Andel personer som har viss eller stor funktionspåverkan av psykiska besvär

Funktionspåverkan består av två frågor.

Har egna psykiska besvär lett till att du har minskat eller slutat göra sådant som du brukar göra (på arbetet eller fritiden)?

Har egna psykiska besvär lett till att dina relationer till vänner, arbetskamrater eller andra personer har försämrats?

Svarsalternativen är *Nej*, *Ja, i viss utsträckning* och *Ja, i stor utsträckning*.

De två frågorna resulterar i tre olika grupper.

Ingen funktionspåverkan	Svarat <i>Nej</i> på båda frågorna
Viss funktionspåverkan	Svarat <i>Ja, i viss utsträckning</i> på en av frågorna
Stor funktionspåverkan	Svarat <i>Ja, i viss utsträckning</i> på båda frågorna eller <i>Ja, i stor utsträckning</i> på minst en av frågorna

Andel (%) i sydöstra sjukvårdsregionen med viss eller stor funktionspåverkan uppdelat på län, kön och ålder

		Jönköping		Kalmar		Östergötland	
		Viss	Stor	Viss	Stor	Viss	Stor
Kvinnor & Män	Totalt	11,7	21,2	10,4	17,7	12,9	17,2
	18-24	12,6	24,3	11,6	19,7	16,0	20,3
	25-29	11,7	22,0	9,4	26,6	15,2	17,3
	30-44	11,3	19,5	10,2	13,0	10,5	15,7
Kvinnor	Totalt	13,2	24,6	11,1	22,3	14,8	22,3
	18-24	13,8	33,0	11,2	25,6	21,5	28,0
	25-29	13,6	25,6	7,4	32,4	14,9	19,4
	30-44	12,9	20,7	12,4	16,9	11,5	20,7
Män	Totalt	10,2	18,0	9,8	13,5	11,0	12,3
	18-24	11,7	17,1	11,9	14,1	10,5	12,8
	25-29	9,6	18,3	11,1	22,0	15,4	15,4
	30-44	9,7	18,4	8,2	9,3	9,5	10,9

Andel (%) i sydöstra sjukvårdsregionen med viss eller stor funktionspåverkan uppdelat på kön och ålder

	Kvinnor & Män		Kvinnor		Män	
	Viss	Stor	Viss	Stor	Viss	Stor
Totalt	12,0	18,7	13,5	23,1	10,5	14,5
18-24	13,9	21,5	16,9	29,1	11,2	14,6
25-29	12,8	20,9	13,0	24,1	12,6	17,8
30-44	10,7	16,4	12,2	19,9	9,3	13,1

Andel (%) i Östergötland med viss eller stor funktionspåverkan uppdelat på år, kön och ålder

		2002		2015/2016		Skillnad
		Viss	Stor	Viss	Stor	Viss & Stor
Kvinnor & Män	Totalt	7,8	8,1	9,0	12,4	+5,5
	18-29	11,3	11,6	15,6	18,9	+11,6
	30-44	8,8	10,0	10,5	15,7	+7,4
	45-64	6,9	7,4	6,5	10,7	+2,9
	65-84	4,2	3,2	5,1	5,4	+3,1
Kvinnor	Totalt	8,5	9,9	11,0	15,0	+7,6
	18-29	13,0	15,5	18,5	24,1	+14,1
	30-44	9,5	13,0	11,5	20,7	+9,7
	45-64	7,7	8,9	9,8	11,5	+4,7
	65-84	4,3	2,8	5,7	6,0	+4,6
Män	Totalt	7,1	6,4	7,1	9,9	+3,5
	18-29	9,8	8,0	12,8	14,0	+9,0
	30-44	8,1	7,3	9,5	10,9	+5,0
	45-64	6,2	6,0	3,4	9,9	+1,1
	65-84	4,1	3,5	4,4	4,7	+1,5

Tabell 4.1. Andel personer som har vissa eller stora problem med återkommande perioder av nedstämdhet eller depression

Återkommande perioder av nedstämdhet eller depression består av en fråga.

Har du återkommande perioder av nedstämdhet eller depressioner?

Svarsalternativen är *Nej*, *Ja, i viss utsträckning* och *Ja, i stor utsträckning*

Andel (%) i sydöstra sjukvårdsregionen med vissa respektive stora problem med återkommande perioder av nedstämdhet eller depression uppdelat på län, kön och ålder

		Jönköping		Kalmar		Östergötland	
		Vissa	Stora	Vissa	Stora	Vissa	Stora
Kvinnor & Män	Totalt	28,2	8,2	29,0	6,9	29,7	6,6
	18-24	25,0	10,5	33,6	8,8	34,7	10,2
	25-29	37,6	5,6	28,3	10,9	32,4	5,2
	30-44	26,1	8,1	27,1	4,4	26,1	5,5
Kvinnor	Totalt	32,4	8,9	34,6	8,7	33,6	9,1
	18-24	34,6	10,3	39,3	11,9	43,2	13,5
	25-29	40,1	7,6	30,1	13,0	31,4	6,9
	30-44	28,4	8,7	34,2	5,5	29,8	7,8
Män	Totalt	24,2	7,5	23,8	5,3	26,0	4,4
	18-24	16,7	10,6	28,2	5,8	26,7	7,1
	25-29	34,9	3,4	26,8	9,2	33,3	3,6
	30-44	23,9	7,5	20,5	3,3	22,6	3,3

Andel (%) i sydöstra sjukvårdsregionen med vissa respektive stora problem med återkommande perioder av nedstämdhet eller depression uppdelat på kön och ålder

	Kvinnor & Män		Kvinnor		Män	
	Vissa	Stora	Vissa	Stora	Vissa	Stora
Totalt	29,0	7,2	33,4	8,9	24,9	5,6
18-24	31,2	10,0	39,6	12,2	23,5	8,1
25-29	33,2	6,6	34,1	8,4	32,3	4,9
30-44	26,3	6,1	30,2	7,6	22,6	4,7

Andel (%) i Östergötland med vissa respektive stora problem med återkommande perioder av nedstämdhet eller depression uppdelat på år, kön och ålder

		2002		2015/2016		Skillnad
		Vissa	Stora	Vissa	Stora	Vissa & Stora
Kvinnor & Män	Totalt	23,1	3,4	23,6	4,4	+1,5
	18-29	27,7	7,2	33,6	7,9	+6,6
	30-44	25,4	3,1	26,1	5,5	+3,1
	45-64	22,2	2,4	19,4	2,9	-2,3
	65-84	16,7	1,5	17,6	2,0	+1,4
Kvinnor	Totalt	28,0	4,9	27,4	5,7	+0,2
	18-29	32,1	12,2	37,8	10,5	+4,0
	30-44	31,3	4,3	29,8	7,8	+2,0
	45-64	26,5	3,5	24,9	3,6	-1,5
	65-84	22,8	1,4	19,5	2,2	-2,5
Män	Totalt	18,2	1,9	19,8	3,1	+2,8
	18-29	23,7	2,6	29,8	5,5	+9,0
	30-44	19,9	2,0	22,6	3,3	+4,0
	45-64	18,1	1,4	14,0	2,3	-3,2
	65-84	9,2	1,6	15,4	1,7	+6,3

Tabell 4.2 Andel personer som har vissa eller stora problem med återkommande perioder av ångest och panik

Återkommande perioder av ångest och panik består av en fråga.

Har du återkommande perioder av ångest och panik?

Svarsalternativen är *Nej, Ja, i viss utsträckning* och *Ja, i stor utsträckning*

Andel (%) i sydöstra sjukvårdsregionen med vissa respektive stora problem med återkommande perioder av ångest och panik uppdelat på län, kön och ålder

		Jönköping		Kalmar		Östergötland	
		Vissa	Stora	Vissa	Stora	Vissa	Stora
Kvinnor & Män	Totalt	20,4	6,0	17,5	6,0	21,4	4,8
	18-24	27,0	9,5	21,5	8,3	29,0	6,8
	25-29	23,3	5,8	19,8	7,6	22,6	5,5
	30-44	16,2	4,5	14,7	4,3	17,1	3,5
Kvinnor	Totalt	23,9	7,2	25,3	7,0	25,3	7,0
	18-24	32,7	10,2	32,8	13,5	36,6	11,1
	25-29	28,1	8,1	29,4	6,8	25,4	6,1
	30-44	18,3	5,6	20,1	4,0	19,8	5,4
Män	Totalt	17,1	4,9	10,4	5,1	17,7	2,7
	18-24	22,1	9,0	10,7	3,3	21,8	2,8
	25-29	18,3	3,4	12,1	8,2	20,1	5,0
	30-44	14,2	3,3	9,6	4,6	14,7	1,6

Andel (%) i sydöstra sjukvårdsregionen med vissa respektive stora problem med återkommande perioder av ångest och panik uppdelat på kön och ålder

	Kvinnor & Män		Kvinnor		Män	
	Vissa	Stora	Vissa	Stora	Vissa	Stora
Totalt	20,2	5,5	24,8	7,1	15,9	3,9
18-24	26,8	8,0	34,5	11,3	19,7	5,0
25-29	22,2	6,1	27,1	6,9	17,7	5,3
30-44	16,3	4,0	19,3	5,2	13,4	2,8

Andel (%) i Östergötland med vissa respektive stora problem med återkommande perioder av ångest och panik uppdelat på år, kön och ålder

		2002		2015/2016		Skillnad
		Vissa	Stora	Vissa	Stora	Vissa & Stora
Kvinnor & Män	Totalt	10,4	2,2	15,3	3,2	+5,9
	18-29	14,4	4,4	26,0	6,2	+13,4
	30-44	11,0	2,2	17,1	3,5	+7,4
	45-64	9,6	1,5	12,2	2,7	+3,8
	65-84	7,1	0,9	7,9	0,8	+0,7
Kvinnor	Totalt	12,4	3,3	17,7	4,2	+6,2
	18-29	19,2	7,7	31,5	8,8	+13,4
	30-44	12,3	3,5	19,8	5,4	+9,4
	45-64	10,7	2,2	14,6	3,0	+4,7
	65-84	9,2	0,8	8,0	0,9	-1,1
Män	Totalt	8,5	1,1	13,0	2,1	+5,5
	18-29	10,2	1,5	21,0	3,8	+13,1
	30-44	9,7	1,0	14,7	1,6	+5,6
	45-64	8,6	0,9	9,8	2,4	+2,7
	65-84	4,6	1,0	7,8	0,7	+2,9

Tabell 4.3. Andel personer som har vissa eller stora problem med fobier

Fobier består av en fråga.

Undviker du vissa platser, situationer, föremål, djur etc. på grund av oro eller ångest?

Svarsalternativen är *Nej*, *Ja, i viss utsträckning* och *Ja, i stor utsträckning*

Andel (%) i sydöstra sjukvårdsregionen med vissa respektive stora problem med fobier uppdelat på län, kön och ålder

		Jönköping		Kalmar		Östergötland	
		Vissa	Stora	Vissa	Stora	Vissa	Stora
Kvinnor & Män	Totalt	28,4	6,2	25,2	4,4	25,9	4,9
	18-24	31,9	7,7	31,2	6,4	33,5	6,3
	25-29	35,6	5,3	29,0	5,1	28,7	4,6
	30-44	24,0	5,8	20,8	3,2	21,2	4,3
Kvinnor	Totalt	30,5	7,5	29,5	5,2	29,3	6,0
	18-24	42,1	5,5	36,1	8,7	40,2	7,8
	25-29	37,7	6,6	36,4	4,5	28,1	5,9
	30-44	22,5	8,7	23,6	3,8	24,5	5,1
Män	Totalt	26,4	4,9	21,3	3,7	22,8	3,9
	18-24	23,1	9,5	26,4	4,3	27,1	5,0
	25-29	33,5	4,0	23,0	5,5	29,2	3,5
	30-44	25,4	3,0	18,2	2,7	18,0	3,6

Andel (%) i sydöstra sjukvårdsregionen med vissa respektive stora problem med fobier uppdelat på kön och ålder

	Kvinnor & Män		Kvinnor		Män	
	Vissa	Stora	Vissa	Stora	Vissa	Stora
Totalt	26,6	5,2	29,8	6,3	23,7	4,2
18-24	32,5	6,8	40,0	7,2	25,6	6,4
25-29	31,0	4,9	33,1	5,9	29,1	4,1
30-44	22,1	4,6	23,6	6,1	20,5	3,2

Andel (%) i Östergötland med vissa respektive stora problem med fobier uppdelat på år, kön och ålder

		2002		2015/2016		Skillnad
		Vissa	Stora	Vissa	Stora	Vissa & Stora
Kvinnor & Män	Totalt	14,1	2,3	18,9	3,7	+6,2
	18-29	22,5	3,6	31,3	5,5	+10,7
	30-44	14,2	2,2	21,2	4,3	+9,1
	45-64	12,6	2,2	16,2	3,7	+5,1
	65-84	7,8	1,3	8,8	1,3	+1,0
Kvinnor	Totalt	15,6	3,0	21,7	4,0	+7,1
	18-29	27,8	5,1	34,7	6,9	+8,7
	30-44	15,5	2,8	24,5	5,1	+11,3
	45-64	13,6	3,0	20,3	3,7	+7,4
	65-84	8,2	1,5	10,0	1,0	+1,3
Män	Totalt	12,6	1,7	16,1	3,3	+5,1
	18-29	17,8	2,2	28,1	4,3	+12,4
	30-44	13,1	1,7	18,0	3,6	+6,8
	45-64	11,6	1,5	12,3	3,6	+2,8
	65-84	7,3	1,1	7,5	1,6	+0,7

Tabell 4.4. Andel personer som har vissa eller stora problem med tvångsbesvär

Problem med tvångsbesvär består av tre frågor.

Tycker du själv att du tvättar dig onödigt mycket?

Tycker du själv att du måste kontrollera t.ex. kranar, spis eller lås onödigt mycket?

Har du påträngande tankar med obehagligt innehåll som du har svårt att slå bort?

Svarsalternativen är *Nej*, *Ja, i viss utsträckning* och *Ja, i stor utsträckning*

Har man svarat *Ja, i viss utsträckning* på en, två eller alla tre frågorna blir man placerad i gruppen med vissa problem. Har man däremot svarat *Ja, i stor utsträckning* på en eller flera av frågorna placeras man i gruppen med stora problem med tvångsbesvär.

Andel (%) i sydöstra sjukvårdsregionen som har vissa eller stora problem med tvångsbesvär uppdelat på län, kön, ålder

		Jönköping		Kalmar		Östergötland	
		Vissa	Stora	Vissa	Stora	Vissa	Stora
Kvinnor & Män	Totalt	27,3	7,7	28,0	6,9	25,3	7,5
	18-24	29,5	13,3	30,2	11,6	30,2	11,5
	25-29	32,9	8,6	29,3	8,3	28,4	8,3
	30-44	24,1	4,7	26,4	4,1	21,7	5,3
Kvinnor	Totalt	29,2	7,5	26,4	8,4	27,4	8,8
	18-24	37,4	10,9	33,9	13,7	38,0	12,3
	25-29	34,8	7,5	32,8	11,7	29,1	11,5
	30-44	23,3	6,1	20,3	4,5	21,6	6,0
Män	Totalt	25,4	7,8	29,4	5,6	23,4	6,3
	18-24	22,6	15,4	26,6	9,7	22,9	10,7
	25-29	30,8	9,7	26,5	5,6	27,7	5,3
	30-44	24,9	3,3	32,1	3,7	21,8	4,6

Andel (%) i sydöstra sjukvårdsregionen som har vissa eller stora problem med tvångsbesvär uppdelat på kön, ålder

	Kvinnor & Män		Kvinnor		Män	
	Vissa	Stora	Vissa	Stora	Vissa	Stora
Totalt	26,5	7,4	27,8	8,3	25,4	6,6
18-24	30,0	12,1	37,0	12,1	23,5	12,1
25-29	30,0	8,4	31,8	10,2	28,4	6,7
30-44	23,5	4,8	21,9	5,7	25,0	4,0

Andel (%) i Östergötland som har vissa eller stora problem med tvångsbesvär uppdelat på år, kön, ålder

		2002		2015/2016		Skillnad
		Vissa	Stora	Vissa	Stora	Vissa & Stora
Kvinnor & Män	Totalt	24,7	4,2	22,5	5,0	-1,4
	18-29	28,5	5,9	29,4	10,0	+5,0
	30-44	20,7	3,9	21,7	5,3	+2,4
	45-64	21,8	3,7	18,6	2,8	-4,1
	65-84	31,1	3,5	22,4	3,1	-9,1
Kvinnor	Totalt	25,7	5,1	23,6	5,5	-1,7
	18-29	31,5	8,1	34,0	11,9	+6,3
	30-44	19,5	4,6	21,6	6,0	+3,5
	45-64	20,9	4,7	20,0	2,3	-3,3
	65-84	35,4	3,6	21,5	3,7	-13,8
Män	Totalt	23,7	3,3	21,4	4,5	-1,1
	18-29	25,8	4,0	25,1	8,2	+3,5
	30-44	21,8	3,3	21,8	4,6	+1,3
	45-64	22,7	2,6	17,3	3,3	-4,7
	65-84	25,8	3,5	23,3	2,5	-3,5

Tabell 4.5. Andel personer som har vissa eller stora problem med spel

Problem med spel består av två frågor.

Har du tänkt så mycket på spel (t.ex trav eller oddset) att du har haft svårt att koncentrera dig på annat?

Har det hänt att du spelat bort mycket pengar och sedan försökt vinna tillbaka dem?

Svarsalternativen är *Nej*, *Ja, i viss utsträckning* och *Ja, i stor utsträckning*

Har man svarat *Ja, i viss utsträckning* på en eller båda frågorna blir man placerad i gruppen med vissa problem. Har man däremot svarat *Ja, i stor utsträckning* på en eller båda frågorna placeras man i gruppen med stora problem med spel.

Andel (%) i sydöstra sjukvårdsregionen som har vissa eller stora problem med spel uppdelat på län, kön och ålder

		Jönköping		Kalmar		Östergötland	
		Vissa	Stora	Vissa	Stora	Vissa	Stora
Kvinnor & Män	Totalt	3,7	1,1	3,0	0,5	3,1	0,7
	18-24	5,2	2,3	5,1	0,0	2,7	0,9
	25-29	5,3	0,0	3,5	0,0	5,0	1,0
	30-44	2,4	0,9	1,9	1,0	2,5	0,4
Kvinnor	Totalt	1,2	0,3	1,9	0,1	1,3	0,4
	18-24	1,0	0,2	3,1	0,0	1,4	0,1
	25-29	0,3	0,0	2,7	0,0	1,6	0,7
	30-44	1,7	0,4	1,1	0,2	1,1	0,3
Män	Totalt	6,0	1,8	4,0	0,9	4,8	1,0
	18-24	8,7	4,1	7,0	0,0	3,9	1,6
	25-29	10,5	0,0	4,2	0,0	8,1	1,3
	30-44	3,0	1,4	2,6	1,7	3,9	0,5

Andel (%) i sydöstra sjukvårdsregionen som har vissa eller stora problem med spel uppdelat på kön och ålder

	Kvinnor & Män		Kvinnor		Män	
	Vissa	Stora	Vissa	Stora	Vissa	Stora
Totalt	3,3	0,8	1,4	0,3	5,0	1,2
18-24	4,0	1,2	1,7	0,1	6,2	2,1
25-29	4,8	0,5	1,4	0,3	7,9	0,6
30-44	2,3	0,7	1,3	0,4	3,3	1,1

Andel (%) i Östergötland som har vissa eller stora problem med spel uppdelat på år, kön och ålder

		2002		2015/2016		Skillnad
		Vissa	Stora	Vissa	Stora	Vissa & Stora
Kvinnor & Män	Totalt	2,9	0,5	2,3	0,5	-0,6
	18-29	5,1	0,8	3,8	0,9	-1,2
	30-44	4,2	0,8	2,5	0,4	-2,1
	45-64	1,4	0,4	2,1	0,5	+0,8
	65-84	1,5	0,0	1,2	0,0	-0,3
Kvinnor	Totalt	0,8	0,3	1,2	0,2	+0,3
	18-29	1,0	0,7	1,5	0,4	+0,2
	30-44	1,9	0,3	1,1	0,3	-0,8
	45-64	0,3	0,2	1,7	0,1	+1,3
	65-84	0,1	0,0	0,2	0,0	+0,1
Män	Totalt	4,9	0,8	3,5	0,7	-1,5
	18-29	8,7	0,9	5,8	1,5	-2,3
	30-44	6,2	1,4	3,9	0,5	-3,2
	45-64	2,5	0,7	2,4	0,9	+0,1
	65-84	3,2	0,1	2,3	0,0	-1,0

Tabell 4.6. Andel personer som har vissa eller stora problem med ätstörningar

Problem med ätstörningar består av tre frågor.

Har du tänkt så mycket på mat eller kalorier att du haft svårt att koncentrera dig på annat?

Har du känt svår ångest eller panik efter att du ätit, på grund av din vikt eller kroppsform?

Har du kräpts för att kontrollera din vikt eller kroppsform eller för att motverka matens inverkan??

Svarsalternativen är *Nej*, *Ja, i viss utsträckning* och *Ja, i stor utsträckning*

Har man svarat *Ja, i viss utsträckning* på en, två eller alla tre frågorna blir man placerad i gruppen med vissa problem. Har man däremot svarat *Ja, i stor utsträckning* på en eller flera av frågorna placeras man i gruppen med stora problem med ätstörningar.

Andel (%) i sydöstra sjukvårdsregionen som har vissa eller stora problem med ätstörningar uppdelat på län, kön och ålder

		Jönköping		Kalmar		Östergötland	
		Vissa	Stora	Vissa	Stora	Vissa	Stora
Kvinnor & Män	Totalt	19,4	4,9	16,9	4,0	17,2	3,3
	18-24	25,1	8,1	23,9	7,3	23,8	6,1
	25-29	20,0	5,2	20,3	5,3	16,0	2,8
	30-44	16,4	3,3	12,1	2,0	14,6	2,2
Kvinnor	Totalt	24,5	6,6	24,6	5,0	22,2	5,7
	18-24	34,3	9,3	37,1	10,7	32,4	12,0
	25-29	27,0	7,7	29,2	4,4	21,1	4,9
	30-44	19,2	5,0	16,9	2,6	17,7	3,0
Män	Totalt	14,4	3,2	9,8	3,1	12,6	1,1
	18-24	17,1	7,0	11,3	4,0	15,6	0,6
	25-29	12,8	2,6	13,0	6,0	11,4	0,9
	30-44	13,7	1,6	7,6	1,4	11,7	1,4

Andel (%) i sydöstra sjukvårdsregionen som har vissa eller stora problem med ätstörningar uppdelat på kön och ålder

	Kvinnor & Män		Kvinnor		Män	
	Vissa	Stora	Vissa	Stora	Vissa	Stora
Totalt	17,9	4,0	23,5	5,9	12,6	2,2
18-24	24,2	7,0	34,0	10,8	15,3	3,5
25-29	18,2	4,1	24,8	5,8	12,2	2,6
30-44	14,7	2,5	18,0	3,6	11,5	1,5

Andel (%) i Östergötland som har vissa eller stora problem med ätstörningar uppdelat på år, kön och ålder

		2002		2015/2016		Skillnad
		Vissa	Stora	Vissa	Stora	Vissa & Stora
Kvinnor & Män	Totalt	10,5	1,6	11,9	2,1	+1,9
	18-29	18,7	4,2	20,2	4,6	+1,9
	30-44	10,9	1,9	14,6	2,2	+4,0
	45-64	7,9	0,8	8,1	1,2	+0,6
	65-84	6,3	0,3	6,8	0,9	+1,1
Kvinnor	Totalt	14,4	2,5	15,1	3,3	+1,5
	18-29	28,5	7,4	27,3	8,8	+0,2
	30-44	14,3	2,2	17,7	3,0	+4,2
	45-64	10,4	1,3	11,6	1,9	+1,8
	65-84	8,3	0,4	6,9	0,9	-0,9
Män	Totalt	6,7	0,8	8,8	0,8	+2,1
	18-29	9,9	1,2	13,6	0,7	+3,2
	30-44	7,8	1,6	11,7	1,4	+3,7
	45-64	5,4	0,3	4,8	0,5	-0,4
	65-84	4,0	0,1	6,7	0,8	+3,4

Tabell 5.1. Andel personer som ofta eller ibland har sömnbesvär

Sömnbesvär består av två frågor.

Hur stor del av tiden under de senaste fyra veckorna...

... har du haft svårt att somna?

... har du sovit dåligt?

Svarsalternativen är *Hela tiden*, *Största delen av tiden*, *En hel del av tiden*, *En del av tiden*, *Lite av tiden* och *Inget av tiden*.

Svaren har delats in tre grupper

Ofta Svarat *Hela tiden* eller *Största delen av tiden* på någon av frågorna

Ibland Svarat *En hel del av tiden* eller *En del av tiden* på någon av frågorna

Sällan Svarat *Lite av tiden* eller *Inget av tiden* på båda frågorna

Andel (%) i sydöstra sjukvårdsregionen som ibland eller ofta har sömnbesvär uppdelat på län, kön och ålder

		Jönköping		Kalmar		Östergötland	
		Ofta	Ibland	Ofta	Ibland	Ofta	Ibland
Kvinnor & Män	Totalt	17,3	27,6	13,5	28,5	16,4	30,2
	18-24	18,2	23,9	15,0	26,9	22,3	26,9
	25-29	17,9	31,2	15,9	31,8	17,1	29,3
	30-44	16,7	28,0	11,7	27,8	13,3	32,0
Kvinnor	Totalt	18,7	29,2	13,4	29,1	19,0	29,2
	18-24	21,5	25,7	17,0	29,1	22,7	29,0
	25-29	22,0	32,8	12,9	35,2	20,9	25,1
	30-44	16,2	29,4	11,9	26,7	16,6	30,9
Män	Totalt	16,0	26,1	13,2	27,9	13,9	31,1
	18-24	15,4	22,3	18,3	24,8	22,0	25,0
	25-29	13,6	29,5	11,6	29,0	13,7	33,2
	30-44	17,1	26,8	13,6	28,8	10,1	33,1

Andel (%) i sydöstra sjukvårdsregionen som ibland eller ofta har sömnbesvär uppdelat på kön och ålder

	Kvinnor & Män		Kvinnor		Män	
	Ofta	Ibland	Ofta	Ibland	Ofta	Ibland
Totalt	16,1	29,0	17,8	29,2	14,5	28,8
18-24	19,4	25,9	21,1	27,9	17,9	24,0
25-29	17,1	30,5	19,6	29,8	14,7	31,1
30-44	14,1	29,8	15,5	29,5	12,8	30,1

Andel (%) i Östergötland som ibland eller ofta har sömnbesvär uppdelat på år, kön och ålder

		2002		2015/2016		Skillnad
		Ofta	Ibland	Ofta	Ibland	Ofta & Ibland
Kvinnor & Män	Totalt	11,5	26,6	13,9	29,3	+5,1
	18-29	13,8	25,6	19,9	28,0	+8,5
	30-44	11,6	25,8	13,3	32,0	+7,9
	45-64	9,8	27,5	12,6	27,6	+2,9
	65-84	12,1	27,4	10,7	29,9	+1,1
Kvinnor	Totalt	13,9	28,8	16,8	30,8	+4,9
	18-29	15,7	28,6	21,9	27,2	+4,8
	30-44	12,5	26,7	16,6	30,9	+8,3
	45-64	12,7	29,4	16,2	31,6	+5,7
	65-84	15,6	30,5	13,5	32,5	-0,1
Män	Totalt	9,2	24,5	11,0	27,8	+5,1
	18-29	12,0	23,0	18,2	28,8	+12,0
	30-44	10,7	25,0	10,1	33,1	+7,5
	45-64	7,0	25,6	9,1	23,7	+0,2
	65-84	7,7	23,7	7,8	27,0	+3,4

Tabell 5.2. Andel personer som ofta eller ibland känner sig stressade

Stress består av en fråga.

*Hur stor del av tiden under de senaste fyra veckorna...
... har du känt dig spänd eller stressad?*

Svarsalternativen är *Hela tiden*, *Största delen av tiden*, *En hel del av tiden*, *En del av tiden*, *Lite av tiden* och *Inget av tiden*.

Svaren har delats in tre grupper

Ofta	Svarat <i>Hela tiden</i> eller <i>Största delen av tiden</i>
Ibland	Svarat <i>En hel del av tiden</i> eller <i>En del av tiden</i>
Sällan	Svarat <i>Lite av tiden</i> eller <i>Inget av tiden</i>

Andel (%) i sydöstra sjukvårdsregionen som ibland eller ofta är stressade uppdelat på län, kön och ålder

		Jönköping		Kalmar		Östergötland	
		Ofta	Ibland	Ofta	Ibland	Ofta	Ibland
Kvinnor & Män	Totalt	20,3	38,6	18,0	35,4	16,7	43,9
	18-24	21,1	36,4	19,4	31,9	19,8	42,2
	25-29	28,5	36,7	22,5	34,1	21,8	44,2
	30-44	16,7	40,4	15,4	37,6	13,1	44,5
Kvinnor	Totalt	25,1	40,4	20,5	43,4	22,9	45,8
	18-24	30,8	41,0	26,3	41,5	29,5	46,3
	25-29	33,9	34,5	19,8	43,7	26,0	46,5
	30-44	19,0	42,5	17,9	44,1	18,4	45,3
Män	Totalt	15,7	36,9	15,7	28,0	11,0	42,1
	18-24	12,7	32,3	12,7	22,5	10,8	38,4
	25-29	22,8	39,0	24,6	26,3	18,0	42,1
	30-44	14,6	38,3	12,9	31,3	8,1	43,8

Andel (%) i sydöstra sjukvårdsregionen som ibland eller ofta är stressade uppdelat på kön och ålder

	Kvinnor & Män		Kvinnor		Män	
	Ofta	Ibland	Ofta	Ibland	Ofta	Ibland
Totalt	18,2	40,3	23,1	43,5	13,5	37,4
18-24	20,2	38,1	29,3	43,6	11,8	33,1
25-29	24,1	39,6	27,4	41,9	21,0	37,5
30-44	14,8	41,7	18,5	44,1	11,3	39,4

Andel (%) i Östergötland som ibland eller ofta är stressade uppdelat på år, kön och ålder

		2002		2015/2016		Skillnad
		Ofta	Ibland	Ofta	Ibland	Ofta & Ibland
Kvinnor & Män	Totalt	10,1	30,2	11,7	34,8	+6,2
	18-29	16,1	36,5	20,7	43,1	+11,2
	30-44	12,7	34,7	13,1	44,5	+10,2
	45-64	8,0	30,8	10,4	33,9	+5,5
	65-84	3,5	15,8	3,4	18,1	+2,2
Kvinnor	Totalt	12,5	31,7	15,1	38,0	+8,9
	18-29	21,6	36,9	27,9	46,4	+15,8
	30-44	15,1	37,5	18,4	45,3	+11,1
	45-64	9,5	32,6	12,4	39,2	+9,5
	65-84	5,2	17,5	4,1	21,8	+3,2
Män	Totalt	7,8	28,8	8,4	31,7	+3,5
	18-29	11,1	36,2	14,1	40,1	+6,9
	30-44	10,5	32,0	8,1	43,8	+9,4
	45-64	6,5	29,0	8,5	28,7	+1,7
	65-84	1,4	13,7	2,7	14,2	+1,8

Tabell 6.1. Andel personer som har ökad eller skadlig riskkonsumtion av alkohol

Veckokonsumtion av alkohol beräknas genom att kombinera frågan *Hur ofta dricker du alkohol?* Med frågan *Hur många glas dricker du en typisk dag då du dricker alkohol?* De två frågorna sammanfattar antal glas per vecka som klassificeras i tre risknivåer utifrån könsspecifika gränsvärden.

Riskenivå utifrån antal glas per vecka

Risknivå	Veckokonsumtion (per vecka)	
	Kvinnor	Män
Låg riskkonsumtion	<6 glas	<9 glas
Ökad riskkonsumtion	6-9 glas	9-14 glas
Skadlig riskkonsumtion	>9 glas	>14 glas

Andel (%) i sydöstra sjukvårdsregionen som har ökad eller skadlig riskkonsumtion av alkohol uppdelat på län, kön och ålder

		Jönköping		Kalmar		Östergötland	
		Ökad	Skadlig	Ökad	Skadlig	Ökad	Skadlig
Kvinnor & Män	Totalt	5,0	3,1	5,8	2,4	4,3	4,8
	18-24	5,0	3,2	2,7	2,2	6,5	4,6
	25-29	6,5	1,5	7,7	1,5	2,5	5,2
	30-44	4,4	3,8	6,4	2,9	3,9	4,7
Kvinnor	Totalt	1,8	3,0	1,7	1,8	1,8	4,8
	18-24	1,8	4,3	2,3	4,0	4,2	5,5
	25-29	3,2	0,0	1,7	0,2	1,7	2,8
	30-44	1,3	3,7	1,5	1,4	0,6	5,4
Män	Totalt	8,1	3,2	9,5	3,0	6,6	4,8
	18-24	7,8	2,3	3,2	0,4	8,6	3,8
	25-29	10,0	3,1	12,5	2,6	3,2	7,6
	30-44	7,4	3,8	11,0	4,4	7,0	4,0

Andel (%) i sydöstra sjukvårdsregionen som har ökad eller skadlig riskkonsumtion av alkohol uppdelat på kön och ålder

	Kvinnor & Män		Kvinnor		Män	
	Ökad	Skadlig	Ökad	Skadlig	Ökad	Skadlig
Totalt	4,8	3,7	1,8	3,6	7,7	3,9
18-24	5,2	3,6	3,0	4,8	7,3	2,6
25-29	4,9	3,2	2,2	1,3	7,5	5,0
30-44	4,6	4,0	1,0	4,0	8,0	4,0

Andel (%) i Östergötland som har ökad eller skadlig riskkonsumtion av alkohol uppdelat på år, kön och ålder

		2002		2015/2016		Skillnad
		Ökad	Skadlig	Ökad	Skadlig	Ökad & Skadlig
Kvinnor & Män	Totalt	4,5	4,1	4,9	5,4	+1,7
	18-29	5,3	5,2	4,7	4,9	-0,9
	30-44	4,6	4,0	3,9	4,7	+0,0
	45-64	5,2	5,0	5,8	7,3	+2,9
	65-84	2,3	1,6	5,2	4,1	+5,4
Kvinnor	Totalt	1,7	4,1	2,1	6,1	+2,4
	18-29	2,9	5,1	3,1	4,2	-0,7
	30-44	0,9	3,6	0,6	5,4	+1,5
	45-64	1,6	5,6	1,6	9,3	+3,7
	65-84	1,8	1,0	3,2	4,2	+4,6
Män	Totalt	7,2	4,2	7,8	4,8	+1,2
	18-29	7,4	5,2	6,1	5,5	-1,0
	30-44	7,9	4,3	7,0	4,0	-1,2
	45-64	8,8	4,4	9,7	5,3	+1,8
	65-84	2,8	2,3	7,3	4,0	+6,2

Tabell 6.2. Andel personer som har ett riskfyllt intensivdrickande

Riskfyllt intensivdrickande består av frågan *Hur ofta dricker du sex glas eller mer vid samma tillfälle?*

Att dricka sex glas eller mer en gång i månaden eller oftare bedöms som riskfyllt intensivdrickande.

Varje månad De som dricker 6 glas eller mer vid samma tillfälle varje månad

Varje vecka De som dricker 6 glas eller mer vid samma tillfälle varje vecka samt dagligen eller nästan varje dag

Andel (%) i sydöstrasjukvårdsregionen som har ett riskfyllt intensivdrickande av alkohol uppdelat på län, kön och ålder

		Jönköping		Kalmar		Östergötland	
		Varje månad	Varje vecka	Varje månad	Varje vecka	Varje månad	Varje vecka
Kvinnor & Män	Totalt	8,2	3,1	9,6	2,4	10,6	3,5
	18-24	13,1	4,2	13,6	3,0	18,9	5,2
	25-29	11,3	4,2	11,5	2,9	13,0	2,9
	30-44	4,6	2,3	6,9	1,9	5,7	2,8
Kvinnor	Totalt	4,9	0,8	5,9	1,4	5,7	1,1
	18-24	8,3	3,1	13,3	2,7	11,2	2,8
	25-29	7,0	0,0	6,7	2,8	8,7	0,1
	30-44	2,5	0,1	2,1	0,3	1,9	0,7
Män	Totalt	11,3	5,4	12,9	3,3	15,3	5,7
	18-24	17,2	5,2	14,0	3,3	26,1	7,3
	25-29	15,9	8,6	15,3	3,0	17,0	5,5
	30-44	6,7	4,4	11,4	3,4	9,3	4,9

Andel (%) i sydöstrasjukvårdsregionen som har ett riskfyllt intensivdrickande av alkohol uppdelat på kön och ålder

	Kvinnor & Män		Kvinnor		Män	
	Varje månad	Varje vecka	Varje månad	Varje vecka	Varje månad	Varje vecka
Totalt	9,6	3,2	5,5	1,0	13,5	5,0
18-24	15,9	4,4	10,7	2,9	20,6	5,8
25-29	12,1	3,3	7,7	0,6	16,3	5,9
30-44	5,6	2,5	2,1	0,4	8,9	4,4

Andel (%) i Östergötland som har ett riskfyllt intensivdrickande av alkohol uppdelat på år, kön och ålder

		2002		2015/2016		Skillnad
		Varje månad	Varje vecka	Varje månad	Varje vecka	Månad & Vecka
Kvinnor & Män	Totalt	8,4	3,2	7,5	2,4	-1,7
	18-29	19,5	6,1	16,2	4,1	-5,3
	30-44	8,7	3,5	5,7	2,8	-3,7
	45-64	5,2	2,6	7,5	2,0	+1,7
	65-84	1,9	1,0	1,6	0,8	-0,5
Kvinnor	Totalt	3,0	0,9	3,4	0,9	0,4
	18-29	11,0	2,2	10,0	1,6	-1,6
	30-44	2,0	1,0	1,9	0,7	-0,4
	45-64	1,1	0,6	2,7	1,2	+2,2
	65-84	0,2	0,0	0,2	0,1	+0,1
Män	Totalt	13,6	5,6	11,5	3,9	-3,8
	18-29	27,2	9,6	21,9	6,5	-8,4
	30-44	14,8	6,0	9,3	4,9	-6,6
	45-64	9,3	4,5	12,0	2,8	+1,0
	65-84	4,0	2,2	3,0	1,6	-1,6

Tabell 6.3. Andel personer som har vissa eller stora problem med att klara sitt liv utan lugnande mediciner

Svårt att klara sitt liv utan lugnande mediciner består av en fråga.

Har du svårt att klara ditt vanliga liv utan vissa lugnande mediciner?

Svarsalternativen är *Nej*, *Ja, i viss utsträckning* och *Ja, i stor utsträckning*

Andel (%) i sydöstra sjukvårdsregionen som har vissa eller stora problem att klara sitt liv utan vissa lugnande mediciner uppdelat på län, kön och ålder

		Jönköping		Kalmar		Östergötland	
		Vissa	Stora	Vissa	Stora	Vissa	Stora
Kvinnor & Män	Totalt	4,7	3,1	4,9	1,8	4,2	2,6
	18-24	5,9	1,9	4,7	3,6	4,9	2,6
	25-29	3,4	2,9	5,8	1,3	4,4	2,8
	30-44	4,7	3,8	4,5	1,2	3,7	2,5
Kvinnor	Totalt	5,7	2,9	5,4	2,4	5,2	3,7
	18-24	7,4	2,4	5,9	5,0	5,4	3,3
	25-29	5,5	3,2	6,4	1,1	6,2	3,7
	30-44	5,0	3,0	4,8	1,7	4,7	3,9
Män	Totalt	3,8	3,4	4,3	1,3	3,2	1,6
	18-24	4,6	1,5	3,5	2,3	4,5	1,9
	25-29	1,2	2,6	5,4	1,5	2,9	2,0
	30-44	4,4	4,6	4,3	0,7	2,8	1,2

Andel (%) i sydöstra sjukvårdsregionen som har vissa eller stora problem att klara sitt liv utan vissa lugnande mediciner uppdelat på kön och ålder

	Kvinnor & Män		Kvinnor		Män	
	Vissa	Stora	Vissa	Stora	Vissa	Stora
Totalt	4,5	2,6	5,4	3,1	3,7	2,1
18-24	5,2	2,6	6,2	3,4	4,3	1,8
25-29	4,4	2,5	6,0	3,0	2,9	2,1
30-44	4,2	2,7	4,8	3,1	3,6	2,3

Andel (%) i Östergötland som har vissa eller stora problem att klara sitt liv utan vissa lugnande mediciner uppdelat på år, kön och ålder

		2002		2015/2016		Skillnad
		Vissa	Stora	Vissa	Stora	Vissa & Stora
Kvinnor & Män	Totalt	5,1	2,2	5,3	2,6	+0,6
	18-29	2,8	2,1	4,8	2,7	+2,6
	30-44	3,7	2,1	3,7	2,5	+0,4
	45-64	4,8	2,3	5,8	2,6	+1,3
	65-84	9,8	2,5	6,9	2,5	-2,9
Kvinnor	Totalt	6,3	2,4	6,5	3,5	+1,3
	18-29	3,8	2,4	5,8	3,5	+3,1
	30-44	4,5	1,7	4,7	3,9	+2,4
	45-64	5,3	2,8	7,8	3,6	+3,3
	65-84	12,3	2,4	7,1	3,0	-4,6
Män	Totalt	3,9	2,1	4,2	1,7	-0,1
	18-29	2,0	1,8	3,8	2,0	+2,0
	30-44	3,0	2,4	2,8	1,2	-1,4
	45-64	4,3	1,8	3,9	1,7	-0,5
	65-84	6,7	2,6	6,7	1,9	-0,7

Tabell 6.4. Andel personer som har vissa eller stora problem med att klara sitt liv utan alkohol

Svårt att klara sitt liv utan alkohol består av en fråga.

Har du svårt att klara ditt vanliga liv utan alkohol?

Svarsalternativen är *Nej, Ja, i viss utsträckning* och *Ja, i stor utsträckning*

Andel (%) i sydöstra sjukvårdsregionen som har vissa eller stora problem att klara sitt vanliga liv utan alkohol uppdelat på län, kön och ålder

		Jönköping		Kalmar		Östergötland	
		Vissa	Stora	Vissa	Stora	Vissa	Stora
Kvinnor & Män	Totalt	3,8	1,8	3,1	1,8	4,4	1,1
	18-24	4,0	3,6	3,0	2,0	4,5	0,7
	25-29	2,4	0,6	4,7	1,7	4,6	1,1
	30-44	4,2	1,4	2,5	1,7	4,3	1,3
Kvinnor	Totalt	3,0	0,5	2,1	0,5	2,8	1,5
	18-24	5,6	0,0	4,0	1,9	4,0	1,2
	25-29	0,4	1,2	3,5	0,0	2,6	0,8
	30-44	2,9	0,5	0,6	0,1	2,4	1,9
Män	Totalt	4,5	3,0	4,1	2,9	5,9	0,7
	18-24	2,6	6,8	2,1	2,2	5,0	0,3
	25-29	4,4	0,0	5,8	3,2	6,4	1,3
	30-44	5,5	2,3	4,2	3,2	6,2	0,7

Andel (%) i sydöstra sjukvårdsregionen som har vissa eller stora problem att klara sitt vanliga liv utan alkohol uppdelat på kön och ålder

	Kvinnor & Män		Kvinnor		Män	
	Vissa	Stora	Vissa	Stora	Vissa	Stora
Totalt	3,9	1,5	2,7	1,0	5,0	2,0
18-24	4,0	2,0	4,5	0,9	3,5	2,9
25-29	3,9	1,1	2,0	0,8	5,6	1,3
30-44	3,9	1,4	2,2	1,0	5,5	1,8

Andel (%) i Östergötland som har vissa eller stora problem att klara sitt vanliga liv utan alkohol uppdelat på år, kön och ålder

		2002		2015/2016		Skillnad
		Vissa	Stora	Vissa	Stora	Vissa & Stora
Kvinnor & Män	Totalt	4,1	0,9	3,8	0,9	-0,3
	18-29	4,7	0,3	4,6	0,9	+0,5
	30-44	3,7	1,0	4,3	1,3	+0,9
	45-64	4,9	0,7	2,7	0,7	-2,2
	65-84	2,4	1,8	4,0	1,0	+0,8
Kvinnor	Totalt	1,6	0,9	2,4	1,1	+1,0
	18-29	2,6	0,0	3,4	1,0	+1,8
	30-44	1,1	1,0	2,4	1,9	+2,2
	45-64	1,6	0,5	3,0	0,6	+1,5
	65-84	1,5	2,2	1,0	1,0	-1,7
Män	Totalt	6,4	0,9	5,1	0,8	-1,4
	18-29	6,6	0,6	5,6	0,8	-0,8
	30-44	6,1	0,9	6,2	0,7	-0,1
	45-64	8,2	0,9	2,4	0,7	-6,0
	65-84	3,5	1,3	7,3	1,1	+3,6

Tabell 6.5. Andel personer som har vissa eller stora problem med att klara sitt liv utan narkotikapreparat

Svårt att klara sitt liv utan narkotika preparat består av en fråga.

Har du svårt att klara ditt vanliga liv utan vissa narkotikapreparat?

Svarsalternativen är *Nej, Ja, i viss utsträckning* och *Ja, i stor utsträckning*

Andel (%) sydöstra sjukvårdsregionen som har vissa eller stora problem att klara sitt vanliga liv utan narkotikapreparat uppdelat på län, kön och ålder

		Jönköping		Kalmar		Östergötland	
		Vissa	Stora	Vissa	Stora	Vissa	Stora
Kvinnor & Män	Totalt	2,1	1,4	1,3	1,3	1,1	0,9
	18-24	3,5	2,0	1,5	2,7	1,7	0,0
	25-29	2,0	0,2	1,7	0,5	1,6	2,1
	30-44	1,4	1,5	1,0	1,0	0,6	0,9
Kvinnor	Totalt	1,4	0,7	1,4	1,0	0,5	1,0
	18-24	1,7	0,1	1,8	2,8	0,7	0,1
	25-29	1,2	0,5	1,6	1,1	0,5	1,6
	30-44	1,3	1,1	1,2	0,1	0,4	1,1
Män	Totalt	2,7	1,9	1,2	1,6	1,6	0,9
	18-24	5,1	3,6	1,3	2,6	2,5	0,0
	25-29	2,8	0,0	1,7	0,0	2,6	2,5
	30-44	1,5	1,8	0,9	1,9	0,8	0,7

Andel (%) sydöstra sjukvårdsregionen som har vissa eller stora problem att klara sitt vanliga liv utan narkotikapreparat uppdelat på kön och ålder

	Kvinnor & Män		Kvinnor		Män	
	Vissa	Stora	Vissa	Stora	Vissa	Stora
Totalt	1,5	1,2	1,0	0,9	1,9	1,4
18-24	2,3	1,2	1,3	0,7	3,2	1,8
25-29	1,7	1,1	1,0	1,1	2,5	1,1
30-44	1,0	1,1	0,9	0,9	1,0	1,3

Andel (%) i Östergötland som har vissa eller stora problem att klara sitt vanliga liv utan narkotikapreparat uppdelat år, kön och ålder

		2002		2015/2016		Skillnad
		Vissa	Stora	Vissa	Stora	Vissa & Stora
Kvinnor & Män	Totalt	0,5	0,8	0,8	0,8	+0,3
	18-29	0,2	0,3	1,6	1,0	+2,1
	30-44	0,6	1,1	0,6	0,9	-0,2
	45-64	0,7	0,6	0,8	0,4	-0,1
	65-84	0,3	1,4	0,2	1,1	-0,4
Kvinnor	Totalt	0,5	0,9	0,5	0,8	-0,1
	18-29	0,1	0,1	0,6	0,8	+1,2
	30-44	0,9	1,3	0,4	1,1	-0,7
	45-64	0,6	0,5	0,5	0,3	-0,3
	65-84	0,4	1,6	0,4	1,2	-0,4
Män	Totalt	0,5	0,8	1,1	0,8	+0,6
	18-29	0,3	0,6	2,6	1,1	+2,8
	30-44	0,3	1,0	0,8	0,7	+0,2
	45-64	0,9	0,7	1,0	0,5	-0,1
	65-84	0,1	1,2	0,0	0,9	-0,4

Tabell 7.1. Andel personer som har ett vårdbehov för psykiska besvär

Självupplevt vårdbehov bygger på frågorna *Har du senaste 12 månaderna sökt hjälp för någon slags psykiska besvär?* och *Har du under de senaste 12 månaderna känt behov av att söka hjälp för psykiska besvär men inte gjort detta?*

Sökt   De som sökt vård de senaste 12 månaderna för psykiska besvär

Ej sökt   De som känt behov att söka hjälp för psykiska besvär men inte gjort det

Andel (%) i sydöstra sjukvårdsregionen med vårdbehov som sökt respektive inte sökt vård uppdelat på län, kön och ålder

		Jönköping		Kalmar		Östergötland	
		Sökt	Ej sökt	Sökt	Ej sökt	Sökt	Ej sökt
Kvinnor & Män	Totalt	17,4	11,7	14,1	13,7	14,1	14,5
	18-24	15,7	15,9	14,2	16,1	17,3	23,0
	25-29	21,1	14,0	18,4	22,0	15,1	12,4
	30-44	16,7	8,9	12,3	9,3	12,1	11,2
Kvinnor	Totalt	20,8	13,5	19,1	15,7	19,8	16,7
	18-24	20,6	15,1	20,3	16,7	23,5	26,4
	25-29	26,1	19,7	19,3	26,6	19,7	14,1
	30-44	18,8	10,4	18,4	11,3	18,1	13,1
Män	Totalt	14,1	10,0	9,6	11,9	8,7	12,3
	18-24	11,4	16,5	8,3	15,4	11,5	19,8
	25-29	15,9	8,0	17,6	18,4	10,9	10,9
	30-44	14,7	7,5	6,5	7,4	6,4	9,3

Andel (%) i sydöstra sjukvårdsregionen med vårdbehov som sökt respektive inte sökt vård uppdelat på kön och ålder

	Kvinnor & Män		Kvinnor		Män	
	Sökt	Ej sökt	Sökt	Ej sökt	Sökt	Ej sökt
Totalt	15,2	13,4	20,0	15,4	10,7	11,5
18-24	16,1	19,2	21,9	20,7	10,8	17,8
25-29	17,7	15,0	21,8	18,5	14,0	11,8
30-44	13,7	10,0	18,4	11,8	9,2	8,3

Andel (%) i Östergötland med vårdbehov som sökt respektive inte sökt vård uppdelat på år, kön och ålder

		2002		2015/2016		Skillnad
		Sökt	Ej sökt	Sökt	Ej sökt	Sökt & Ej sökt
Kvinnor & Män	Totalt	8,4	7,6	9,8	9,7	+3,5
	18-29	10,2	14,8	16,3	18,1	+9,4
	30-44	10,3	8,7	12,1	11,2	+4,3
	45-64	8,0	5,6	8,3	7,3	+2,0
	65-84	4,6	2,3	3,8	3,9	+0,8
Kvinnor	Totalt	10,8	9,1	13,6	10,7	+4,4
	18-29	15,2	18,4	21,8	20,8	+9,0
	30-44	14,1	10,4	18,1	13,1	+6,7
	45-64	9,2	6,7	11,7	7,8	+3,6
	65-84	5,6	3,2	4,8	3,5	-0,5
Män	Totalt	6,0	6,1	6,2	8,8	+2,9
	18-29	5,7	11,6	11,2	15,7	+9,6
	30-44	6,7	7,1	6,4	9,3	+1,9
	45-64	6,8	4,5	5,0	6,9	+0,6
	65-84	3,3	1,1	2,6	4,4	+2,6

Tabell 7.2. Andel personer som är nöjda med sin första kontakt med vården

Kontakt med sjukvården för psykiska besvär och om man är nöjd med denna kontakt bygger på frågorna *Har du sökt hjälp för någon slags psykiska besvär under de senaste 12 månaderna?* och *Är du nöjd eller missnöjd med denna kontakt?*

I tabellerna redovisas andelen som är nöjda (mycket nöjd eller ganska nöjd) och antalet som sökt vård.

Andel (%) i sydöstra sjukvårdsregionen som är nöjda med första kontakten de haft av dem som sökt vård för psykiska besvär uppdelat på län och ålder

	Jönköping		Kalmar		Östergötland	
	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal
Totalt	66,4	223	55,7	138	61,9	357
18-24	44,5	63	42,8	33	58,9	99
25-29	79,7	53	48,0	29	62,8	70
30-44	69,5	107	67,1	76	63,6	188

Andel (%) i sydöstra sjukvårdsregionen som är nöjda med första kontakten de haft av dem som sökt vård för psykiska besvär uppdelat på kön och ålder

	Kvinnor & Män		Kvinnor		Män	
	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal
Totalt	62,4	718	61,9	544	63,4	174
18-24	51,2	195	54,5	149	44,8	46
25-29	66,3	152	58,4	115	78,0	37
30-44	66,7	371	67,9	280	64,5	91

Andel (%) i Östergötland som är nöjda med första kontakten de haft av dem som sökt vård för psykiska besvär uppdelat på år och ålder

	2002		2015/2016		Skillnad
	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel
Totalt	62,6	616	61,8	479	-0,8
18-29	57,8	102	60,6	169	+2,8
30-44	58,8	185	63,6	188	+4,8
45-64	67,8	244	56,1	75	-11,7
65-84	69,9	85	78,7	47	+8,8

Tabell 7.3. Andel personer som först vände sig till vårdcentralen

De som sökt vård fick svara på frågan *Till vem vände du dig först?*

I tabellerna redovisa andelen som först sökte vård via vårdcentralen och antalet som sökt vård för psykiska besvär.

Andel (%) i sydöstra sjukvårdsregionen som först vände sig till vårdcentralen av dem som sökt vård för psykiska besvär uppdelat på län och ålder

	Jönköping		Kalmar		Östergötland	
	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal
Totalt	59,5	227	52,9	136	52,0	357
18-24	51,1	63	44,6	32	37,4	92
25-29	64,7	53	55,7	30	56,4	71
30-44	60,6	111	55,4	74	58,9	194

Andel (%) i sydöstra sjukvårdsregionen som först vände sig till vårdcentralen av dem som sökt vård för psykiska besvär uppdelat på kön och ålder

	Kvinnor & Män		Kvinnor		Män	
	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal
Totalt	55,1	720	55,1	550	55,0	170
18-24	43,4	187	46,0	144	38,4	43
25-29	59,5	154	53,8	116	67,7	38
30-44	59,0	379	60,7	290	55,8	89

Andel (%) i Östergötland som först vände sig till vårdcentralen av dem som sökt vård för psykiska besvär uppdelat på år och ålder

	2002		2015/2016		Skillnad
	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel
Totalt	50,8	623	55,7	480	+4,9
18-29	45,4	101	45,9	163	+0,5
30-44	46,1	185	58,9	194	+12,8
45-64	51,6	249	61,8	75	+10,2
65-84	75,0	88	63,3	48	-11,7

Tabell 7.4. Andel personer som är nöjda med vårdcentralen när de sökt vård för psykiska besvär

De som sökt vård på vårdcentralen för psykiska besvär fick svara på frågan *Är du nöjd eller missnöjd med denna kontakt?*

I tabellerna redovisa andelen som är mycket nöjd eller ganska nöjd med den första kontakten på vårdcentralen och antalet som sökt vård på vårdcentralen.

Andel (%) i sydöstra sjukvårdsregionen som är nöjda med kontakten på vårdcentral när de sökt vård för psykiska besvär uppdelat på län och ålder

	Jönköping		Kalmar		Östergötland	
	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal
Totalt	66,9	130	52,8	74	54,5	187
18-24	48,1	38	45,1	16	44,5	36
25-29	80,9	31	38,0	16	63,7	36
30-44	66,6	61	64,4	42	54,1	115

Andel (%) i sydöstra sjukvårdsregionen som är nöjda med kontakten på vårdcentral när de sökt vård för psykiska besvär uppdelat på kön och ålder

	Kvinnor & Män		Kvinnor		Män	
	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal
Totalt	59,4	391	57,9	298	62,0	93
18-24	46,0	90	44,7	71	49,3	19
25-29	66,2	83	61,5	59	71,8	24
30-44	61,3	218	62,2	168	59,6	50

Andel (%) i Östergötland som är nöjda med kontakten på vårdcentral när de sökt vård för psykiska besvär uppdelat på år och ålder

	2002		2015/2016		Skillnad
	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel
Totalt	58,9	316	52,0	262	-6,9
18-29	52,6	43	54,9	72	+2,3
30-44	47,4	96	54,1	115	+6,7
45-64	65,1	113	39,7	43	-25,4
65-84	76,8	64	75,9	32	-0,9

Tabell 7.5. Andel personer som har fått behandling av dem som sökt vård för psykiska besvär

Kontakt med sjukvården för psykiska besvär och vilken behandling man fått bygger på frågorna *Har du sökt hjälp för någon slags psykiska besvär under de senaste 12 månaderna?*, *Har du fått medicin mot psykiska besvär under de senaste 12 månaderna?*, *Har du fått internetbehandling för psykiska besvär under de senaste 12 månaderna?* samt *Har du fått samtalsbehandling för psykiska besvär under de senaste 12 månaderna?*

I tabellerna redovisas andelen som fått någon behandling (samtal, medicin eller båda) och antalet som sökt vård.

Andel (%) i sydöstra sjukvårdsregionen som fått behandling av dem som sökt vård för psykiska besvär uppdelat på län och ålder

	Jönköping		Kalmar		Östergötland	
	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal
Totalt	84,2	226	81,9	138	84,4	363
18-24	82,0	63	85,5	33	80,1	99
25-29	88,3	53	72,6	30	81,5	69
30-44	83,1	110	85,7	75	88,8	195

Andel (%) i sydöstra sjukvårdsregionen som fått behandling av dem som sökt vård för psykiska besvär uppdelat på kön och ålder

	Kvinnor & Män		Kvinnor		Män	
	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal
Totalt	83,8	727	85,2	554	81,3	173
18-24	81,7	195	81,6	149	81,9	46
25-29	82,2	152	90,0	115	70,8	37
30-44	85,9	380	85,0	290	87,5	90

Andel (%) i Östergötland som fått behandling av dem som sökt vård för psykiska besvär uppdelat på år och ålder

	2002		2015/2016		Skillnad
	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel
Totalt	85,9	628	87,3	486	+1,4
18-29	78,9	103	80,7	168	+1,8
30-44	85,4	187	88,8	195	+3,4
45-64	90,5	250	91,3	75	+0,8
65-84	89,4	88	96,7	48	+7,3

Tabell 8.1. Andel personer med tillgodosett vårdbehov

De som söker vård kan grupperas:

- inte fått någon behandling
- fått behandling men är inte nöjda
- fått behandling och är nöjda med den

I tabellerna redovisas andelen personer som fått behandling och är nöjda med den (tillgodosett vårdbehov) och antalet som sökt vård.

Andel (%) i sydöstra sjukvårdsregionen som har ett tillgodosett vårdbehov av dem som sökt vård för psykiska besvär uppdelat på län och ålder

	Jönköping		Kalmar		Östergötland	
	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal
Totalt	61,6	225	50,9	138	67,4	361
18-24	50,7	63	51,2	33	59,0	98
25-29	70,3	53	34,2	30	66,1	69
30-44	62,2	109	61,1	75	73,8	194

Andel (%) i sydöstra sjukvårdsregionen som har ett tillgodosett vårdbehov av dem som sökt vård för psykiska besvär uppdelat på kön och ålder

	Kvinnor & Män		Kvinnor		Män	
	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal
Totalt	61,9	724	65,2	552	56,1	172
18-24	54,9	194	60,5	149	43,7	45
25-29	60,6	152	70,3	115	46,6	37
30-44	66,6	378	65,4	288	69,0	90

Andel (%) i Östergötland som har ett tillgodosett vårdbehov av dem som sökt vård för psykiska besvär uppdelat på år och ålder

	2002		2015/2016		Skillnad
	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel
Totalt	66,8	617	67,8	483	+1,0
18-29	60,0	102	62,1	167	+2,1
30-44	63,6	184	73,8	194	+10,2
45-64	75,3	245	66,6	75	-8,7
65-84	66,1	86	74,4	47	+8,3

Tabell 9.1. Andel personer som har stort eller litet förtroende för att sjukvården kan ge den hjälp de behöver vid framtida psykiska besvär

Förtroende för att sjukvården kan ge den hjälp man behöver om man får psykiska besvär består av en fråga *Om du får psykiska besvär i framtiden, vilket förtroende har du för att sjukvården kan ge den hjälp du behöver?*

Svarsalternativen är *Mycket stort, Ganska stor, Ganska litet, Mycket litet* och *Vet ej*

Stort förtroende

Mycket stort eller Ganska stort

Litet förtroende

Ganska litet eller Mycket litet

Andel (%) i sydöstra sjukvårdsregionen med stort respektive litet förtroende för sjukvården kan ge den hjälp de behöver vid framtida psykiska besvär uppdelat på län, kön och ålder

		Jönköping		Kalmar		Östergötland	
		Stort	Litet	Stort	Litet	Stort	Litet
Kvinnor & Män	Totalt	49,5	33,2	47,3	33,6	44,3	39,7
	18-24	42,2	37,5	43,0	32,9	45,0	39,3
	25-29	52,7	32,3	52,7	29,5	43,8	39,6
	30-44	51,7	31,5	47,1	35,6	44,2	40,0
Kvinnor	Totalt	48,7	33,9	50,7	34,2	43,7	42,6
	18-24	41,7	41,7	47,4	42,3	39,8	47,0
	25-29	47,2	38,0	51,3	29,0	45,2	40,5
	30-44	52,2	28,9	52,0	32,3	44,9	41,3
Män	Totalt	50,3	32,6	44,2	33,1	44,9	37,1
	18-24	42,6	34,1	38,8	24,0	49,9	32,0
	25-29	58,2	26,6	53,8	30,0	42,5	38,8
	30-44	51,3	34,0	42,5	38,7	43,6	38,8

Andel (%) i sydöstra sjukvårdsregionen med stort respektive litet förtroende för sjukvården kan ge den hjälp de behöver vid framtida psykiska besvär uppdelat på kön och ålder

	Kvinnor & Män		Kvinnor		Män	
	Stort	Litet	Stort	Litet	Stort	Litet
Totalt	46,7	36,3	46,8	37,9	46,6	34,7
18-24	43,7	37,4	42,1	44,3	45,1	31,1
25-29	48,6	35,1	47,1	37,3	49,9	33,1
30-44	47,4	36,2	48,9	35,2	45,9	37,2

Andel (%) i Östergötland med litet respektive stort förtroende för sjukvården kan ge den hjälp de behöver vid framtida psykiska besvär uppdelat på år, kön och ålder

		2002		2015/2016		Skillnad
		Stort	Litet	Stort	Litet	Stort
Kvinnor & Män	Totalt	39,4	31,1	41,2	35,8	+1,8
	18-29	45,3	35,1	44,5	39,4	-0,8
	30-44	39,5	36,0	44,2	40,0	+4,7
	45-64	36,8	31,7	38,6	37,2	+1,8
	65-84	37,8	18,5	38,5	25,7	+0,7
Kvinnor	Totalt	39,1	33,4	40,6	38,6	+1,5
	18-29	42,2	41,1	42,3	44,0	+0,1
	30-44	40,6	39,5	44,9	41,3	+4,3
	45-64	37,0	33,0	38,4	41,3	+1,4
	65-84	37,8	18,7	37,9	27,6	+0,1
Män	Totalt	39,8	28,8	41,7	33,0	+1,9
	18-29	48,1	29,6	46,4	35,2	-1,7
	30-44	38,4	32,8	43,6	38,8	+5,2
	45-64	36,7	30,4	38,8	33,3	+2,1
	65-84	37,8	18,3	39,2	23,8	+1,4

Tabell 9.2. Andel personer med stort förtroende för sjukvården bland de med egen erfarenhet

Förtroendet för att sjukvården kan ge den hjälp de behöver i framtiden bland de som har egen erfarenhet av vård för psykiska besvär bygger på följande frågor: *Har du erfarenhet av sjukvården när det gäller psykiska besvär?, Har du sökt hjälp för någon slags psykiska besvär under de senaste 12 månaderna?, Om du får psykiska besvär i framtiden vilket förtroende har du för att sjukvården kan ge den hjälp du behöver?*

I tabellerna redovisas andelen som har stort förtroende för att vården ska kunna hjälpa dem vid framtid psykiska besvär och antalet som har egen erfarenhet av vård för psykiska besvär de senaste 12 månaderna.

Andel (%) i sydöstra sjukvårdsregionen som har stort förtroende för att vården ska kunna hjälpa dem i framtiden bland de som har egen erfarenhet uppdelat på län och ålder

	Jönköping		Kalmar		Östergötland	
	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal
Totalt	55,3	293	50,6	174	48,5	464
18-24	37,9	76	34,6	45	42,2	121
25-29	53,9	60	59,2	33	43,3	82
30-44	62,6	157	55,2	96	54,6	261

Andel (%) i sydöstra sjukvårdsregionen som har stort förtroende för att vården ska kunna hjälpa dem i framtiden bland de som har egen erfarenhet uppdelat på kön och ålder

	Kvinnor & Män		Kvinnor		Män	
	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal
Totalt	51,4	931	52,9	684	49,3	247
18-24	39,3	242	42,6	179	34,2	63
25-29	50,4	175	50,1	130	50,8	45
30-44	57,9	514	59,2	375	56,0	139

Andel (%) i Östergötland som har stort förtroende för att vården ska kunna hjälpa dem i framtiden bland de som har egen erfarenhet uppdelat på år och ålder

	2002		2015/2016		Skillnad
	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel
Totalt	48,4	1 111	48,2	708	-0,2
18-29	48,2	130	42,6	203	-5,6
30-44	47,6	281	54,6	261	+7,0
45-64	50,4	433	45,8	111	-4,6
65-84	46,5	267	50,9	133	+4,4

